

**KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS
FILOSOFIJOS IR PSICHOLOGIJOS KATEDRA**

Agnė Vinkauskaitė

**GALIOS, ĮTAKOS IR PROPAGANDOS VIRSMAS
NAUJOSIOSE MEDIJOSE: PROPAGANDA LIETUVOS
SOCIALINIUOSE TINKLUOSE**

Baigiamasis Medijų filosofijos magistro darbas

Darbo vadovė

Prof. dr. Vilmantė Liubinienė

KAUNAS

2015

**KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS
FILOSOFIJOS IR PSICHOLOGIJOS KATEDRA**

TVIRTINU

**Katedros vedėjas
(parašas) Doc. dr. N. Čepulis
2015 05 28**

**GALIOS, ĮTAKOS IR PROPAGANDOS VIRSMAS
NAUJOSIOSE MEDIJOSE: PROPAGANDA LIETUVOS
SOCIALINIUOSE TINKLUOSE
Baigiamasis Medijų filosofijos magistro darbas**

Vadovė

**(parašas) Prof. dr. V. Liubinienė
2015 05 28**

Recenzentas

**(parašas) Doc. Dr. L. Šulcienė
2015 05 28**

Atliko

**(parašas) A. Vinkauskaitė
2015 05 28**

**KAUNAS
2015**

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS

SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS

(Fakultetas)

AGNĖ VINKAUSKAITĖ

(Studento vardas, pavardė)

MEDIJŲ FILOSOFIJA, 621V50002

(Studijų programos pavadinimas, kodas)

Baigiamojo projekto „Galios, įtakos ir propagandos virsmas naujosiose medijose: propaganda Lietuvos socialiniuose tinkluose“

AKADEMINIO SĄŽININGUMO DEKLARACIJA

2015 m. gegužės 28 d.
_____ Kaunas _____

Patvirtinu, kad mano, **Agnės Vinkauskaitė**, baigiamasis projektas tema „Galios, įtakos ir propagandos virsmas naujosiose medijose: propaganda Lietuvos socialiniuose tinkluose“ yra parašytas visiškai savarankiškai ir visi pateikti duomenys ar tyrimų rezultatai yra teisingi ir gauti sąžiningai. Šiame darbe nei viena dalis nėra plagijuota nuo jokių spausdintinių ar internetinių šaltinių, visos kitų šaltinių tiesioginės ir netiesioginės citatos nurodytos literatūros nuorodose. Įstatymų nenumatytų piniginių sumų už šį darbą niekam nesu mokėjęs.

Aš suprantu, kad išaiškėjus nesąžiningumo faktui, man bus taikomos nuobaudos, remiantis Kauno technologijos universitete galiojančia tvarka.

(vardą ir pavardę įrašyti ranka)

(parašas)

Vinkauskaitė, A. Galios, įtakos ir propagandos virsmas naujosiose medijose: propaganda Lietuvos socialiniuose tinkluose: medijų filosofijos magistro baigiamasis darbas/ darbo vadovė prof. dr. V. Liubinienė; Filosofijos ir psichologijos katedra, Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakultetas, Kauno technologijos universitetas.

Kaunas, 2015. 65 p.

SANTRAUKA

Darbo tikslas – išanalizuoti galios, įtakos ir propagandos virsmą naujosiose medijose. Šių aspektų analizė yra svarbi, kadangi viena iš pagrindinių naujųjų medijų dedamųjų – socialiniai tinklai, tokie kaip „Facebook“, „Twitter“ ir pan. – yra svarbi visuomenės gyvenimo ir bendravimo dalis. Tyrimui buvo pasirinkti propagandos atvejai, aptikti lietuviškose socialinio tinklalapio „Facebook“ paskyrose, susiję su to meto aktualiomis Lietuvai temomis: įstatymo dėl šauktinių kariuomenės priėmimas ir tiesioginiai mero rinkimai 2015 metais. Atliekant atvejų analizę siekiama išsiaiškinti, kaip transliuojama propaganda veikia vartotojus, kokią jų reakciją sukelia, kai tai yra pagrindinė to meto diskusijų tema.

Tyrimo metodologija – sisteminė mokslinės literatūros analizė, atvejo analizė ir aprašomasis lyginamasis metodas.

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad propaganda veikia pagal naujųjų medijų dėsnius, bet išlaikomas ir tradicinis jos poveikio principas. Esminis propagandos naujaisiais laikais pokytis – iš vienkryptės informacijos sklaidėjos propaganda demokratinėse valstybėse tapo daugiakrypčiu, dialogo principu remtu idėjų sklaidos centru. Dėl diskusijų galimybės ir jų gausos socialiniuose tinklalapiuose melaginga informacija remta propaganda tampa lengvai atpažįstama ir identifikuojama. Nustatyta, kad garsūs ir visuomenėje žinomi asmenys yra labai svarbūs propagandos socialiniuose tinkluose dalyviai, kadangi jų sklaidžiamu informacijos turiniu domisi didelė dalis socialinių tinklų vartotojų.

Šio tyrimo rezultatai gali būti naudojami planuojant propagandos kampanijas, taip pat ateities tyrimams apie propagandą socialiniuose tinkluose.

Vinkauskaitė, A. Transformation of Power, Influence and Propaganda in the New Media: Propaganda in Social Media of Lithuania: Master Thesis in Media Philosophy/ supervisor dr. prof. V. Liubinienė; Department of Philosophy and Psychology, Faculty of Social Sciences, Arts and Humanities, Kaunas University of Technology.
Kaunas, 2015. 65 p.

SUMMARY

The main goal of this thesis is to analyze the transformation of power, influence and propaganda in the new media. It is important to analyze how propaganda and other manifestations of power are reflected in one of the most important part of the new media – social networks, because nowadays social networks, like „Facebook”, „Twitter”, etc., are extremely important in everyday social life. The research object - cases of propaganda, retrieved from Facebook in Lithuania. Chosen cases of propaganda are relative to the relevant topics in Lithuania nowadays: a new law on conscription and direct elections of mayors in 2015. It is important to analyze, how propaganda functions in the social networks at the period when people are involved in discussions of topical questions. The aim of research is to find out the ways and principles how the messages are transferred to society, how society reacts and reflects transferred ideas.

Research methodology- systematic literature analysis, case study analysis and descriptive comparative analysis.

Results of the research have revealed, that propaganda in the new media follows traditional propaganda rules, but on the other hand, it is being transformed and adapted according to the principles of new media.. Propaganda can no longer be (at least in democratic Western countries) an unidirectional phenomenon. Social networks provide unrestricted possibilities for people to communicate and exchange information, so they can easily get influenced by the information flow. Discussions on social networks lead to revelation of false information, which changes the purpose of propaganda messages, especially when propaganda is based on false facts. Influential opinion formers on the social networks gain the power to spread ideas, to form opinions as well as affect the readers behavior.

The research findings could be useful in the future for planning propaganda campaigns, and for the further research of propaganda in social networks.

Turinys

IVADAS.....	5
1. TRADICINĖS GALIOS, ĮTAKOS IR PROPAGANDOS ANALIZĖ.....	7
1.1. Galios fenomeno analizė	7
1.2. Įtakos fenomeno analizė	13
1.3. Propagandos fenomeno analizė	18
2. GALIOS, ĮTAKOS IR PROPAGANDOS VIRSMAS NAUJOSIOSE MEDIJOSE	30
2.1. Naujųjų medijų galia ir įtaka	30
2.2. Naujųjų auditorijų kuriama naujoji propaganda.....	34
3. METODOLOGINĖ DARBO DALIS.....	40
4. PROPAGANDOS SOCIALINIUOSE TINKLUOSE ANALIZĖ.....	43
4.1. Propagandinių tekstų ir straipsnių analizė	43
4.2. Juoko žanrų analizė	54
IŠVADOS.....	64
LITERATŪRA.....	66
PRIEDAI	69

IVADAS

Galios fenomenas visais laikais buvo esminė jėga, veikianti valdžios, socialinės padėties, visuomenės santvarkos pozicijas. Analizuojant galios fenomeną negalima neminėti įtakos ir propagandos, kaip esminio galios centrų ginklo. Istorijos eigoje, keičiantis politinėms situacijoms, technologijoms, keitėsi ir propagandos strategijos, būdai, jos skleidimo vietos ir principai. Naujieji laikai ir naujosios medijos taip pat privertė keistis galios, įtakos ir propagandos fenomenus – galios centrais, pasidalinusios skirtingomis įtakos zonomis, tapo įvairios žiniasklaidos rūšys, propaganda ilgą laiką buvusi vienakryptė jėga, tapo dvikrypte, dialogo principu remta jėga. Kuo toliau, tuo daugiau žmonių internetu ir socialiniais tinklais naudojami kaip pagrindiniais informacijos šaltiniais ir bendravimo terpe. Socialiniuose tinkluose savo mintis reiškia visuomenėje žinomi ir įtakingi asmenys, jų požiūrį, pastabas ir pastebėjimus vienokiais ar kitokiais klausimais visuomenė gali sužinoti kasdien ir pritardami transliuojamai žinutei jų nuomonę skleisti toliau. F. Nietzsche įvardinta valia siekti galios puikiai atsiskleidžia socialiniuose tinkluose, kur kiekvienas vartotojas turi galimybę atlikti tam tikrus veiksmus, padedančius jam siekti galios ir skleisti propagandą.

Naujaisiais informacijos laikais, ypač atsiradus internetui pasidarė daug lengviau dalintis informacija ir ją vertinti. Ši naujovė stipriai palietė propagandos fenomeną ir iškėlė rimtų uždavinių jos skleidėjams. Informaciniame amžiuje juodosios propagandos transliavimo būdai tapo greitai atpažįstami, o tai privertė propagandistus ieškoti vis naujų būdų žmonėms paveikti. Yra svarbu analizuoti ir tyrinėti propagandą socialiniuose tinkluose siekiant išsiaiškinti, kokiais būdais ji veikia žmones, kaip formuojama masių nuomonė, kaip piliečiai skatinami imtis arba nesiimti vienokių ar kitokių veiksmų kasdieniame gyvenime. Šiandien, oficialiai pripažinus informacinio karo vyksmą Lietuvos valstybėje, propagandos tyrimai pasidarė dar opesni, kadangi propaganda, paskleista žodžių ir vaizdų formatu, virsta į veiksmus, kurių įmasi paveikti visuomenės nariai.

Darbo tyrimo objektas – galia, įtaka ir propaganda socialiniuose tinkluose.

Darbo tikslas – ištirti galios ir propagandos virsmą socialiniuose tinkluose Lietuvoje. Keliami šie **darbo uždaviniai**:

1. Remiantis literatūra, apibrėžti tradicines galios, įtakos ir propagandos sampratas.
2. Remiantis literatūra, aprašyti, kaip kito galios, įtakos ir propagandos fenomenai atsiradus internetui.
3. Sukurti analizės schemą, skirtą analizuoti propagandą socialiniuose tinkluose.
4. Ištirti propagandos atvejus socialiniuose tinkluose Lietuvoje.

Dabas sudarytas iš įvado, teorinės ir tiriamosios dalių, išvadų. Teorinėje šio darbo dalyje vadovaujantis Lietuvos ir užsienio autoriais tyrinėjamos galios ir įtakos sampratos, skirtingi autorių požiūriai į jas, jų svarba, veiksnumą. Galios ir įtakos fenomenai apžvelgiami medijų srityje, aprašomos propagandos galimybės internete. Išsiaiškinus šias sampratas, pereinama prie naujųjų medijų ideologijos, savybių, galios apraiškų jose. Didelis dėmesys skiriamas propagandos, kaip pagrindinio galios centrų ginklo, aprašymui, analizuojant propagandos funkcijas, būdus, veiksnumus.

Tiriamąjoje dalyje analizuojami septyni propagandos atvejai, rasti Lietuvos socialiniuose tinkluose, atrinkti pagal naujosios propagandos teorinį aprašymą, atsižvelgiant į naujuosius galios centrus ir propagandistų įtakingumą. Atvejai analizuojami pagal sekcijas „Propagandiniai tekstai ir straipsniai” (3 atvejai – propaganda, kontrpropaganda ir antipropaganda) ir „Juoko žanrai – anekdotai, karikatūros, komiksai” (4 atvejai – propaganda, kontrpropaganda, kontrpropaganda ir antipropaganda). Tyrimas atliktas taikant sisteminę mokslinės literatūros analizę, atvejo analizę ir aprašomąjį lyginamąjį metodą.

1. TRADICINĖS GALIOS, ĮTAKOS IR PROPAGANDOS ANALIZĖ

Galia, įtaka ir propaganda tai trys nedalomos visuomenės valdymo mašinos dedamosios. Šie trys aspektai plačiai aptarti daugelio autorių tiek kartu, tiek atskirai. Esminis tiriamojo darbo objektas – propaganda – negali būti tinkamai išanalizuota, neištyrus galios ir įtakos fenomenų. Svarbu atsižvelgti, kad galios atstovai ir visuomenės galios centrai, skleidami propagandą, valdo visuomenę. Įtakos arba poveikio fenomenas taip pat lygiavertiškai svarbus kalbant apie propagandą, kadangi propagandos tikslas yra įtikinti ir paveikti žmogų. Verbaliniai ir neverbaliniai įtikinimo būdai plačiai atsispindi propagandos moksle.

Nors propagandos sąvoka visuomenėje dažnai sutinkama kaip neigiamas reiškinys, šiame skyriuje išaiškėja, kad propaganda nėra tik veiksnys, siekiantis blogų tikslų – propaganda yra visuomenės valdymo įrankis, o visuomenę valdyti būtina, antraip kiltų chaosas. Juodoji, blogoji propaganda, kaip nacistinės Vokietijos ar SSRS laikotarpiu, paliko blogą įspūdį visuomenėje, kadangi buvo ryški ir plačiai apkalbėta, o geroji propaganda dažnai būna nepastebima, kadangi dažnu atveju nesukelia nepasitenkinimo, propaguoja teigiamus ir visuomenės maloniai sutinkamus judėjimus.

1.1. Galios fenomeno analizė

Galios fenomenas plačiai aptartas įvairių autorių ir tyrėjų. Dažnai autorių nuomonės ir požiūriai išsiskiria, tačiau visais atvejais galia lieka valdančiųjų „ginklu“ ar privilegija, priklausomai nuo situacijos. Šalia tradicinių, plačių ir negalutinai apibrėžtų galios sąvokų egzistuoja tvarkingai suskirstyti „galios veidai“, kurių kiekvienas atvaizduoja tiek istoriškai besikeičiantį galios supratimą, tiek galios mastą – nuo dviejų individų iki bendruomenių interesų konflikto.

V. Isoda (2014), analizuodamas įvairius autorius, pateikia keturis galios „veidus“, t.y. keturias skirtingas galios sampratas ir apibrėžimus.

Pirmąjį galios veidą traktate „Ekonomika ir visuomenė“ apibrėžia M. Weberis (1922/1978) teigdamas, kad galia reiškia galimybę, kad vienas socialinių santykių veikėjas tam tikroje situacijoje įgyvendins savo valią nepaisydamas pasipriešinimo, ir visiškai nesvarbu, koks pagrindas jam suteikia šią galimybę. V. Isodas (2014), vadovaudamasis M. Weberiu, šį apibrėžimą išplečia, kad, nors jis ir yra abstraktus, tačiau nusako du esminius galios fenomeno bruožus. Visų pirma, galia neatsiejama nuo intereso, visų antra – galia egzistuoja tik socialiniuose santykiuose, susiduriant

keliems individams ir kiekvienam jų analizuojant kito elgseną ir pagal tai atitinkamai adaptuojant savo elgseną. Kitaip tariant, pagal šį apibrėžimą galios „santykių“ turi dalyvauti daugiau nei vienas individas, kurie geba suprasti ir reflektuoti savo ir kito veiksmus.

V. Isodas (2014) teigia, kad aprašytojo M. Weberio apibrėžimo pagrindinę mintį perėmė šeštojo ir septintojo dešimtmečių JAV politikos sociologai, taikydami tai empiriniuose tyrimuose. Pasak H. Lasserllo ir A. Kaplano, „Galia yra dalyvavimas priimant sprendimą: [pirmas veikėjas] G turi galią [antro veikėjo] H atžvilgiu siekiant vertybės K, jeigu G dalyvauja priimant sprendimą [arba vienašališkai priima sprendimą], turintį įtakos H veiksams siekiant K“ (1950:75). „Galios svaris yra mastas, kuriuo dalyvaujama priimant sprendimus; jos sritį sudaro vertybės, kurių kūrimas ir galimybė jomis naudotis veikiami; jos domenas apima asmenis, kurių atžvilgiu galia įgyvendinama. Visi trys parametrai vienodai perteikia galios fenomeną, jos „kiekį“. Galios padidėjimas ar sumažėjimas gali reikšti tiek jos svario, tiek srities, tiek domeno pasikeitimą.“ (1950:77). V. Isodas (2014) analizuodamas šiuos apibrėžimus teigia, kad „pirmasis galios veidas“ atsiskleidžia interesų konflikto situacijose, ir tik šių konfliktų veikėjams aiškiai deklaruojant pageidautiną sprendinį, galima pamatuoti, kurio iš jų preferencijas galutinis sprendimas atitinka labiausiai.

Apibendrinant galima teigti, kad pirmasis galios veidas vaizduojamas kaip socialinė terpė, kurioje dalyvauja daugiau, nei vienas individas; individai vienas kitą veikia siekdami tam tikrų interesų, daugiau galios turintysis (-ieji) (didesnis galios „svaris“) manipuliuoja mažiau galios turinčiuoju (-aisiais) (veikiant pasirinktomis vertybėmis), siekdami palankaus sau tikslo. Čia koncentruojamasi į pavienius žmonių santykius galios atžvilgiu, neatsižvelgiant į socialinį, bendruomeninį kontekstus.

Antrasis galios veidas, pasak V. Isodo (2014), išskiriamas tuose mokslo darbuose, kuriuose „implicitiškai ar eksplicitiškai atsižvelgiama ir į socialinės sąveikos kontekstą“, t.y., pateikiama vienokia ar kitokia socialinės ar politinės sistemos samprata. „Pirmojo galios veido“ šalininkus vadindami bihevioristais, galios sąvoką praplečia P. Bachrachas ir M. Baratzas. Pasak jų, „<...> kiek asmuo ar grupė sąmoningais ar nesąmoningais veiksmais sukuria ar sustiprina [institucinius] barjerus atviram [interesų] konfliktui kilti, tiek šis asmuo ar grupė turi galios (1962:949). „Dominavimą suvokdami kaip sąmoningą <...> galios įgyvendinimą priimant ar vetuojant sprendimus, [bihevioristai] praleidžia pro akis gerokai subtilesnę dominavimo formą, kai tie, kurie iš tikrųjų dominuoja, to sąmoningai net nesuvokia, nes jų dominuojanti pozicija niekada nebuvo rimtai kvestionuojama“ (1962:952). Apibendrinamas šiuos teiginius, V. Isodas (2014) teigia, kad antrasis galios veidas reiškiasi, kai valdomieji paklūsta valdančiųjų sprendimams, kadangi laiko

juos teisėtais, tačiau dominavimo struktūra socialinėse institucijose visgi nėra sąmoningo pasirinkimo objektas.

Antrąjį galios veidą taip pat tyrinėjo T. Parsonas. Pasak jo, „tai implikuoja tam tikro pobūdžio galios nelygybę, kuri savo ruožtu reiškia nelygius įsipareigojimus paklusti. <...> Taigi [veikėjo] A galia B atžvilgiu yra A teisė <...> priimti sprendimus, kurie yra viršesni už B sprendimus ir užtikrina efektyvų viso kolektyvo funkcionavimą. Teisę naudotis šia galia ar taikyti neigiamas sankcijas <...> pavadinkime autoritetu / teisėta valdžia. <...> Aukščiausias autoritetas priima sprendimus, apibrėžiančius teisėtas kitų kolektyvo narių veiklos ribas ir atitinkamo elgesio lūkesčiai yra įpareigojantys. <...> Opozicijos ir nepaklusnumo problema kyla tik iš nebaigtinės aukščiausiojo autoriteto galių institucionalizacijos” (1963: 242–243). Kitaip tariant, „antrajame galios veide“ galią simbolizuoja ir kuria tam tikrų institucijos nustatytų taisyklių laikymasis, kuris lemia sėkmingai veikiančią visokias sistemas, taip pat sudaro sąlygas galiai plėstis ir gyvuoti. Skirtingai nei „pirmame galios veide“, čia svarbu bendruomeniškumas, socialinė aplinka su atitinkama valdžia ir pavaldiniais – didelio ar mažo masto. Čia „galios centrai“ arba „valdantieji“ gali būti tiek keli asmenys, tiek pavieniai. Taip pat „antrajame galios veide“ pradedama kalbėti apie opoziciją – prieštaravimą galios centrams. Pastarojo prieštaravimo atsiradimas įvardijamas kaip išdava negalutinai visuomeniškai įtvirtintų taisyklių ir požiūrio.

Pirmąjį ir antrąjį galios veidus kritikavo S. Lukesas ir siūlė savo apibūdinimus: „skirtingi įsivaizdavimai, kas yra interesai, sietini su skirtingomis politinėmis ir moralinėmis pozicijomis. Apytikriai galima sakyti, jog liberalas suvokia žmones tokius, kokie jie yra, laikosi individualių poreikių paisymo principo ir sieja jų interesus su tuo, ko jie iš tikrųjų nori, kam teikia pirmenybę, su jų viešosios politikos preferencijomis <...>. Reformatorius įžvelgia, <...> jog ne visų norams politinė sistema suteikia vienodą svorį. <...> O radikalas laikosi nuostatos, kad patys žmonių norai gali būti sistemos, kuri veikia prieš jų interesus, produktas. <...> Trumpiau tariant, galima laikyti, jog vienos dimensijos galios suvokimas [t. y. pirmasis galios veidas] remiasi liberalia interesų konceptualizacija, dviejų dimensijų [antrasis galios veidas] – reformistine, o trijų dimensijų [trečiasis galios veidas] – radikaliąja [interesų] samprata” (2005/1975:37-38). Taip S. Lukesas apibrėžia **trečiąjį**, arba „Trijų dimensijų“ **galios veidą**. V. Isodas (2014) čia pastebi, kad S. Lukesas vartoja ganėtinai kontroversišką „tikrojo“ intereso sąvoką ir ją cituoja: „<...> trijų dimensijų požiūris į galią apima <...> daugybę būdų, kuriais potencialios temos išstumiamos už politikos ribų, tiek per socialinių jėgų poveikį ir institucines praktikas, tiek individualiais sprendimais. Be to, tai gali būti pasiekta ir nepasireiškiant jokiame faktiniame, pastebimame konflikte. <...> Galime kalbėti tik apie latentinį, neįsisąmonintą konfliktą, kuris egzistuoja tarp interesų tų [veikėjų], kuriems

suteikta galia, ir tikrųjų interesų tų, kurie yra marginalizuoti. Pastarieji gali nemokėti išreikšti ar sąmoningai netgi nežinoti savo interesų“.

V. Isodo (2014) teigimu, šios itin radikalios S. Lukeso mintys buvo sutiktos su kritikos lavina dėl galimybės šią teoriją pritaikyti empiriniuose tyrimuose. Šioje galios sampratoje išskiriama nauja dimensija – pradedama kalbėti apie intereso, privataus ir kolektyvinio, šaltinį ir poveikį galios struktūrose.

Remiantis M. Foucault darbais, buvo išskirtas ir **ketvirtasis galios** veidas. Pasak V. Isodo (2014), M. Foucault ir jo sekėjų darbuose galia visų pirma yra produktyvus fenomenas, ankstesnių (pirmojo, antrojo ir trečiojo) galios veidų apibūdinimuose yra laikomasi prielaidos, kad socialinė veikla (ar bent jos dalis) yra nereguliuojama galios santykių ir numatoma emancipacijos galimybė, o štai pagal M. Foucault, galia struktūruoja absoliučiai visą žmogaus veiklą tiek, kiek ji yra prasminga socialiai. M. Foucault galia apibūdina taip: „Tai nėra laisvės atsisakymas, teisių perdavimas, visų ir kiekvieno galia, deleguota keliems.“ (1982:778). „Jeigu galios įgyvendinimą apibrėšime kaip veiklos režimą, darantį įtaką kitų veiklai, <...> susidursime su svarbiu jo aspektu – laisve. Galia veikia tik laisvus subjektus ir tik tiek, kiek jie yra laisvi. <...> Laisvė yra galios veikimo būseną, o tuo pat metu ir išankstinė prielaida, <...> nes be priešinimosi/nukrypimo galimybės galia būtų tolygi fiziniam determinizmui“ (1982:790). V. Isodas (2014) teigia, kad M. Foucault atmeta marksistinę ideologinės reprezentacijos, kaip iškraipiančios objektyvų santykį tarp veikėjų, idėją; jokios objektyvios realybės už diskurso ribų paprasčiausiai nėra.

Ketvirtasis galios veidas labai aiškiai apibrėžia laisvės svarbą galios santykiuose, t.y. čia svarbi galimybė individui pasirinkti „kitaip“, nei nurodo galios struktūros. Galima teigti, kad ketvirtasis galios veidas kalba konkrečiai apie galios santykius demokratiname valdyme, kur visi žmonės traktuojami kaip laisvi ir lygūs, galintys savavališkai pasirinkti jiems labiau prieinamas tiesas ir požiūri. Iš esmės, tai atitinka daugumos sociologų ir politikos teoretikų požiūrį, kurį išsako ir V. Isodas: „Galia baigiasi ten, kur prasideda prievarta“ (2014:86). Šioje, ketvirtojoje galios veido sampratoje, galima įžvelgti ir galimybę skirtingiems galios centrams atstovauti nebe pavienius asmenis, tačiau visas bendruomenes, dėl demokratijos tam suteikiamų galimybių.

Apibendrinant galima teigti, kad galios samprata ilgainiui kito, nuo visų pirma pripažintos kaip tarp kelių individų įtvirtinamų tarpusavio interesų sampratos iki skirtingų socialinių terpių, atstovaujančių skirtingus galios interesus. Svarbu paminėti, kad vienas svarbiausių socialinių aspektų čia yra laisvė. Tradicinės galios sampratos neapima prievarta grįstų struktūrų, galia iš esmės egzistuoja tik individams esant ar jaučiantis laisviems.

Galios fenomenas neatskiriamas nuo valdžios – laimėję galių sankirtas atsiranda valdantieji (jų galia tam tikrose sferose yra stipresnė už kitų – pavaldžių). Glaudžiai su galios fenomenu

susijusį valdžios aspektą aptaria M. Foucault (1998), suprasdamas ją kaip strategiją, o ne valstybės nuosavybę. Pasak jo, pavaldiniai, reaguodami į juos valdančiųjų galios demonstravimus iš pradžių tai vertina neigiamai, tačiau eigoje tame valdžios demonstravime įžvelgia sau atramas ir pagrindus tolesniam buvimui, taip valdžios strategijos sampratas perduodami ir kitiems. V. Gurmauskaitė (2002), tyrinėdama M. Foucault valdžios koncepcijas taikliai pastebi, kad valdžia nėra nei individo, nei individų grupės nuosavybė – ji persmelkia visas socialines bendruomenes juos vienydama ir neapribodama individualios laisvės sampratos.

Galios ir valdžios fenomenai koreliuoja susiliedami į vieną praktiškai nedalomą sąvoką. Valdžia valdo pavaldinius įvairiais strateginiais būdais, kylantis nepasitenkinimas tikrina valdžios stiprumą ir gebėjimą naudotis savo galia – valdžia, praradusi galią yra nuverčiama kitos, daugiau galios turinčios.

Valdžiai naudoti savo galią tikslingai ir ją paveikti valdomuosius reikalingos įtakos strategijos. Sugebėdama tikslingai juos panaudoti, valdžia ne tik demonstruoja savo galią, tačiau ir geba valdomuosius įtikinti, kad jų atstovaujamos idėjos yra teisingos ir naudingos.

J. Fiske (2008) kalba jau apie naują galios fenomeno **įgalinimo funkciją** kaip vieną svarbiausių – kai asmuo, paveiktas tam tikrų idėjų, jas pradeda skleisti aplinkiniams ir taip pats tampa ne tik idėjos paveiktas, tačiau ir pas ją perduoda kitiems. To pavyzdys gali būti merginos, paveiktos feministinių idėjų, tų minčių dalijimusi su savo draugėmis ar gyvūnų teisių gynėjo pasakojimai aplinkiniams apie netinkamus veiksmus su gyvąja gamta ir pan.

Kalbant apie galios sampratą bendrine prasme, būtina paminėti vieną ryškiausių filosofų, kalbėjusių apie galios fenomeną, F. Nietzsche, kuris apie galią kalba abstrakčiai, tačiau mato ją kaip neatsiejamą individo gyvensenos dalį. Gyvenimą F. Nietzsche įvardina kaip „valią siekti galios“. Galios fenomeną jis įvardina kaip gyvenimo varomąją jėgą: „Gyvenimas iš esmės yra nusavinimas, žeidimas, svetimo ir silpnėsiojo įveikimas, priespauda, griežtumas, savo formų primetinėjimas, aneksija, arba, kalbant švelniausiai – išnaudojimas“ (Nietzsche, 1991:467). Tyrinėdamas F. Nietzsche, A. Mickevičius (2011) pastebi, kad galios fenomenas iš esmės yra viso pasaulio varomoji jėga, visi reiškiniai kyla iš valios siekti galios. Taip pat galios poreikis slypi kiekviename individe, teigia F. Nietzsche (2002): „Kur gyvastį aptikti man pavyko, visur radau troškimą galios; ir netgi tarno valioje aš pastebėjau norą viršininku būti“. Taigi, galios turėjimo poreikį jaučia kiekvienas žmogus, tai yra neatskiriama jo būsenos dalis. Kadangi įvairios galios tarpusavyje konkuruoja, vyksta asmenybių ir procesų tobulėjimai – būtent todėl, pasak F. Nietzsches, „Kiekvienam naujam dariniui, tarkim, naujai karalystei, priešai reikalingesni negu draugai“ (Nietzsche 1991:522). Iš čia galime suprasti, kad galių sankirta, iššaukianti konfliktą, veda prie

geriausio rezultato siekimo, silpnųjų ir stipriųjų išfiltravimo, „grynuolių“, valdančiųjų atrinkimo. Valia siekti galios nėra kažkieno (asmens, tautos) nuosavybė, ji veikia kaip strategija.

A. Mickevičius (2011) perfrazuoja F. Nietzsche teigdamas, kad karas, ginčas, priešiškusis yra pirminiai dalykai, o tik antriniai – santarvė, taika ir sielos ramybė, kadangi kiekvienas darinys sukurtas ir įsteigtas pirmą kartą kovoje. Kitaip tariant, tiesa gimsta ginče. Pasak F. Nietzschės, kiekvienas sukurtas darinys gali būti užginčytas naujo darinio, ir taip be pabaigos. Pritardamas šiai minčiai A. Mickevičius (2011) primena I. Kanto teiginį, kad nėra ir negali būti jokios amžinosios taikos, amžinosios „sielos ramybės“: kiekviena taika yra pažadėtas kraujas.

Bendrine prasme galios fenomeną reikėtų suprasti kaip pagrindinę pasaulio varomąją jėgą, neatsiejamą valdymo ir vadovavimo dalį. Nors galios apibrėžimų ir sampratų būta įvairių, tačiau esminės „taisyklės“ nekinta: galia yra individualių asmens ar bendruomenės interesų atstovavimas ir tam tikro, individui ar visuomenei naudingo veiksmo siekimas. Galios poreikis yra neatsiejama kiekvieno individo dalis, tiek nuo asmeninių, tiek nuo bendruomeninių savybių priklausoma kalbant apie įgalinimo arba „galios svorio“ kiekį. Galios struktūrų sankirtos yra neginčijama progreso dalis – kiekvieno galių susidūrimo išdava yra naujas „grynuolis“, nauja valdymo struktūra ar forma. Galių susidūrimai atveria kelius bet kokio tobulėjimo link, laikantis paprastos taisyklės „Nugali stipriausias“.

M. Gutauskas (2004), analizuodamas tradicines galios ir argumentavimo sampratas, kelia klausimą – kas įtikina: tiesa, ar simuliacijos sukelti efektai? M. Gutausko straipsnis puikiai tinka abstraktaus galios fenomeno aiškinimui per praktinį galios poveikį – įtikinimą. M. Gutauskas, vadovaudamasis G. Delezauso mintimis, kalba apie simuliacijos galią sukelti efektą. Pabrėžiama, kad tiesai nesant įtikina galingas efektas. Čia einama prie argumentavimo, įtikinimo subtilių ir Aristotelio oratorystės meno. G. Mažeikis (2006) nurodo, kad galia gali būti įvairi: fizinė, psichinė, intelektualinė, juridinė, gundymo ir pan., jis teigia „visada įsakinėja stipresnis“ (2006:7). G. Mažeikis akcentuoja, kad tas, kuris įsako, negali leisti savimi abejoti, kadangi kiekviena abejonė silpnina galios šaltinį ir reikalauja papildomų pastangų jo statuso atstatymui. G. Mažeikis tiksliai pastebi autoriteto, kaip dar vieno galios sinonimo svarbą – vyr. mechaniko liepimas pakeisti tepalus skamba rimtai, kai tuo tarpu to paties mechaniko pastabos dėl filosofinės knygos recenzijos veikiausiai atrodo nerimtai, tam tikrose situacijose net juokingai. Iš to galime pastebėti, kad galios turėjimas vienoje sferoje nesuteikia jos kitoje – kiekvienas yra galingas toje srityje, kurią išmano geriausiai. Šalimais būtina paminėti ir baimės poveikį įsakymuose – pasak G. Mažeikio (2006), kai autoritetas ir jo įsakymai formuojami per baimės sukėlimą, propagandos subjektai, savanoriai propagandos aktyvistai net žlugus tam tikroms įtikinimo sistemoms su malonumu toliau prisimena ir vykdo buvusius įsakymus, remdamiesi iracionalia nuojauta.

1.2. Įtakos fenomeno analizė

Detalizuojant įtakos fenomeną, reikėtų koncentruotis ties žodžiu „įtikinimas“. „Įtikinimas“ turi daug sinonimų, tačiau dažniausiai šis žodis apibūdinamas kaip „argumentacija“. Šis gebėjimas ne tik kalbėti, tačiau ir įtikinti klausytoją, aptariamas ir analizuojamas jau daugelį metų. Visų pirma logiška išskirti argumentus (tai išplaukia jau vien iš žodžio „argumentacija“), tačiau pastarieji tikrai nėra vieninteliai ir pagrindiniai įtikinimo proceso užtikrintojai. Norint įtikinti žmogų (nors dažniausiai reikia įtikinti žmonių mases), svarbu pasitelkti kelias esmines strategijas, apie kurias jau 300 metų prieš mūsų erą kalbėjo Aristotelis. Aristotelio, įtikinimo meno pradininko, strategijos, tai *ethos*, *pathos* ir *logos*. Šių trijų sėkmingos oratorystės dedamųjų svarba kalbant apie argumentaciją buvo aptarta daugelio tyrėjų darbuose. „Įtikinimas, tai menas priversti žmones daryti tai, ko jie nedarytų neprašomi“, sako J. Borg (2013:18), mokomojoje knygoje apie įtikinimo būdus ir taktikas. Vadovaudamasis visomis Aristotelio įžvalgomis, J. Borg (2013) teigia, kad įtikinimas, tai žmonių nuvedimas iš taško A į tašką B. Taške A auditorijai pateikiamos kalbančiojo idėjos ir nuostatos neįdomios ir galimai kelia pasipriešinimą, tuo tarpu taške B telkiasi auditorija, patikėjusi kalbančiojo mintimis. Kelias nuo A iki B ir yra įtikinimas, šis kelias susideda iš daugelio dedamųjų. Nors daugiausia dėmesio oratorystės ir argumentacijos moksle skiriama kalbėtoji ir jo mintimis, klausančiosios auditorijos taip pat nederėtų pamiršti – kiekviena auditorija reikalauja vis kitokios kalbos, Z. Nauckūnaitė (2007:96) taikliai pastebi, kad „Įtikinimo procesas greičiau yra dialogas, nei monologas“. Klausiti ir domėtis yra žmogaus prigimtis, tai neginčijamai svarbi kalbos ir argumentacijos dalis.

Aristotelis (15) išskiria tris kalbėjimo tikslus – tai politinis, teisminis ir iškilmingas demonstravimo kalbėjimas. Politinis kalbėjimas, tai kai kalbantysis bando įtikinti kitus kažką daryti arba kažko nedaryti: čia visada vienoje iš dialogo pusių dalyvauja privatūs patarėjai ar advokatai, arba žmonės, besirūpinantys viešaisiais ryšiais. Teisminis kalbėjimas, tai problemos sprendimas, gynyba arba puolimas. Šiame dialoge, vienoje iš jo pusių, visada dalyvauja partija arba politinė jėga. Iškilmingoje demonstracinėje kalboje yra giriama arba smerkiama. Šie trys kalbėjimo būdai koreliuoja su laiko samprata – politinė kalba yra orientuota į ateitį, čia kalbama apie dalykus, kurie turėtų būti keičiami (arba paliekami taip pat) ateityje pagal kalbančiojo patarimą. Teisminė kalba naudojama kalbant apie praeitį – kai už tam tikrus nusižengimus yra smerkiama, arba priešingai – teisinama. Iškilmingoje demonstratyvinėje kalboje svarbiausia esamas laikotarpis – giriami ar smerkiami šiai akimirkai svarbūs aspektai, nors dialogo dalyviai nevengia analizuoti praeities ar

spėti ateities. Trys kalbėjimo tikslai, rodos, nepakitę iki šių dienų: politinis įtikinimas, ginimas arba puolimas ir girimas arba smerkimas ir šiandien sudaro viešų kalbų pagrindą.

Kiekviena kalba, kad ir kokią tikslą turėtų, turi susidaryti iš tam tikrų dedamųjų dalių. Aristotelis (9) savo veikale „Retorika“ pabrėžia, kad įtikinimo menui svarbiausios trys žmogiškosios savybės, tai kalbančiojo gebėjimas pateikti logiškus argumentus, gebėjimas suprasti klausančiųjų moralines vertybes ir gebėjimas suprasti ir įsijausti į klausančiųjų emocinę būseną. Aristotelis pabrėžia, kad asmeninės kalbančiojo savybės ir mokėjimas įgyti klausančiųjų pasitikėjimą svarbios, kadangi, „gerais žmonėmis mes patikime lengviau ir labiau, nei kitais (angl. „*We believe good men more fully and more readily than others*” (8)”. Svarbu, kad ši, kaip ir kitos kalbėtojo savybės, būtų užtikrinta klausančiųjų tarpe jam pradėjus dėstyti, nepaisant to, ką žmonės apie jį manė prieš tai. Aristotelis neigia kitų retorikos mąstytojų mintis, kad kalbančiojo asmenybė ir charakteris nieko nereiškia įtikinant žmones – pasak Aristotelio, jo [kalbančiojo] charakteris gali būti laikomas bene svarbiausia ir efektyviausia įtikinimo proceso dalimi” (8) (ang. „*on the contrary, his character may almost be called the most effective means of persuasion he possesses*“). Kitaip tariant, kalbėtojas privalo atitikti klausančiųjų moralines vertybes. Aristotelis taip pat pabrėžia emocinės būsenos svarbą įtikinimo procese – žmonių sprendimai skiriasi, kai jie yra draugiški ir geros nuotaikos nuo sprendimų, kai jie yra įskaudinti ir pikti (9). Gebėjimas įsijausti į minios emocijas ir kalbėti taip, kaip jie jaučiasi, kaip jie nori girdėti, yra nelyginamai svarbu. Trečioji tikslingos ir teisingos argumentacijos savybė, tai tiesos įrodymas neginčijamais faktais. Ilgainiui Aristotelio mintys tapo kertiniu akmeniu, kalbant apie retoriką, įtikinimą ir argumentaciją. Bet koks pamąstymas apie įtikinimo meną negalimas be Aristotelio įžvalgų, konkrečiau jo trijų įtikinimo dimensijų, ilgainiui suvestų į tris žodžius: „*Ethos, pathos ir logos*“.

Sąvoka „**Ethos**“ (gr. – paprotys), apibūdina dorovines, moralines kalbėtojo savybes, kurias jis atskleidžia klausytojui. Z. Nauckūnaitė (2007:94), kalbėdama apie Aristotelio įtikinimo metodus, pastebi, kad šiandieninėje kultūroje, kalbant apie tradicinius įtakos aspektus, *ethos* sąlygai priskiriamas ir įvaizdis, kurį galima traktuoti kaip vieną svarbesnių bruožų iš klausytojų moralinių vertybių. Z. Nauckūnaitė, kalbėdama apie *Ethos* taip pat pabrėžia, kad labai svarbų vaidmenį atlieka ir adresanto kompetencija ir tam tikro dalyko išmanymas. Šios savybės atsiskleidžia pagal kalbėjimo ar rašymo stilių, toną ir manieras, gausų žinių tam tikroje srityje kiekį. R. Koženiauskienė (2005:388) prideda, kad *ethos*, tai apeliacija į auditorijos pripažįstamus moralinius autoritetus, bendrąsias vertybes bei normas. „*Ethos* argumentai apeliuoja į kalbėtojo ir klausytojo moralinių normų (teisingumo, sąžiningumo, atsakomybės jausmo) bendrumą. Z. Nauckūnaitė (2005:11) pabrėžia, kad svarbu, jog oratorius iš anksto būtų gerbiamas tarp klausytojų, tačiau dar svarbiau, kad oratorius pagarbą užsitarnautų ir su kiekviena kalba – gerėjimasis kalbančiuoju auditorijai kelia

didelį malonumą. Norint sėkmingai išpildyti *ethos*, svarbu būti nuoširdžiu pačiam sau, kalbėti tai, kuo tiki pats. Neužtikrintumas lemia menką klausytojų susidomėjimą, lygiai taip pat ir mažą tikimybę įtikinti. Pasak Aristotelio, mes klausomės ne kalbos, o žmogaus, kuris kalba. *Ethos* turi stiprias sąsajas su etika (tiek leksikine, tiek žodžio kilmės prasme). Svarbu paminėti, kad JAV retorikos specialistas R. Nelsonas neetišką kalbą vadina tiesiog propaganda. Pasak R. Nelsono, visos retorikos pagrindas yra etika, joje telpa svarbiausios savybės – tiesa, sąžiningumas, dora (R. Koženiauskienė: 2001:30). *Ethos* liečia tiek kalbėtoją – tai jo pasitikėjimas savimi ir savo žodžiais, gebėjimas gauti pagarbą iš klausytojų, turėti autoritetą, tiek klausytojus – tai jų moraliniai įsitikinimai, tiesos sampratos suvokimas, pagarbą kalbančiajam ir vienas kitam. Šios savybės dažniausiai vienija lygiagretaus išsilavinimo, socialinės padėties, panašaus auklėjimo žmones.

Pathos (gr. „tai, kas jaučiama“) Aristotelio veikaluose buvo aprašoma kaip apeliacija į klausytojo jausmus, gebėjimas juos suprasti ir jais manipuliuoti. Nauckunaitė (2007:94) pabrėžia, kad apeliuoti į jausmus yra būtina, norint, kad adresatas išgirstų ir suprastų, kas norima pasakyti. Iš esmės, sėkmingam *pathos* išpildymui reikia susitapatinti su auditorija. Nauckunaitė sutinka su Aristotelium ir dar kartą pabrėžia, kad didžiausią įtaką masių valdymui turi emocijos, ir būtent emocijomis minia galima manipuliuoti ir ją valdyti. Z. Nauckūnaitė (2007:10), kalbėdama apie *pathos*, cituoja J. Weissman'ą ir naudoja jo sukurtą sąvoką, apibūdinančią sėkmingą *pathos* naudotoją, tai „auditorijos advokatas“, būti sėkmingu auditorijos advokatu, tai, pasak Z. Nauckūnaitės, „pažvelgti į save ir savo prezentaciją klausytojų akimis“ (2005:10). Tiesa, persistengti ir peržengti ribų nereikia. Z. Nauckūnaitė (2005:11) pabrėžia, kad dirbtinis auditorijos jausmų atvaizdavimas yra itin matomas ir vertinamas neigiamai – jei pranešėjas atstovauja skirtingą socialinį sluoksnį, nei jo klausytojai, tačiau dirbtinai vaizduojasi esąs iš to paties sluoksnio, auditorija jo kalbos nepriims rimtai arba tiesiog nesupras. Jeigu suaugęs žmogus su paaugliais kalbės paauglių žargonu ir tonu, arba tipinis baltaodis stengsis perteikti tipinius afroamerikiečių gestus ir tarmes, tikslas nebus pasiektas, auditoriją tai vertins kaip juoką ar įžeidimą, taigi tokie poelgiai įtikinti nepadės.

I. Buckley (2006:95-97) *pathos* pavyzdžiu pateikia lietuvių švietėją S. Daukantą, apibūdindama jį kaip tobulą antikos oratorių, kadangi pastarasis laikosi visų Aristotelio taisyklių, o ypačiai – *pathos*. *Pathos* I. Buckley apibrėžia kaip „emocinį poveikį, kuriuo siekiama, atsižvelgus į priėmėjo amžių, socialinę padėtį, pažinus jo psichologiją, sukelti jam išgyvenimus“. Teigdama, kad S. Daukantas tai buvo puikiai perpratęs, ji cituoja jo kreipimąsi „mano taiklūs skaitytojai“, išankstinį atsiprašymą „mielas skaitytojau, jei esi aukštai mokytas vyras, negrūmok ant manęs“. Analizuodama S. Daukantą autorė pabrėžia jo kalbėjimą tikslinei auditorijai ir apeliavimą į nuspėjamus klausytojų jausmus ir aplinką.

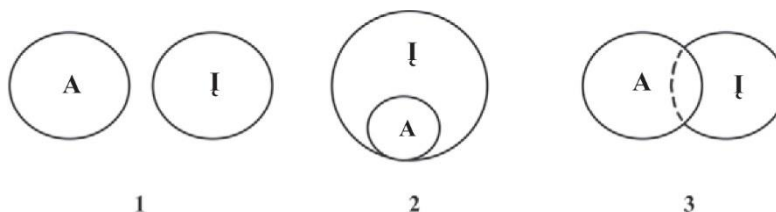
Trečioji sąvoka, *logos* (gr. „žodis, kalba, protas“), apima konkrečiausias kalbos dalis – įrodymus. Siekiant tikslingai perteikti mintis miniai ir įrodyti norimas tiesas, svarbu kalbėti argumentuotai ir nuosekliai. Čia labai svarbus taisyklingas samprotavimas ir aiškus faktų dėliojimas, jų tikrumas, bei pagrindimas.

Nors *logos* yra aiškiausia, suprantamiausia, konkrečiausia argumentacijos dalis, Aristotelio įvardinta kaip viena svarbiausių, tačiau ilgainiui ji praranda savo poziciją. Z. Nauckūnaitė (2007:95) pastebi, kad dažnai teisinga, konkreti, argumentuota kalba klausytojui būna per sunki ar per nuobodi, todėl su *logos* kartu turi eiti ir *pathos* arba *ethos*. Dėl šios priežasties iki šiol diskutuojama dėl įrodymo ir įtikinimo santykio – dažnai tiesa būna įrodyta faktais, tačiau (dėl emocinės savijautos) klausytojai ja netiki. Panašiai kaip Z. Nauckūnaitė mano ir J. Borgas (2013:20) teigdamas, kad *logos* šiandien yra paskutinėje svarbos vietoje, kalbant apie argumentaciją, pagrindine kalbos dedamųjų svarba tampa *ethos* ir *pathos*. Tai teigdamas, J. Borgas pavyzdžiu ima politikus, dėstydamas, kad pasitikėjimo neturinčių politikų kalbomis netikima, ir, kad paveikus minios emocijas nublanksta visi loginiai argumentai.

Būtent dėl kvestionuojamos *logos* galimybės vienareikšmiškai įtikinti žmogų kyla klausimas, ar įrodymas ir įtikinimas yra tas pats? Ar tai vienalytės, neatskiriamos argumento dedamosios, ar įrodyti galima neįtikinus klausytojų, ir atvirkščiai – įtikinti neįrodžius faktų? Šį klausimą analizuoja Z. Nauckūnaitė straipsnyje „Argumentacija: įrodymo ir įtikinimo santykis“ (2007). Apžvelgusi tradicinę, pirminę, antikinę argumentavimo teoriją, kurią plėtojo Aristotelis, autorė ją gretina su XX a. antrosios pusės teorijomis pabrėždama tokius papildomus argumentacijos aspektus, kaip auditorijos, kuriai kalbama, išsilavinimas ir kiti socialiniai aspektai. Kiekvienai auditorijai reikia kalbėti atsižvelgiant į jų socialinę padėtį, išsilavinimą ir pan. – išsilavinusiems, pasiturintiems ir laimingiems asmenims patikusi kalba ir argumentai gali nesužavėti neišsilavinusių, nepasiturinčių ir savo padėtimi nepasitenkinusių žmonių grupės. Čia autorė primena Aristotelio mintį, kad stipriausią įtaką žmogaus sprendimams ir supratimui turi jausmai – pyktis, laimė, baimė, gailestis, čia atsiveria *pathos* svarba kalboje. Tačiau *logos* svarbos Z. Nauckūnaitė neapleidžia, ją pagrindžia jau S. E. Toulmino argumentacijos teorija, kurioje pagrindinę vietą užima loginiai, struktūrizuoti išdėstyti argumentai. Šiame modulyje argumentai yra faktai, jie apstatyti įrodymais, pagrindimais, prielaidomis ir išimtimis. Susisteminusi informaciją, autorė pateikia tris galimas įrodymo ir įtikinimo sąsajas (1 pav.):

1. Argumentavimas ir įtikinimas yra savarankiški ir atskiri procesai, kadangi argumento pagrindas – racionalus loginis samprotavimas, grįstas faktais ir nukreiptas į žmogaus protą, o įtikinimas nukreiptas į jausmus, emocinius išgyvenimus ir psichologiją.

2. Argumentas sudaro būtinąją dalį įtikinimo ir yra neatsiejamas nuo viso proceso, čia loginis argumentas eina kartu su psichologiniais, emociniais įtikinimo būdais.
3. Argumentavimas ir įtikinimas traktuojami kaip savarankiški procesai, tačiau sėkmingai galintys veikti kartu, bei papildyti vienas kitą.

1 pav. „Argumentavimo (A) ir įtikinimo (I) santykių pozicijos” Z. Nauckūnaitė (2007:97)

Kiekviena schema bet kuriuo atveju vaizduoja, kad vien argumento nepakanka ir jis nėra vienintelis būdas įtikinti; gretimai būtini emociniai klausančiojo potyriai, individualūs išgyvenimai ir patirtys. Tiesa, veikiant vien emociniais įtikinimo būdais, kalbant vien *pathos*, pasak Z. Nauckūnaitės, formuojami argumentai priskiriami prie [juodosios] propagandos. Apeliavimą į jausmus, pritarimo „elgetavimą“, kvietimą į pagalbą, bendrumo atmosferos kūrimą, sutikimo įteigimą – emocinius poveikio būdus, kuriems faktai nėra svarbu, autorė priskiria prie neargumentacinių poveikio būdų ir teigia, kad pastarieji plačiai naudojami reklamoje ir politinėje propagandoje, tačiau toks įtikinimas tėra manipuliacija arba demagogija. Iš šių minčių galima daryti išvadą, kad emocinė kalba realios ar faktinės vertės neturi, t.y. ji skirta manipuliuoti ir sukelti tam tikrų faktų įvaizdį. Per daug emocionali kalba vienus klausytojus gali paveikti, tuo tarpu kitiems sukelti įtarimą ar net informacijos atmetimo reakciją.

Bet kokios kalbos tikslu įvardijamas būtent įtikinimas, o ne argumentavimas. Įtikinimas čia yra pagrindinis tikslas. R. Koženiausienė (2005:144-145) aiškindama šį procesą pateikia keturias savokų „įrodyti“ ir „įtikinti“ kombinacijas:

- Įrodyti ir įtikinti (tobulos kalbos apibūdinimas);
- Neįrodyti, bet įtikinti (teisingumo iliuzija);
- Įrodyti, bet neįtikinti (sustoti pusiaukelėje – nepasiekti tikslo);
- Neįrodyti ir neįtikinti (visiška nesėkmė).

Iš šių apibrėžimų matoma, kad įtikinimas yra galutinis tikslas – tiesa žmogui gali būti logiškai įrodyta, tačiau nepatenkinus jo jausmų, nepatenkinus *pathos* jis nepatikės. Įrodymas yra tik pirmas žingsnis tikslo link, tačiau ne vienintelis. Bubelis ir Jakimenko (2004) teigia, kad įrodymas yra „ypatingas, detalizuotas argumentacijos tipas“, tuo tarpu argumentacija bendrine prasme yra subtili

ir subjektyvi – siekiant įtikinti reikia iš anksto žinoti ar bent numanyti auditorijos pritarimą ar nepritarimą teiginiams, turimą informaciją ar požiūrį tam tikra tema.

Z. Nauckūnaitė (2007) detalizuoja argumentus į tris galimus poveikio tikslus ir pateikia lentelę (2 pav.) išskirsčiusi periferinio poveikio laukus pagal stiprumą. Lentelėje apeliaciją į protą atitinka Aristotelio *logos*, apeliacija į jausmus – *pathos*, o apeliacija į vaizduotę – *ethos*.

Argumentai Apeliacija į	Loginiai	Emociniai	Estetiniai
<i>protą</i>	◇◇◇	◇◇	◇
<i>jausmus</i>	◇◇	◇◇◇◇	◇◇
<i>vaizduotę</i> ¹⁰	◇	◇◇	◇◇◇◇

2 pav. „Trejopo argumentų poveikio santykis” Z. Nauckūnaitė (2007:99)

Iš lentelės matoma, kad stipriausią poveikį turi emociniai argumentai (aiškiai protu suvokiami faktai, papildyti emocinga kalba), kurie sudaro prasminį branduolį. Autorės teigimu, besirenkant bet kurį argumento tipą, emocinė įtaka vis tiek dominuos.

Argumentacijos svarba ir poreikis lydi žmogų visur – nuo rimto verslo derybų stalo, valdžios rinkimų iki buitinio ginčo ar diskusijos. Aristotelio dar antikos laikais išdėstytos mintys ir argumentų struktūros išliko iki šių dienų, nė viena argumentacijos teorija neapsieina be *ethos*, *pathos* ir *logos*. Nors šios trys dedamosios svarbios bet kuriam elementui, bet *pathos* – apeliavimas į jausmus, kol kas užima svarbiausią vietą. Kalboje dominuojanti apeliacija į jausmus atlieka pagrindinį vaidmenį siekiant įtikinimo, tačiau tarp įtikinimo ir netikėjimo yra menka riba – ją peržengus, per daug eskaluoiant jausmais rizikuojama prarasti žmonių pasitikėjimą, kadangi tokia kalba dažnai priskiriama atskleistai manipuliacijai ar propagandai, o pastaroji visuomenėje, dėl tam tikrų priežasčių, vertinama neigiamai.

1.3. Propagandos fenomeno analizė

Pirminė žodžio propaganda reikšmė (graik. *propagare*, po to lot. – „platinti“) buvo suprantama kiek kitaip, nei šiandien. Naujaisiais laikais, dėl tam tikrų istorinių įvykių, propagandą suprantame tik kaip labai neigiamą veiksma, dažnai susijusį su neteisinga, melaginga informacija, nors pirminė šio žodžio reikšmė, priešingai, reiškė tiesos ir neabejotinos informacijos skleidimą (G. Mažeikis, 2006). Propaganda, tai skleidžiama šališka informacija, siunčiama atitinkamų galios institucijų visuomenei, mąsėms, stengiantis suformuoti vienodą visų mąstymą ir perteikti vieną ir tą pačią mintį tam tikru klausimu, siekiant padaryti reikiamą įtaką. Propaganda, arba propagandinė žinutė, pateikia faktus, tačiau labiausiai apeliuoja į žmogaus jausmus, emocijas. Visuomenėje aiški ir ryški

propaganda dažniausiai susilaukia neigiamos reakcijos, kadangi pastaroji asocijuojasi su manipuliacija ir bandymu paveikti žmones.

Pradėti kalbėti apie propagandą galima aštria ir griežta E. L. Bernays citata: „Mes esame reglamentuoti, mūsų protai ir skoniai suformuoti, idėjos pasiūlytos dažniausiai tų žmonių, apie kuriuos nė nesame girdėję. Tai yra būdo, kaip suformuota mūsų demokratinė visuomenė, rezultatas. Žmonės turi bendradarbiauti, norėdami gyventi sėkmingai veikiančioje visuomenėje“ (1928:3). Beveik prieš šimtą metų apie propagandą rašęs Bernays, rodos, kalba apie procesus, vykstančius ir šiandien. Akcentuodamas, jog mažoji dalis visuomenės, praktiškai vienetai, valdo visus likusiuosius, autorius pabrėžia, kaip tai yra svarbu. Nors iš pirmo žvilgsnio tie valdantieji, formuojantieji nuomonę galios centrui skamba diktatoriškai ir pavojingai, Bernays pabrėžia, kad jei jų nebūtų ir visuomenė būtų absoliučiai nevaldoma, negalėtumėme tikėtis turėti vieningas bendruomenės vienokiais ar kitokiais klausimais. Bernays propagandos aprašyme labai stipriai jaučiama valdžios ir propagandos sanglauda. Bernays (1928) teigia, kad propaganda, kaip masių informavimo ir valdymo priemonė, būtina, kadangi laisvosios demokratijos principas, kai kiekvienas sprendžia už save, be jos būtų neįmanomas. Jei propaganda neegzistotų ir kiekvienas laisvas pilietis turėtų suformuoti savo nuomonę visiškai pats, jam neužtektų laiko susirinkti visą informaciją ir visas žinias apie tam tikrus procesus, pavyzdžiui, visus politinius, ekonominius, užsienio politikos faktus ir pan. balsuojant politiniuose rinkimuose.

Šiandieninėje visuomenėje, išgirdus žodį „propaganda“, dažniausiai pagalvojama apie įvairius politinius klausimus, tačiau pirmąją propagandos pradžią yra laikoma „Šventoji kongregacija tikėjimui platinti“, įkurta 1622 metais popiežiaus Grigaliaus XV, kuri buvo skirta tikėjimo platinimui ir nekatalikiškų šalių krikštui skleisti (G. Mažeikis, 2006). V. O'Donnell (2012) pastebi, kad pirminė propagandos sąvoka buvo priimama kaip neutrali, tačiau kadangi „Šventoji kongregacija tikėjimui platinti“ veikė naujam pasauliui skatindama savo tikėjimą ir menkindama protestantizmą, propaganda tapo suprantama ne kaip neutralus judėjimas, tačiau kaip tikslingai iškeliantis vieną idėją, o opozicijas – menkinantis. Propagandą atskirti nuo įprastos žinutės, tai pastebėti joje kažką neigiamo – propagandos sąvokai vartojami sinonimai yra iškraipymas, apgaulės, manipuliacijos ar meilikavimas. Šiandienai nusistovėję propagandos apibūdinimai yra „sukimas“ (org. ngl. „spin“) ir „naujienų valdymas“. „Sukimas“ dažniausiai taikomas kalbant apie (atrinktos) politinės informacijos skelbimą, o viešųjų ryšių organizacijos to pasekoje, pasak H. Kurtzo (1998) vadinamos „sukimosi daktarais“ (org. angl. „spin doctors“), kadangi pastarieji išrenka tinkamas skelbti naujienas.

Šiandien propaganda yra neatsiejama nuo viešųjų ryšių ir reklamos. Propagandoje, ar klasikinėje reklamoje dažnai galima išvysti įsakmumo, skatinimo, liepimo bruožų - „eik/ neik,

balsuok, netylėk, paklusk“, šalimais jo naudojama ir įtikinimo strategija, kai skleidžiant žinutę stengiamasi ne tik liepti, bet ir paaiškinti, kodėl reikia daryti tai, kas liepiama (raginama). Šalia pastarųjų dažniausiai naudojami ir įtaigos elementai, tokie kaip muzika, tam tikri vaizdiniai, grafiniai sprendimai ar garsių žmonių citatos. Ir, žinoma, jokia propaganda neapsieina be manipuliacijos. (G. Mažeikis, 2006).

V. O'Donnell (2012) propagandą apibūdina kaip komunikacijos formą, kuri siekia daryti įtaką ir apgalvotai pakeisti viešą nuomonę ir asmenų elgseną tam tikrais klausimais. Propagandos kampanijos, tai sistemingai formuojamos politinės pažiūros, spaudos formuojama vieša nuomonė apie įvykius ar procesus pateikiant informaciją su išankstiniu „gera – bloga“ skirstymu.

Viešųjų ryšių pradininku laikomo I. Ledbetterio Lee teigimu, propaganda ir viešieji ryšiai padeda organizuoti racionalią, argumentuotą demokratinės valstybės komunikaciją, padeda geriau perteikti siekiamas idėjas – ypač švietimo, demokratinių rinkimų, socialinėje srityse (Mažeikis, 2006:5).

E. L. Bernays (1928) teigimu, propaganda, tai švietimo, socialinių problemų sprendimo instrumentas. E. L. Bernays propagandą mato tik kaip pozityvią veiklą, nuo kurios priklauso žmonijos ateitis. Autorius pabrėžia, kad svarbu ne liepti, o remtis bendruomenės, šeimos įpročiais, pilietiniais ir patriotiniais lūkesčiais, idealais, libidiniais geismais. Sąmoninga ir sumani manipuliacija organizuotais masių įpratimais ir nuomonėmis yra svarbus demokratinės visuomenės elementas. Tie, kurie manipuliuoja šiuo nematytu visuomenės mechanizmu sukuria nematomą valdžią, kuri yra valdančioji šalies galia.

G. Mažeikis (2010) propagandą apibūdina kaip viešą, instituciškai reglamentuotą, tinklinį, pasikartojantį masių ar socialinių grupių įtikinėjimą, susijusį su specialiu mąstymo formų konstravimu, ideologinių suvokimo ir vaizduotės schemų kūrimu ir diegimu, emocijų valdymu. Propaganda šiuos veiksmus atlieka labai plačiai – per patrauklias kalbas, paveikslus, devizus (angl., „slogan“), kino filmus, architektūrinę ir programinę aplinką. Propaganda glaudžiai susijusi su kultūrinėmis ir kūrybinėmis industrijomis, švietimu. Propagandos uždavinys – konstruoti mąstymą ir jo formas, kurti autonominius, tačiau valdomus arba pagal tam tikrą indoktrinuotą schemą save valdančius ideologinius subjektus. G. Mažeikis pabrėžia, kad propaganda iš esmės neturi savaiminio gėrio ar blogio tiklso, o siekia formuoti subjektą, bendruomenę, visuomenę, tikslingai paveikti jų raidą. Kalbant lokaliai, rytų Europoje, tuo tarpu ir Lietuvoje, susiklostė pejoratyvinis požiūris į atvirą institucinį įtikinėjimą kaip kažką svetimą pilietinei visuomenei, o ne kaip į jai būdingą savivaldos ir savireguliacijos būdą (2010:20).

G. Mažeikis (2010:350) kalba apie esminius propagandos ir viešųjų ryšių skirtumus, kaip pagrindinę propagandos funkciją išskirdamas siekį paversti žmogų ar žmonių grupę savo idėjų,

ideologijos ar pasakojimo įsitikinusių šalininku, kitaip tariant, propaganda siekia adresatą paversti propagandos diskurso subjektu. Dažai propaganda siekia politinių arba religinių tikslų. Tuo tarpu viešieji ryšiai visų pirma populiarina kokią nors instituciją, suteikia informaciją apie tai, viešieji ryšiai nesiekia savo adresato paversti savo diskurso subjektu. Žinoma, norint atskirti propagandą nuo viešųjų ryšių, ypač, kai tai apima politikos klausimą, gali būti sunku, tam reikia gilesnio, dažnai istorinio tyrimo.

G. Mažeikis (2010) teigia, kad propaganda vykdo tikslingą individo subjektyvaciją ir konstruoja asmeninį jo pasaulio suvokimą, prireikus keičia jo asmenines patirtis: nereikalingas kritikuoja, persekioja ir vietoje jų perša kitas, tariamai mokslines ar patriotines. Kaip pavyzdį G. Mažeikis pateikia sovietmečiu taip šalintą vaikų religinį tikėjimą, kai jis buvo tendencingai keičiamas ideologiniu pasaulio suvokimu, susijusiu su mokinio pareigomis, spaliuko, pionieriaus, komjaunuolio idealais. Propagandą G. Mažeikis įvardina kaip natūralų ir dažnai būtiną visuomenės konstravimo instrumentą, kuriuo visuomenės ir bendruomenės sąmoningai suvaldomos, mobilizuojamos, nukreipiamos ir sužmoginamos. Kitais žodžiais tariant, kiekviena asmens ugdymo dalis yra grįsta propagandos modeliu – net vaiko auklėjimas šeimoje yra savotiška propaganda, kadangi diegiamos tam tikros vertybės, nuomonė ir formuojama tam tikra elgsena.

Propaganda formuoja asmens nuostatas. G. Mažeikis (2010) pastebi, kad nuostatos formuojamos edukologijos, taigi pastaroji aktyviai dalyvauja propagandos procese. Autorius pastebi, kad egzistuoja tolerancijos įvairovė, t.y. vienas ir tas pats žmogus vienu metu gali jaustis ir demokratiškas, ir komunizmo šalininkas, ir tolerantiškas, ir nemėgti kitos odos spalvos žmonių. Tai G. Mažeikis apibūdina kaip kontraversišką edukacinį nuostatų ugdymą.

Propaganda ir reklama – neatsiejamos. Jei propaganda aiškinama kaip politinį siekį turinti, reklama įvardijama išskirtinei komercinei. Tačiau vis populiarėjanti socialinė reklama dažniausiai jokio komercinio atspalvio neturi ir remiasi išskirtinai įtikinimo kažką daryti ar kažko nedaryti, t.y., propagandos principu.

G. Mažeikis (2006) išskiria mimeziją (mėgdžiojimą) kaip vieną svarbesnių propagandos veikimo būdų. Jau nuo mokyklos vaikams yra priešpastatomi įvairūs didvyriai, autoritetai, sektini pavyzdžiai. Didvyriai, autoritetingais sektiniais pavyzdžiais tampa ne tik istoriniai herojai, tačiau animacinių filmukų, pasakų herojai, vėliau – vieši asmenys: sportininkai, menininkai, politikai ir pan., priklausomai nuo asmens interesų grupės. G. Mažeikis pastebi, kad mimezisis glaudžiai susijęs su mitologiniu – struktūriniu mąstymu, kai svarbiausių pasakojimų ir pavyzdžių kartojimas užtikrina siekiamą visuomenės elgseną, daro ją nuspėjamą ir lengviau valdomą.

Taklus G. Mažeikio pastebėjimas apie propagandos estetiką: „Propagandos estetika pirmiausia yra kasdienybės džiaugsmo, neapykantos, pasididžiavimo išryškinimas, vizualizacija

religine, ideologine patirtimi“ (2010:180). Kitaip tariant, propagandinė estetika, tai estetiškai ideologizuota kasdienybė, išryškintos kasdieninės džiaugsmo, neapykantos, pasididžiavimo patirtys. Pavyzdžiui, paprasti, nė kiek neromantiški tikroviški šachtininko, melžėjos ar ūkininko darbai propagandos aparate apdirbami ir pateikiami kaip šalies nepriklausomybės, nacijos išgelbėjimo ar pasiaukojimo tėvynei simboliais. G. Mažeikis (2006) pateikia propagandos skirstymus pagal:

- 1.Objektyvumą;
- 2.Atvirumą;
- 3.Geografinį propagandos mastą;
- 4.Įtikinėjimo mastą;
- 5.Objektą;
- 6.Poveikio laiką.

Pagal objektyvumą propaganda skirstoma į baltąją, pilkąją ir juodąją propagandas. Baltoji propaganda pateikia skaidrią, neiškraipytą informaciją, tokios propagandos pavyzdys – socialinė reklama, siekianti pozityvių tikslų, remiasi faktais. Pilkojoje propagandoje jau matyti faktų iškraipymo, tendencingo nuomonės formavimo nuslepiančiam tikrus netinkamus dalykus – pilkoji propaganda naudojama politiniuose, ekonominiuose konfliktuose. Juodoji propaganda nuo baltosios skiriasi kardinaliai – čia jau visiškai falsifikuojama informacija, slepiami tikrieji faktai, dažnai naudojami bauginimo įrankiai. Juodosios propagandos pavyzdys – nacistinės Vokietijos kampanija, kai vokiečių kareiviai persirengdavo Sovietų sąjungos karių uniformomis ir siaubdavo kaimus, skleisdami žinią, kokia Sovietų armija yra grėsminga, kaip ji gali nusiaubti ir nuskriausti naciją – taip gyventojams ugdoma pareiga eiti ginti tėvynės.

Pagal atvirumą propaganda skirstoma į dvi grupes – į atvirą ir paslėptą. Atviroji propaganda panaši į elementarią reklamą: ruošiami speciali medžiaga, gaminami plakatai, lankstinukai, kuriais oficialūs centrai ar ministerijos. Paslėpta propaganda veikia netiesiogiai – tai labiau nuomonės formavimas pateikiant reikiamus faktus, apeliuojant į jausmus – tai naujiena, pasklidusi prieš rinkimus, kad politikas iš degančio namo išgelbėjo vaiką. Nors su politika ši žinutė neturi nieko bendro, visuomenės akyse yra keliamas „didvyrio“ įvaizdis.

Geografiniu mastu žiūrint propaganda skirstoma į globalinę, medialinę lokalinę ir mikropropagandą. Globalinė propaganda – tai visuotinai pažįstamų vertybių diegimas (pvz – visuotinės žmogaus teisių deklaracijos principai). Tokia propaganda naudojasi globalinių rezultatų siekiančios organizacijos, šalys. Vienas didžiausių tokios propagandos analitikų yra Noamas Chomsky, kuris aptaria tokius fenomenus, kaip Vietnamo karas ir JAV propaganda šiuo klausimu, kai aptariant karinius veiksmus valingai žodis „agresija“ keičiamas žodžiu „gynyba“. Medialinė propaganda, arba vidutinio regioninio masto įtikinėjimas – tai propaganda, aprėpianti didelius

regionus arba kaimynines šalis. Tokios propagandos iliustracija Lietuvoje – ES tapatumo formavimas, lojalių piliečių ES atžvilgiu ugdymas. Tokia propaganda tiesiogiai arba netiesiogiai atsispindi istorijos vadovėliuose, pilietiško ugdymo paskaitose, vyriausybės pranešimuose. Lokalinė (vietinė) propaganda – tai vidinis ir išorinis šalies rezultatų reklamavimas, tokia propaganda vyksta Lietuvoje, Estijoje, Latvijoje, daugumoje smulkiųjų šalių. Šalies viduje, kalbant apie politiką, išsiskiria dvi politinės stovyklos, dažniausiai kairieji ir dešinieji, lokalinio atžvilgiu – konservatoriai ir socialdemokratai Lietuvoje. Mikropropaganda ir simboliniai pasauliai – tai atskirų pasaulių, pvz – stiliaus, skonio, religinių, etninių, seksualinių ir pan. bendruomenių skleidžiamomis žiniomis. Tokios propagandos tikslas – įtikinti visuomenę tam tikros bendruomenės vertybių, veiklos ir tapatumo pirmenybe. Mikropropaganda geriausiai pradėjo veikti tinklaveikos visuomenėje, „duris jai atvėrė“ virtualūs pokalbių kambariai, asmeninės svetainės (blog'ai), socialiniai tinklai, kadangi čia laisvai renkasi bendruomenės ir diskutuoja įvairiais klausimais, dalinasi idėjomis ir mintimis, kviečia prisijungti padiskutuoti ir kitus. Mikropropaganda tiesiogiai susijusi su konstruktyvia konflikto sąvoka.

Pagal įtikinėjimo mastą propaganda skirstoma į totalitarinę, centralizuotos decentralizacijos ir demokratinę propagandas. Totalitarinė, arba centralizuota masinė, propaganda – pastaroji geriausiai egzistuoja totalitarinėse valstybėse. Tokia propaganda yra vykdoma valdžios, kuri kontroliuoja visas arba daugumą informacijos sklaidos ir žiniasklaidos priemonių, galioja visiškas viešos informacijos cenzūravimas. Ryškiausi pavyzdžiai – sovietinė Rusija, Šiaurės korėja, nacistinė Vokietija. Centralizuotos decentralizacijos propaganda - pasižymi siekiu finansiškai ir administraciškai valdyti pagrindines informavimo priemones, oficialiąją, valstybinės svarbos informaciją bei per projektus, papildomą finansavimą ar administracinį spaudimą valdyti nepriklausomas viešųjų ryšių ir žiniasklaidos agentūras. Vietinės reikšmės politika ir kiti ne itin svarbūs klausimai paliekami kritikai ir savikritikai, taikoma dalinė cenzūra. Tokios propagandos pavyzdys – šiandieninė Rusija. Tiesa, pastarųjų metų įvykiai užkūrė svarstymus, kad nepaisant 21 a. globalizacijos ir naujųjų medijų galios, Rusijoje galimai jau taikomas totalitarinės propagandos modelis. Demokratinės propagandos pagrindinis principas– daug viešųjų ryšių agentūrų ir laisva konkurencija, draudžiamas monopolinis dominavimas. Tokiu atveju intensyvi konkurencija tampa tiesos verifikacijos pagrindu, vyksta vieša diskusija. Tokios propagandos modelis taikomas laisvą žodį ir rinkos ekonomiką pripažįstančiose ir šių tendencijų besilaikančiose valstybėse.

Propaganda taip pat skirstoma ir pagal objektą į masinę, vartotojišką ir tikslinę propagandas. Masinė propaganda stengiasi įtikinti masių visuomenę, tinka tik egzistuojant aiškiai sociologiškai fiksuojamoms žmonių masėms, kurios sukuria pakankamai vieningą, panašių interesų valdomą masių kūną. Masių visuomenės bruožai - didelės industrinės gamyklos, mažas informavimo kanalų

kiekis. Vartotojiška propaganda – panaši į masinę, tačiau iš esmės pasikeičia masių kūnas ir jo poreikiai. Mases čia formuoja didieji prekybos centrai (supermarketai) ir vartojimo reklama. Vartotojų interesai formuojami ne pagal būtinus poreikius, o pagal paklausos ir pasiūlos santykius. Maisto produktų įvairovė, alkoholio mastai ir benzino kainos bei jo prieinamumas tampa lemiamais įtikinėjimo veiksmais, nauji mokesčiai ar akcizai tampa lemiamais reiškiniais formuojant žmonių nuomonę. Tikslinė propaganda naudojama tik apibrėžtai bendruomenei, visuotinai lyginant mažai, tačiau tokia propaganda veikia efektyviausiai, kadangi lengvai įtikina keletą pasirinktų svarbiausių grupių.

Pagal poveikio laiką išskiriamos ilgalaikė ir trumpalaikė propagandos. Ilgalaike propaganda siekiama formuoti įsitikinimus, asmenybę, pažiūras. Realizuojama remiantis žiniasklaida ir švietimu. Trumpalaikės propagandos tikslas yra kritikuoti išorinius ir vidinius sistemos trūkumus, skatinti sistemos kritiką ir savikritiką, kuri užtikrintų propagandos subjekto stabilumą kintančioje aplinkoje. Jos tikslas – skatinti laikiną pasirinkimą tam, kad užsimiršus galima būtų formuoti naujus.

G. Mažeikis (2010) taip pat mini stipriąją ir švelniąją propagandas, kur stiprioji ir agresyvioji dažniausiai vykdoma valstybinių organizacijų ar politinių partijų bei jėgų, o švelnioji ir silpnoji – nevyriausybinių organizacijų ar politinių bendruomenių.

Analizuojant ir gebant atskirti propagandos tipus tampa lengviau ją atpažinti ir atsirinkti teisingą informaciją, atsižvelgiant į daugelį aplinkinių veiksnių. Propagandos skirstymai dažnai koreliuoja tarpusavyje, vienu metu naudojamos kelios propagandos formos, siekiant paveikti kuo daugiau auditorijų. Propaganda, iš esmės, yra bendruomenių mąstymo ir veiksnio valdymas.

Norint tinkamai suprasti, atpažinti ir gebėti interpretuoti propagandą reikia tiksliai žinoti, kaip ją analizuoti. G. S. Jowett ir V. O'Donnell (2012:290) pateikia dešimties žingsnių analizės programą, pagal kurią rekomenduoja atpažinti ir suprasti propagandą, ji apima tokius veiksmus:

1. Propagandinės kampanijos ideologija ir tikslas;
2. Kontekstas, kuriame veikia propaganda;
3. Propagandistų identifikacija;
4. Propagandos organizacijos struktūra;
5. Tikslinė poveikio grupė;
6. Žiniasklaidos panaudojimo technikos;
7. Įvairios specialiosios technikos, skirtos maksimizuoti efektą;
8. Auditorijos reakcija į įvairias technikas;
9. Kontrapropaganda, jei tokia yra;
10. Rezultatai bei įvertinimai.

Pasak Kecskemeti, propagandos ideologija siekia auditorijos, kuri aiškiai ir numatyta elgtis tam tikrose politinėse ar socialinėse situacijose (Jowett, O'Donnell, 2012:291). Mažeikio (2010) teigimu, norint suprasti propagandos ideologiją, reikia surasti aiškiai formuluojamus įsitikinimus, visuomenės ar tam tikros grupės puoselėjamas vertybes ir pagrindines teorijas. Tai dažniausiai išdėstoma tam tikros jėgos – politinės partijos, visuomeninio judėjimo ar pan. – programiniuose dokumentuose, kūrinuose, kuriuos eskaluoja ir pripažįsta jėga, autoritetais, kuriuos pateikia. Jowett ir O'Donnell teigia, kad propagandos tikslas yra paveikti žmonių įsitikinimus, juos mobilizuoti, nukreipti atlikti tam tikrus veiksmus, reikšti nuomonę. Iš esmės, propagandos tikslas yra užkariauti mases ir jas numatyta valdyti.

Kalbant apie kontekstą, kuriame veikia propaganda, Mažeikis (2010) teigia, kad propaganda visada susijusi su tam tikru kontekstu ir kaip pavyzdžius pateikia politinius, karinius, ekonominius kontekstus. Taip pat svarbus lieka ir istorinis kontekstas, kadangi su juo dažnai susiję tam tikri stereotipai, nuostatos, nuoskaudos ar nostalgijos – kaip pavyzdį galime pateikti postsovietinių šalių požiūrį ir pasitikėjimą dabartine Rusijos federacija. Istoriskai, tam tikros legendos ar mitologijos taip pat gali sudaryti kontekstą, tačiau šiandien jis veikia silpniau, jei prieš tai minėtieji.

Jowett ir O'Donnell (2012), kalbėdami apie propagandistų identifikaciją išskiria, kad už propagandos kompaniją dažniausiai atsakingi ją skleidžiančios institucijos ar organizacijos lyderiai ar specialiai tam nusamdyti agentai. Mažeikio (2010) teigimu, propagandistų identifikacija padeda išsiaiškinti jos veiklos stilių, numatyti būsimus veiksmus, kūrybinį potencialą, apsibrėžti ir toliau sėkmingai analizuoti taikomas įtikinėjimo priemones. Jowett ir O'Donnell, siekiant išsiaiškinti propagandistus, siūlo kelti klausimą „Kas gautų iš šito daugiausia naudos?“. Šis klausimas svarbus, kadangi dažnai tam tikro judėjimo ar organizacijos lyderis nebūna jėgos centras, o tik oficialus veidas. Už jo slepiasi tikrieji propagandos siekiamo tikslo siekėjai, gaunantys daugiausia naudos.

Propagandos organizacijos struktūrą Jowett ir O'Donnell (2012) apibūdina kaip stiprią, aiškius lyderius ir griežtą hierarchinę struktūrą turinčią organizaciją. Šios organizacijos lyderis – stiprus ir atstovaujantis aiškias ideologijas, jį analizuojant derėtų domėtis, kaip lyderis papuolė į šią poziciją, kas yra jo aplinkoje, kas kartu dalyvauja toje pačioje organizacijoje, svarbu – kaip lyderis ugdo savo aplinkos pasitikėjimą, kokiais būdais valdo organizacijos bendruomenę. Mažeikis (2010) išskiria organizacijos ir valdančios partijos ar kitos jėgos santykio svarbą. Taip pat dažnai tokios organizacinės struktūros dalis yra ir savos žiniasklaidos priemonės ar laikinos sutartys su jomis. Organizacijos propagandinės ir kitos informacijos platinimo tinklas atlieka taip pat svarbų vaidmenį.

Tikslinė propagandos auditoriją taip pat pasako daug apie pačią kampaniją. Mažeikis (2010) pastebi, kad yra svarbu išsiaiškinti, kokie tikslai lemia vienos ar kitos tikslinės auditorijos

pasirinkimą – taktiniai ar strateginiai. Autorius pastebi, kad taktinė partnerystė dažniausiai būna trumpalaikė, bet reikalauja pakankamai greito atsako, o strateginė partnerystė reikalauja ilgo ir nuoseklaus darbo su auditorija. Strateginės partnerystės rezultatai ryškėja negreit, bet pasekmės būna ilgalaikės, priešingai, nei taktinėje partnerystėje.

Kalbant apie žiniasklaidos panaudojimo priemones Jowett ir O'Donnell (2012) prisimena taiklų prancūzų posakį „Žmogus yra kaip triušis – jį galima pagauti už ausų“. Šiaurės Korėjoje iki šiandien yra naudojami garsiakalbiai informacijai skleisti, kurie veikia miesto centruose ar kitose susibūrimo vietose. Prie šio posakio taip pat galima taikyti ir muziką – įvairios dainos, melodijos taip pat dažnai būna propagandinės kampanijos dalimi. Mažeikis (2010) pastebi, kad žiniasklaidos panaudojimo būdai dažniausiai priklausomi nuo organizacijos finansinių galimybių ir idėjų. Žiniasklaidos priemonėmis propagandai tampa laikraščiai, radijas, televizija, paskalos, internetas, telefonai, „nuo durų prie durų“ taktikos.

Norint užkariauti mases, reikia naudoti kuo daugiau būtų tam padaryti. Kalbėdami apie specialiąsias technikas, skirtas maksimizuoti propagandos efektą, Jowett ir O'Donnell išskiria keletą galimų variantų. Visų pirma, svarbu sukurti rezonansą, pokalbį tarp žmonių, propagandos paveiktus dalyvius nesąmoningai įgalinti skleisti žinią kitiems, svarbu, kad šaltinis, iš kurio sklinda propaganda, būtų patikimas visuomenėje, kad visą iš jo gaunamą informaciją adresatai priimtų be abejonės. Taip pat norint pasiekti propagandos maksimumą, naudinga remtis ir įgalinti tam tikrų sričių, nuomonių lyderius, kurie turi pasitikėjimą savo pasekėjų tarpe. Lengvai prieinama informacija ir „veidas į veidą“ strategija taip pat labai svarbi, Jowett ir O'Donnell kalba apie specialių info centrų svarbą, o Mažeikis (2010) siūlo lobizmą kaip priemonę dar geriau pasiekti adresatus.

Siekiant išsiaiškinti auditorijos reakciją į įvairias technikas, svarbu stebėti jų elgseną propagandai pradėjus veikti – tai parodo organizuojamos nuomonių apklausos, balsavimai, tam tikrų daiktų ar paslaugų pirkimai, priklausomai nuo propaguojamos žinutės. Auditorijos reakciją atspindi ir žmonių prisijungimas ar atsijungimas nuo įvairių organizacijų, judėjimų, vieši pasisakymai, pasipiktinimai.

Mažeikis (2012) aiškina kontrpropagandos ir antipropagandos skirtumus. Jei kontrpropaganda kritikuoja priešišką jai propagandą, saugosi jos minčių ir įtikinėjimo ir teigia priešingus dalykus, tai antipropaganda ne šiaip kritikuoja propagandą, tačiau ją dekonstruoja, demaskuoja, deinstitutionalيزuoja, užtikrindama kitokių simbolinių pasaulių buvimą. Autorius pastebi, kad demokratinėje visuomenėje tradiciškai bandoma subalansuoti propagandos/ kontrpropagandos/ antipropagandos veiksmus. Tiek propaganda, tiek kontrpropaganda gali reikštis įvairiausiais, iš pirmo požiūrio nekaltais būdais – anekdotais, gandai, ignoravimu.

Propagandos rezultatai ar įvertinimai labai elementarūs – tai pasiekto arba nepasiekto tikslo konstatavimas. Mažeikis (2010) rekomenduoja vertinti sėkmės ar nesėkmės mastą ir priežastis, kurios padėjo arba trukdė pasiekti geresnių rezultatų.

Mažeikis (2010) kritikuoja Jowett ir O'Donnell propagandos analizės sistemą, kadangi pastaroji neidentifikuoja nei subjekto tipo, nei mąstymo formos, nei pačios propagandos suprantamumo galimybes. Taip pat Mažeikis pastebi, jog minėtoje sistemoje nenumatyta nagrinėti antipropagandinių žingsnių ar teroro masto. „Todėl galima teigti, kad vienas propagandos analizės metodas kaip toks yra negalimas, o aprėpia daugybę diskursyvių, komunikacinių, filosofinių, kalbos, vaizdo ir muzikos analizės metodologijų“ (Mažeikis, 2010:356).

Kalbant apie propagandą būtina paminėti ir žanrines jos priemones. Mažeikis (2006) jų išskiria devynias, tai: mitologija, legendos, politinės „antys“, istoriniai tyrinėjimai, dokumentų rinkiniai, juoko žanrai, propagandiniai muzikos žanrai, plakatai ir pašto ženklai ir problemų ir įvykių akcentavimas bei režisavimas.

Mitus Mažeikis įvardina kaip tam tikrus visuomenėje nusistovėjusius įsitikinimus, neturinčius aiškaus pagrindo. Kaip vieną geriausių to pavyzdžių autorius pateikia airių kilmės mitą nacistinėje Vokietijoje, kai masė žmonių buvo įtikinta, kad viena žmonių grupė yra geresnė už kitą. Mažeikis pabrėžia, kad mitas nors ir reikalauja kažkokių įrodymų, tačiau juo dažniausiai tiesiog tikima. Yra tam tikri nusistovėję mitų modeliai, tai „maištininkas“, „išgelbėtojas“, „auka“ ir pan. Mitai būna susiję su tam tikrais ritualais ar papročiais.

Šiek tiek į mitus panašios yra legendos. Legendos, tai nepatvirtinti, tačiau smagūs ir įdomūs pasakojimai, perduodami iš lūpų į lūpas. Kaip pavyzdį legendai Mažeikis pateikia pasakojimą apie A. Mockaus protestavimo kažkam metu parodytą nuogą „užpakalį“. Mažeikis (2006) pažymi, kad ši legenda išplito plačiai, tačiau kartu su ja neplito informacija apie A. Mockaus darbus, pasiekimus, apie tai, kad jis sugebėjo tapti daugiau, nei 7 milijonus turinčio miesto Bogotos meru du kartus tiesioginiuose mero rinkimuose. Prie legendų Mažeikis (2006) išskiria ir vadinamąsias miestų legendas (angl. -urban legends) ir įvardina juos kaip populiarius pasakojimus, pretenduojančius į tiesos titulą, jos platinamos gaudydami pavidalų ar geltonojoje spaudoje.

Politinėmis „antimis“ Mažeikis (2006) vadina pasimanytus, tačiau labai panašius į tiesą faktus. Kaip vieną aiškiausių pavyzdžių autorius pateikia vieno ar kito politiko pavadinimą „vagimi“ – neieškodami faktų žmonės tuo tiki ir tai kartoja. Politinės „antys“ turi daug bendro su režisuota provokacija, kai politikai pasikviečiami į TV laidas, kur jiems užduodami netikslingi, politiką menkinantys klausimai, kitaip bandoma jį provokuoti, o po tokios laidos labai lengvai išleidžiama dar viena ar net kelios „antys“.

Kaip jau buvo minėta, propaganda stipriai veikia per edukaciją – istoriniai tyrinėjimai tampa vienu iš propagandos žanru, kai jais remiantis yra mokomi vaikai ar bendruomenės. Istoriniuose tyrinėjimuose dažnai formuojama nuomonė apie istorinius veikėjus, konstruojamos prielaidos dabartinei politinei ar geografiniai situacijai, iškeliami tautos garbė ir jėga, skatinama meilė tėvynei.

Dokumentų rinkinius Mažeikis apibūdina kaip „Tai specialiai kuriamų įvykių taktika ir technika“ (2006:33). Tokie dokumentai renkami ilgai, detalizuotai, o svarbiausia jų poveikio dalis – visuomenės reakcija į juos. Kaip pavyzdį autorius pateikia 2006 metais Maskvoje 500 vnt. tiražu paskleistą provokacinį dokumentų rinkinį „Lietuvos tragedija“.

Anekdotus, satyras, karikatūras ir kitus juoko žanrus Mažeikis (2006) įvardina kaip vienus svarbiausių iš negatyvios propagandos bei kontrpropagandos instrumentų. Autorius pateikia pavyzdį, kaip anekdotai buvo draudžiami Sovietų Sąjungos ideologijoje ir kai sėkmingai, vis tiek pogrindyje vartojami, ją griovė. Šiandien propaganda anekdotą įkomponuoja į televiziją, radijo laidas ir internetą ir naudoja jį kaip vieną geriausių ir „smagiausių“ propagandos priemonių.

Plakatai jau nuo seniai naudojami tiek propagandoje, tiek viešuosiuose ryšiuose. Kalbant apie plakatus, kaip propagandos priemonę, reikėtų analizuoti jų šaukinius, piešinius, kompozicijas. Plakatai adresuojami didelėms žmonių grupėms, todėl mažėja jų įtaigumas. Siekiant kuo labiau sumažinti abstraktumą, naudojami bendrieji kreipiniai, kaip „lietuvi, senjore, studente“ ir pan.

Įvykių režisavimas, kaip propagandos priemonė, naudojama jau nuo seniai. Tai gali būti ir realūs spektakliai ar filmai, sudėlioti taip, kad atspindėtų, šlovintų ar žemintų tam tikras idėjas, tiek dirbtinai sukurti, bet natūraliai pateikiami įvykiai.

Susisteminius įvairių autorių požiūrį į propagandos fenomeną šiame darbe laikysimės **tokio propagandos apibrėžimo**: propaganda yra specialiai paruošta informacija, transliuojama tikslinėms masinėms auditorijoms, kuria siekiama paveikti žmonių mąstymą atitinkamu klausimu, daryti įtaką jų perspektyviems ateities pasirinkimams ir atitinkamai paveikti jų būsimus veiksmus tam tikroje situacijoje. Propaganda yra skleidžiama galios centrų, kurie struktūruoja visuomenės veiklą tiek, kiek ji yra prasminga socialiai, propaganda stengiasi paveikti žmones naudojant esminius įtikinimo principus [*ethos, pathos, logos*], kadangi asmeninis paties žmogaus laisvas pasirinkimas [net jei jis paveiktas propagandinės kampanijos] yra svarbus, nes individas yra demokratinės visuomenės dalis.

Kalbant apie propagandą bendrai, kyla įspūdis, kad visa informacija, besisukanti aplink žmones, yra surežisuota ir paruošta specialiai. Įsigilinusiems į propagandos esmę ir veikimo būdus, kiek fobiškiems asmenims gali pasirodyti, kad tikrosios tiesios tokioje masėje informacijos apskirtai neįmanoma surasti. Šiai visuomenės situacijai apibūdinti puikiai tiktų Platono „Olos“ alegorija, kurioje priešpastatomi urve gyvenantys žmonės, matantys tik šešėlius tų, kurie gyvena lauke. Olos

žmonėms šešėliai atrodo kaip realus gyvenimas, kai tuo tarpu lauko žmonėms realus gyvenimas, tai saulė, gamta ir jie patys, laisvai vaikščiojantys. Platonas taikliai pastebi, kad tiek olos žmonės ilgainiui priprastų prie saulės šviesos, tiek lauko žmonės – prie olos, tik pripratimo procesas gali būti ilgas ir skausmingas. Panašiai ir propagandos ideologijos – jomis patikėję žmonės kitokios tiesios nebemato, tačiau gali būti „perauklėti“, tarkime, kontrpropagandos. Perauklėjimo procesas, žinoma, bus sunkus, kadangi individui reikės nustoti tikėti ir nusivilti buvusiais lyderiais ir autoritetais.

2.GALIOS, ĮTAKOS IR PROPAGANDOS VIRSMAS NAUJOSIOSE MEDIJOSE

Naujosios medijos pakeitė ne tik visuomenės bendravimo įpročius, tačiau ir propagandos veikimo principus - bet kuriam, turinčiam prieigą prie interneto, jos [naujosios medijos] suteikia galimybę skleisti tam tikras idėjas arba prieštarauti oponento skleidžiamoms. Socialiniai tinklai jau tapo revoliucijų bei socialinių judėjimų centrais ar pradžios židiniais, taip pat jie pakeitė ir žiniasklaidą – kadangi žinomi vieši žmonės būtent socialiniuose tinkluose, savo oficialiose paskyrose skelbia tam tikras naujienas, pastarieji tampa puikiu informacijos šaltiniu dienraščiams. Galios ir propagandos veikimo principai taip pat turėjo pasikeisti socialiniams tinklams išpopuliarėjus ir pradėjus atlikti vieną iš pagrindinių funkcijų informacijos sklaidoje ir žmonių bendravime.

2.1.Naujųjų medijų galia ir įtaka

Visuomenės valdymo sistemos visais laikais buvo aktualios. Naujosios medijos galios ir įtakos sankirtose, visuomenės valdymo ir savivaldos procesuose užima labai svarbų vaidmenį. Nenutrūkstanti informacijos sklaida ir įvairovė, galimybė greitai ir paprastai surasti ne tik informaciją, tačiau ir žmones, ir su jais kontaktuoti, iškreipia nusistovėjusius visuomenės kontroliavimo procesus.

M. McLuhanas (2013) medijas skirsto į karštas ir šaltas, karštos medijos – pasyvios, nereikalaujančios aktyvaus vartotojų įsitraukimo, o šaltos – reikalauja aktyvaus vartotojų įsitraukimo ir komunikacijos proceso užbaigimo. Internetas, kaip medija, priskirtinas prie šaltų, kadangi ieškodamas informacijos internete žmogus turi puikią galimybę dalintis su kitais vartotojais tiek rasta informacija, tiek savo mintimis, diskutuoti ir oponuoti. Aktyviai įsitraukdami į šaltąją, interneto mediją, vartotojai daro įtaką ir vienas kitam.

Prieš analizuojant naujųjų medijų galią ir įtaką svarbu apsibrėžti medijų įtakingumą bendrąją prasme. J. W. Potter (2013), susisteminęs medijų efektyvumo požymius teigia, kad tinkamai administruojamos ir transliuojamos medijos gali keisti įsitikinimus ir požiūrį, stiprinti asmens pažeidžiamumą, lemti nuotaiką ir tolimesnę elgseną. Čia svarbu, kad medija skleidžiama žinutė pasiektų žmogų ne tik informacine prasme, tačiau apeliuotų ir į jo jausmus bei įsitikinimus (*pathos* principas). Su J. W. Potter mintimis sutinka M. Castells (2007), teigdamas, kad pačios medijos nėra galios ir įtakos turėtojos – medijos yra terpė, kurioje skleidžiasi galia ir vyksta įtakos pasidalinimas.

Autoriaus teigimu, naujaisiais laikais kasdieninė politika yra priklausoma nuo medijose vyraujančios politikos – viešoji asmenybė, viešai skelbiama tapatybė yra nelyginamai svarbi stengiantis užtvirtinti savo galios ribas socialinėse medijose. Kalbėdamas apie politines kampanijas rinkimų metu M. Castells (2007) pastebi, kad rinkėjai nėra linkę domėtis kandidatuojančių politikų praktinėmis programomis, jie pasikliauja ir jų nuomonė formuojama pagal medijose egzistuojančius politikų „veidus“: atsiliepimus apie juos, jų viešus pasisakymus, kitų oponentų ar politologų kritiką ir pastebėjimus. Dėl šių priežasčių gebėjimas viešumoje formuoti tinkamą ir norimą politiko ar bet kurio kito atitinkamos galios zonos siekiančio asmens įvaizdį ir tinkamai komunikuoti su galimais valdomaisiais tampa pagrindiniu ginklu, naudojamu medijose.

Prieš tai minėta J. Fiske aprašyta įgalinimo funkcija (žr. 11 p.) naują, dar stipresnį veidą įgauna kalbant apie naująsias medijas. Šis idėjos perdavimas suteikia daug daugiau galios ir galimybės daryti įtaką įvairias klausimais socialiniuose tinkluose. Greitas informacijos gavimas ir galimybė lengvai, greitai ir dideliai visuomenės daliai ją paskleisti medijas paverčia galinga įtakos zona įvairias klausimais. Dauguma žmonių, skleidžiančių vienokias ar kitokias idėjas, dažnai net nesupranta tą darantys ir taip prisidedantys prie svarbių socialinių veiksmų. Net ir šalies sporto rinktinės palaikymas ir informacijos apie jos pasiekimus dalinimasis socialiniame tinkle („Facebook“, „Instagram“ ir pan.) skleidžia atitinkamą propagandą – skatina tautiškumą, pasididžiavimą ir meilę savo šaliai. Įgalinimo pojūtis, ateinantis iš populiariosios kultūros, gali paskatinti arba paremti pažangius socialinius veiksmus ir pokyčius. Tokie socialiniai reiškiniai užveda socialinių permainų variklį. Įgalinimo funkciją papildė P. Lazarsfeld (1950) teorija apie „nuomonės formuotojus“ arba „nuomonės lyderius“ – asmenis, kurių nuomonė ar požiūris tam tikru klausimu formuoja masių nuomones. Naujųjų medijų dėka nuomonės formuotojai savo požiūrį gali skleisti dideliai visuomenės daliai ir skatinti atitinkamą tos visuomenės pasirinkimą, nuomonę ar elgseną.

Kiek kitokį požiūrį medijų galios tema išsako T. A. van Dijk, (1995), teigdamas, kad medijų galia iš esmės yra simbolinė ir skatinanti, tačiau medija taip pat turi galią kontroliuoti skaitytojų ar žiūrovų protus, bet ne jų veiksmus. Pasak jo, psichologiniai ir sociologiniai įrodymai teigia, kad, nepaisant plintančio medijų populiarumo, publika yra linkusi išlaikyti autonomiją ir nepriklausomybę, tačiau veikia labiau aktyviai, nei pasyviai, atsižvelgiant į masinės komunikacijos priemonių panaudojimą. Svarbu pastebėti, kad laiku besikeičiančios medijos leidžia žmonėms vis labiau bendrauti, dalintis idėjomis ir daryti poveikį vieni kitiems. T. Rayner (2014), kaip vieną svarbiausių socialinių tinklų galios aspektų pabrėžia galimybę „dalintis“ informacija socialiniuose tinkluose. Kalbėdamas apie „dalinimąsi“ kaip socialinių tinklų veiksnio esmę, T. Rayner vadiną ją „spektakliu“ (angl. „performance“), kuris gali keisti pasaulį. Spektaklis, kaip sinonimas elgsenai

internete, vartojamas ne šiaip sau – T. Rayner sugretina natūralaus, teatrinio spektaklio aktorių elgseną – žinant, kad yra stebimi, aktoriai siekia parodyti geriausią rezultatą ir sužavėti; taip ir interneto vartotojai, skelbiantys informaciją socialiniuose tinkluose, tikisi pripažinimo ir virtualių aplodismentų.

T. Rayner (2014) šalia interneto vartotojų elgsenos sugretinimo su spektakliu, pateikia šiai situacijai kontraversišką kitą sugretinimą. Elgseną internete jis lygina su M. Foucault aprašytu Ponoptikono kalėjimo – kur sargai mato kalinius, tačiau kaliniai nežino, kada yra stebimi, efektu. Ponoptikono kaliniai, tokioje situacijoje, turi būti atsakingi už savo elgseną visada, nesvarbu, ar juos stebi, ar ne, taip, pasak Foucault (1998), išugdomas aukštesnės galios suvokimas ir paklusimas jai. Socialinių tinklų vartotojų skirtumas nuo panoptikono kalinių, pasak T. Raynerio, yra toks, kad socialiniuose tinkluose kaliniai ir prižiūrėtojai yra tie patys asmenys – socialinių tinklų dalyviai yra tiek stebimi, tiek stebi patys ir smerkia, kritikuoja kitus dėl laisvai matomų, stipriai vizualinių socialinių tinklų. H. Jenkins (2008) tokį vartotoją vadina „Prosumer“ (angl. „Producer [prodiuseris] + consumer [vartotojas]), kadangi žmogus socialinėse medijose ir kuria pateikiamą informaciją, ir ją gauna.

Socialiniai tinklai tapo puikia vieta naujiems visuomeniniams judėjimams kurtis. R. Kahn ir D. Kellner (2004), analizuodami internetinius socialinius pacifistinius judėjimus nuo praktiškai jų pradžios teigia, kad atsiradus globaliajam internetui buvo sukurta puiki terpė naujoms, beprecedentėms jėgoms, buriančioms žmones į bendruomenes. R. Kahn ir D. Kellner pastebi, kad interneto dėka besikuriančios bendruomenės, galinčios bendrauti greitai, paprastai ir nenutrūkstamai, iš pavienių tam tikro judėjimo dalyvių tampa „protingaisiais būriais“ (angl. „smart mob“). Dėl internetinių svetainių ir socialinių tinklų gausos, kiekviena bendruomenė gali pasirinkti sau tinkamiausią, atsižvelgiant į jos šalį, kultūrą ar pan.

W. L. Bennett (2003) analizuodamas įvairius politinius ir socialinius aktyvizmus taip pat teigia, kad naujosios medijos turi didelę įtaką visuomenės nuomonės formavimui, judėjimų plitimui ar socialiniam pasipiešinimui. Autorius pabrėžia, kad „skandalo efektas“ visada veikia geriausiai, kadangi šokiruojanti informacija skatina diskusijas, todėl medijų vartotojams yra įdomesnė nei pasyvios, neintriguojančios žinios. Šiandieninėje visuomenėje įvairių judėjimų, protestų ir kitų aktyvizmų W. L. Bennett neįsivaizduoja be socialinių medijų, kadangi būtent jos tapo pagrindiniu ir patogiausiu būdu bendrauti per atstumą. Galimybė kurti šalininkų būrius sudarant juos iš asmenų, gyvenančių skirtinguose rajonuose, miestuose ar valstybėse padeda ne tik gerinti atitinkamo judėjimo žinomumą, tačiau ir greičiau pasiekti užsibrėžtų tikslų. Pasak M. Castels (2004), esama visuomenine padėti ar tam tikra situacija nepatenkinti ir besipriešinantieji buriasi į bendruomenes, jie tampa socialinio judėjimo šalininkais. Tokie šalininkai ieško kuo labiau

nepriklausomų medijų savo idėjoms reikšti, kadangi jos pritraukia daugiausiai vartotojų ir suteikia galimybę savo mintis reikšti plačiajai visuomenei.

Analizuojant interneto įtaką, derėtų remtis D. Heiderich (2010) tyrinėjimais. Kalbėdama apie interneto įtaką autorė visų pirma išskiria tris esminius tipus, kuriais galime įvardinti įtakos fenomeną bendrąją prasme, vertinant jį pagal:

- įtakos turėtojus (įtakingus asmenis, kompanijas,) ir jų santykį su tais, kuriuos įtaka veikia;
- pagal įtakos tikslą (reklama, politika, kontroliavimas, įtikinėjimas);
- ir įtakos priemones (spontaniška, racionali arba pagrįsta informacija).

Visi įtakos tyrimai atsižvelgia į socialinius, politinius ar psichologinius veiksnius. Atsimindama visas šias įtakos mokslo ypatybes, autorė daro išvadą, kad internetas šiandien tapo centrine įtakos zona, arba, kaip įvardina autorė – įtakos magma. Internetinėje erdvėje galima atrasti visus tris įtakos tipus, išvardintus aukščiau. Interneto sfera, pasak D. Heiderich (2010), absoliučiai priklauso nuo staigaus poreikių patenkinimo. Internete asmuo nuolatos ieško, yra nenustojančiame judėjime ir jo nuotaikos keičiasi nuo euforijos ir dirglaus susierzinimo, malonių ir nemalonių pojūčių. Duodamas atsakymus opiausiomis minutėmis, opiausiais klausimais internetas savo įtakon patraukia naršantįjį. Absoliučiai įvairios informacijos pasiekimas internete ne tik pririša žmogų jos vis ieškoti, tačiau veikia ir kaip puiki įtakos darymo mašina, kadangi ilgainiui internetas ir pamėgti jo kanalai tampa pagrindiniais informacijos ir žinių šaltiniais.

M. McLuhanas (2013) įvardino knygą kaip nacionalizmo šauklį, kadangi pastaroji, parašyta gimtąja kalba, jos moko, skatina ją gerbti ir mylėti, kartu ir savo šalį. Pamiršę romantizuotą knygos sampratą galime teigti, kad internetas šiandien gali daug daugiau. Žvelgiant iš M. McLuhano prizmės, kasdien galima parašyti po trumpą knygą ir taip savo mintimis veikti kitus žmones, daryti jiems atitinkamą įtaką. Naujosios medijos, socialiniai tinklai tapo kasdieninio bendravimo įrankiu, įprastu kaip ir gyvas pokalbis, tai didžiosios dalies visuomenės kasdienybė. Dėl socialinių tinklų savybės kaupti informaciją, burti žmones į bendruomenes jie tampa nebeatsiejama naujosios visuomenės egzistencijos dalimi. Būtent dėl šių priežasčių interneto ir socialinių tinklų galios ir įtakos stiprumas neginčytinas. Režiuojant galima teigti, kad esminiai socialinių tinklų galios ir gebėjimo daryti įtaką aspektai yra greitas informacijos sklidimas, bendruomeniškumas, galimybė bendrauti su įžymiais ar įtakingais žmonėmis bei galimybė plėtoti savo idėjas ir skelbti apie jas.

2.2. Naujųjų auditorijų kuriama naujoji propaganda

Ilgainiui propaganda buvo atpažįstama ir siejama tik su politika ir karu, tačiau šiandien galime išvysti vis daugiau jos apraiškos būdų. Tai išryškėja propagandą suprantant kaip viešai skelbiamą informaciją, visuomenę raginančią mobilizuotis ir kažką keisti (M. Grigaliūnas, 2009). Naujosios medijos įžengus į kasdienį žmonių pasaulį, keitėsi visos informacijos perdavimas, propaganda, kaip informacijos skleidėja, taip pat turėjo pasikeisti. Naujaisiais, technologijų ir medijų laikais, vienkryptis informacijos, kaip propagandos, skleidimas tapo nebeįmanomu dėl visuotinės informacijos sklaidos, kadangi eilinis žmogus iš informacijos gavėjo tapo ir informacijos skleidėju.

Naujųjų medijų suteiktos galimybės kiekvienam reikšti savo nuomonę (M. Grigaliūnas, 2009) dėka, kiekviena propaganda visuomenėje sulaukia savotiško „atsako“ – absoliučiai priešingą žinią skleidžiančio. Remiantis J. Fiske (2008), galima teigti, kad naujosios medijos sudaro sąlygas jų vartotojams aktyviai dalyvauti tiek kuriant, tiek siunčiant žinutes, kurios gali pasiekti daugumą, tai kiek iškreipia istoriškai nusistovėjusius galios ir propagandos modelius. Analizuojant žinutes, matomas šiandieninėse medijose, pastebime, kad jei yra tų, kurie agituoja už lygias teises homoseksualams, būtinai atsiras oponuojančiųjų ir palaikančių tradicinės šeimos vertybes. Jei kažkas agituoja už gyvūnų teises ir vegetarizmą, visada atsiras atsakančiųjų, kad mėsa yra būtina žmogaus organizmui.

M. Grigaliūnas, vadovaudamasis 2008 metų seimo rinkimų rezultatais, teigia, kad labiausiai pastebėtos buvo tos jėgos, kurios į savo žinutes įtraukė pramogų ir juoko kultūrą. 2012 metų rinkimuose ir po jų vis dar jaučiamos šios tendencijos, tik jau stipriausiai iš opozicijos – dabartinę valdžią pašiepiančių karikatūrų, komiksų ir net animacinių filmukų internete galima išvysti daug. Svarbu pastebėti, kad tai savotiškas „karikatūrų“, prieš interneto atsiradimą leistų laikraščiuose, naujųjų laikų analogas. Pabrėžtina, kad kompiuterijos, įvairių programų ir laisvai skleidžiamos informacijos pagalba tampa sunku atskirti, kurie politiniai pašiepimai išleidžiami tam tikrų politinių jėgų opozicijos, kurie – eilinių vartotojų. Humoro populiarumas naujosiose medijose lemia greitą tokių žinučių sklaidą ir didelį pasiekiamumą. „Viena vertus, naujosios medijos gali sukurti nematomą socialinį tinklą, kuriuo sėkmingai galima naudotis oponuojant valdžiai, kita vertus, naujosios medijos gali tapti manipuliaciniu įrankiu, uždarančiu žmogų simuliakriniame pasaulyje, sukurtame būtent galios struktūrų.“ (Grigaliūnas, 2008:71).

Kaip jau buvo minėta, propagandos esmė – perduoti tam tikrą žinutę masei ir, žinoma, tą masę atitinkamai paveikti. Tačiau šiandien vieno šaltinio vienkryptis informacijos siuntimas

nebegalioja – žmonės gali stebėti daugelį televizijos kanalų, o ne tik vieną, skaityti daugelį laikraščių, ir, svarbiausia, gauti informaciją ne jau suformuluotą, kaip būdavo įprasta medijose prieš 20 metų, tačiau patys ją susiformuluoti iš įvairių šaltinių. O susiformulavę, žinoma, pasidalinti su kitais. M. Grigaliūnas tokį procesą įvardina kaip „naujųjų auditorijų kuriama naujoji propaganda“. Naujoji propaganda įvardijama kaip viešas derybų procesas, kuriame dalyvauja tiek tam tikrą žinią skleidžiančios pusės, tiek visuomenė, žmonės, t.y. tos žinios gavėjai. Taigi, šiandieninė propaganda be masinių medijų ir popkultūros yra neįsivaizduojama. G. Mažeikio (2002) teigimu, popkultūrą tiek oponuoja valdžios institucijoms, tiek yra subordinuota galios cirkuliacijoms ir diskursams, o pačios popkultūros įtakingumas išsiskleidęs visoje socialinėje mozaikoje.

M. Grigaliūnas (2008:67) teigia: „Propaganda praranda nekvestionuojamos vienkryptės hegemoninės informacijos siuntėjos pozicijas, kas iš pagrindų keičia ir patį šiuolaikinės propagandos vaizdą“. Pabrėždamas šiuolaikinių medijų svarbą propagandos kitimui, M. Grigaliūnas, naudodamas Edelsteino apibrėžimą „naujoji propaganda“, kuris remiasi naujųjų laikų galia ne tik vartoti informaciją, tačiau ją ir kurti, pastebi, kad apibrėžimas „naujoji propaganda“ negali tuo pačiu atspindėti tiek pusės amžiaus senumo, tiek šiandieninių pažengusių socialinių – technologinių sąlygų ir siūlo naują apibrėžimą - „šiandieninė propaganda“. Šiandieninėje propagandoje veiksmas persikelia nuo politikos į populiariosios kultūros sferas. (Grigaliūnas, 2008). Čia derėtų paminėti ir JAV leidinio „Times“ (2015) kasmet skelbiamą šimto įtakingiausių žmonių pasaulyje sąrašą. Šiais metais „Times“ pripažino nelyginamai daug įtakingų asmenų, kurie yra pramogų verslo atstovai. Tokių atstovų įtakingumą simbolizuoja pop muzikos atlikėja Beyonce, atsidūrusi ant „Times 100“ viršelio, pripažinta populiariesne net už JAV prezidentą Baraką Obamą. Iš 100 įtakingiausių pasaulio žmonių – 27 šou verslo atstovai, lyginant procentaliai jie pirmauja, skirstant įtakinguosius pagal atstovaujamas sritis. Kalbant apie propaganda socialinėse medijose pop kultūros atstovų įtakingumas stipriai skleidžiasi būtent socialinėse medijose, kadangi jos suteikia galimybę įžymybėms, turinčioms tūkstančius gerbėjų, kasdien skleisti bet kokio turinio žinutes.

Dažniausiai sutinkami ir atpažįstami propagandos pavyzdžiai šiandien – politinė propaganda, tačiau šalia jos yra ir kitokių propagandos rūšių, veikiančių ir manipuliuojančių visuomene. Iš esmės, senoji, tradicinė propaganda, atsiradus naujosioms medijoms, privalėjo pasikeisti ir prisitaikyti naujai informacijos skleidimo terpei. G. Mažeikis (2011) pateikia būtent internete sutinkamų propagandų priemonės:

- Juoko žanrai – anekdotai, karikatūros, komiksai;
- Virtualūs plakatai;
- Problemų ir įvykių režisavimas, spektaklio kūrimas;

- Propaganda per kompiuterinius žaidimus;
- Propagandiniai tekstai ir straipsniai;

Svarbu pažymėti, kad visas šias įvardintas priemones kuria ne tik suinteresuoti galios centrai, tačiau ir pavieniai žmonės, paveikti tam tikrų idėjų, propagandą skleidžiantys dėl nuoširdaus sutikimo su jos deologija arba pasiduodantys masių elgsenai. Čia svarbus ir emocinis pagrindas, vienu ar kitu klausimu nevalingai sukelti gailestį, pasididžiavimą, juoką, pyktį. Masės imliai pasiduoda emocijoms – kuria „virtualius linčo teismus“. Pasklidus žiniai apie nužudytą merginą, nusikaltėlis masiškai keiksnojamas viešojoje erdvėje ir jam linkima blogo, šalies sportininkui puikiai dalyvaujant pasaulinėse žaidynėse jis liaupsinamas ir vadinamas tautos didvyriu. Tiesa, abejoms šioms priešpriešoms reikalingas vienas bendras vardiklis – vieša, laisvai prieinama žinutė.

G. Mažeikis (2011) išskiria ir masių, kurias veikia propaganda, bruožus. Tokios masės dažniausiai turi bendrą, supaprastintą interesą, kuris dažnai susijęs su gyvenimo geismu (libido) ir elementariais poreikiais. Tokiose masėse dažnai atsispindi susvetimėjimo poveikis, silpnas atsakingumas už savo žodžius ir reflektyvumas, jos lengvai pasiduoda propagandai, reklamai, joms reikalingi supaprastinti, populiarūs pranešimai ir ypatingų gebėjimų supratimui nereikalaujanti informacija. Propaganda neatsiejama nuo masės – jos paveiktas vienas žmogus yra palyginti niekas su visa vienokia tiesa tikinčia minia.

Atitinkamos įtakos zonos priklauso atitinkamiems galios centrums, konflikto metu siekiama pažeisti būtent pastaruosius (galios centrus). Z. Bauman, (2015) kalbėdamas apie teroristinius išpuolius prieš Prancūzijos žurnalo biuro darbuotojus pastebi, kad iš pradžių buvo kėsinamasi į garsius politikus, kaip galios centrus, kadangi jie turėjo aiškias ir stiprias įtakos zonas, 2001 metų rugsėjo 11- osios teroristiniai įvykiai JAV apeliavo į ekonomikos (Pasaulio prekybos centro) ir gynybos (Pentagonas) galios centrus. Tuo tarpu 2015 metų įvykiai Paryžiuje vaizduoja, kad puolamas kitas galios centras – žiniasklaida. Tai rodo žiniasklaidos turimas ir valdomas įtakos zonas, dažnai vadinta „Ketvirtoji valdžia“ kyla pozicijose ir šiandien, naujųjų medijų ir informacijos amžiaus dėka, tampa pirmąja valdžia, valdančia mases ir formuojančia jų nuomones.

Kalbant apie propagandą socialiniuose tinkluose, vartojamos tokios sąvokos, kaip e. demokratija ar e. pilietiškumas, kur tiek demokratija, tiek pilietiškumas suprantami tradiciškai, tik jų idėjos ir jų plėtra vyksta internetinėje erdvėje. Mažeikis (2010) e. pilietiškumą įvardina kaip rašymą, komentavimą, rodydamasi įvairioms bendruomenėms internete. Toks pilietiškumas, pasak autoriaus, geriausiai vystosi atsiradus tam tinkamoms sąlygoms, šiandien tas sąlygas sukuria įvairūs socialiniai tinklai, kaip Facebook, MySpace, Twitter ir pan. „Socialiniai tinklai su integruotais klubais, interneto tinklaraščiais, teminėmis grupėmis tampa pagrindinėmis e. pilietiškumą generuojančiomis mašinomis, kurios pradeda daryti įtaką valstybės politikai, tarptautinių

korporacijų veiklai“ (Mažeikis, 2010:427). Dėl šios socialinių tinklų galios valdžios institucijos bei suinteresuotos organizacijos noriai įsilieja į soc. tinklus, susikuria savo paskyras ir dalyvauja dialoge su bendruomenėmis. Socialinių tinklų svarbą pabrėžiantis Mažeikis (2010) teigia, kad perspektyvoje internetas su visomis susibūrimo ir bendravimo „vietomis“ ateityje mes rimtą iššūkį tradicinėms vertybėms, šios augančios ir besiplečiančios, naujos, svarbiausia – laisvai tarptautinės – bendravimo ir bendradarbiavimo galimybės galimai užbaigs nacionalizmo amžių. „Tačiau tai kelia grėsmę tradiciniam valstybiniam pilietiškumui ir politiškumui <...> galiausiai šie [socialiniai] tinklai tapo nuolatine darbo vieta daugeliui valstybių saugumo darbuotojų“ (Mažeikis, 2010:428). Valstybės saugumo darbuotojų, vieno atsakingiausių valstybės instituto susidomėjimas ir nuolatinis socialinių tinklų monitoringas atskleidžia, kad iš pirmos pažiūros lengvabūdiški, laisvalaikio tinklalapiai kaip „Facebook“, „Twitter“ ir pan. iš tikrųjų yra vieni rimčiausių galios centrų. Dėl savo natūralios galimybės žinutes skleisti greitai ir paprastai, socialiniai tinklai tapo namais ir žiniasklaidai – kiekvienas laikraštis jau turi ne tik internetinį puslapį, tačiau ir socialinių tinklų paskyrą.

Kadangi propaganda skirta masėms valdyti ir formuoti jų nuomonei, socialiniai tinklai puikiai tinka šiai užduočiai dėl savo sandaros ir veikimo principo. Socialiniuose tinkluose nuomonę formuoja ne tik galios centrai ar propagandinių kampanijų lyderiai, tačiau ir pavieniai asmenys. Komentuodami, dalindamiesi įvairia informacija jie (dažnai patys to nesuprasdami), propaguoja tam tikras žinutes. Galimybė manipuluoti socialiniais tinklais jau senokai pastebėta užsienio tyrėjų. Jau 2009 m. JAV karinės oro pajėgos išleido žinyną, kuriame aprašyta, kaip socialiniuose tinkluose derėtų bendrauti oro pajėgų nariams, kaip formuoti tinkamas propagandines žinutes, kuriant tinkamą ir pozityvią viešą nuomonę apie karines oro pajėgas. D. Storm (2011) tinklaraštyje „Computerworld“ kalba apie „armijas“ netikrų socialinio tinklalapio „Facebook“ „draugų“, kurių pagrindinis tikslas – skleisti propagandą tam tikrais reikiamaiais klausimais. Dėl galimybės lengvai ir paprastai sukurti netikrą socialinio tinklo vartotojo paskyrą ši strategija plačiai paplito pasaulyje. P. R. Gregory (2014) žurnale „Forbes“ paskelbė straipsnį, kuriame analizuojama „kitokio karo“ tarp Rusijos ir Ukrainos būseną. Straipsnyje kalbama apie vieną iš informacinio karo atšakų – internetinį komentavimą. Straipsnio autorius atskleidžia ir analizuoja, kaip Rusijos pasamdyti darbuotojai socialiniuose tinkluose „atakuoja“ ukrainiečius ir kaltina juos siaubingais nusikaltimais konflikto tarp Ukrainos ir Rusijos metu. S. Matthew (2015), papildydamas P. R. Gregory mintis, dienraštyje „Dailymail UK“ skelbia apie Rusijos federacijos prezidento V. Putino „darbuotojus“, kurie kiekvieną dieną dirba rašydami komentarus socialiniuose tinklalapiuose ir skleiddami V. Putinui palankią informaciją. Pasak S. Matthew, per dieną vienas toks darbuotojas parašo apie 130 komentarų socialiniuose tinkluose, tokiuose kaip „Facebook“ ar „Twitter“. Didžiosios Britanijos

politikos žurnale „Newstatesman“ publikuojamas garsaus Kinijos visuomenininko ir aktyvisto A. Weiwei (2012) interviu su vienu iš tokių darbuotojų, kuris dirba Kinijos viešųjų ryšių kompanijoje. Darbuotojas savo specialybės tiksliai įvardinti negali, tokios profesijos atstovai save vadina „internetiniais komentatoriais“ ar „viešosios nuomonės formuotojais“. Darbo specifika apibūdinama: ryte iš viešųjų ryšių kompanijos vadybininko gaunamas pranešimas apie naują renginį, politinį pareiškimą ar pan. Tada darbuotojas susiranda susijusią su tuo informaciją internete ir pradeda rašyti ar atsakinėti į kitų žmonių komentarus, gindamas jam nurodytą poziciją, aukštindamas tam tikras idėjas ir pan. Darbuotojas, nepanoręs atskleisti savo tapatybės, pabrėžia, kad vienas asmuo turi susikūręs daug anketų ir vienu metu naudojasi keliomis, kartais net „ginčijasi pats su savimi“, taip siekiant sukelti kuo didesnę pasitikėjimą tarp kitų diskusijos dalyvių ir realesnį vaizdą. Lietuvoje analogišką propagandos atvejį pastebėjo K. Birgilas ir R. Zaloga (2014), laikraštyje „Economika.lt“ paskelbę straipsnį apie Darbo partijos rinkiminę strategiją, kurios dalis – viešosios nuomonės formavimas naudojantis netikromis „Facebook“ anketomis. Netikras socialinio tinklalapio anketas autoriai atpažino išanalizavę anketų nuotraukas (jos dažniausiai būna pasisavintos iš kitų, užsienio soc. tinklų), pomėgius (pamėgti su Darbo partija, oponuojančiomis partijomis ir žiniasklaida susiję „Facebook“ puslapiai), „draugų“ sąrašus (pastarųjų dažniausiai būna nedaug, jie taip pat įtariamai netikri) ir tik propagandinių žinučių savo paskyroje skelbimą.

Ši socialinių tinklų naujovė padėjo propagandos kampanijų rengėjams „infiltruoti“ į minią, pritaikyti senąsias „akis į akį“ propagandos kampanijas, tik šį kartą vienas asmuo viešojoje erdvėje gali atspindėti dešimties, o gal ir daugiau, asmenų nuomonę. Tokiais taktiniais propagandos skleidimo būdais stengiamasis sukurti įspūdį, kad propaganda šiuo atveju skleidžiama ne iš tam tikrų galios centrų, o iš „paprastų žmonių“.

Socialiniai tinklai patogūs propagandai dar dėl kitų aspektų – socialiniuose tinkluose greitai ir paprastai atsiranda informacija iš laikraščių, televizijos, radijo stočių. Socialiai tinklai, visų pirma sukurti bendravimui, dabar tapo informacijos bendrinimo terpe. Tai reiškia, kad bet kokia žinutė (straipsnis, nuotrauka, vaizdo medžiaga), taigi, ir propagandinio tipo, gali atsirasti socialiniuose tinkluose, kur sklis toliau, patekusi į diskusijų tarp socialinio tinklo vartotojų ratą. Socialiniai tinklai padeda ne tik dar labiau pasiekti mases, tačiau ir laikytis dialogo principo. Prisimenant Z. Nauckūnaitės pastebėjimą (žr. 13 p.), kad įtikinimo procesas yra dialogas, galima teigti, kad socialinių tinklų, veikiančių būtent dialogo principu, įtaiga auga. Socialinių tinklų svarbą pabrėžia ir garsus Lietuvos žurnalistas, publicistas A. Užkalnis: „Ne tik portalai yra naujoji TV: internetas yra žiniasklaida. <...> Todėl mes stebime ne ambicijų karą, o kovą dėl pagrindinės įtakos ir pinigų. Jei 1991 metais šurmavo televizijos bokštą, dabar šarvuočius siųstų prie interneto turinio kūrėjų“ (Užkalnis, 2015).

Socialinių tinklų galimybę ne tik formuoti viešą nuomonę, tačiau ir kurti socialinius pokyčius atspindi vadinamoji „Facebook revoliucija“, įvykusi 2011 metais Egipte. N. Eltantawy ir J. B. Wiest (2011) teigia, kad socialiniai tinklai padėjo suformuoti ir paskatino protestus prieš tuometinę diktatorišką valdžią. Socialinius tinklus autorės vadina jėga, skatinančia kolektyvinius veiksmus ir įvairius socialinius judėjimus. Propagandinių žinučių siuntimas socialiniuose tinkluose tapo atsvara „kalbėjimui per garsiakalbį“. Norint savo mintis išsakyti daugeliui žmonių garsiakalbio nebereikia, užtenka socialinio tinklo paskyros.

Esminė naujaisiais laikais veikiančios propagandos naujovė – daugiakryptiškumas. **Propaganda išlaikė tradicines teorijas ir ypatybes**, tikslus ir veikimo principus, tik visi jie turėjo prisitaikyti interneto ir socialinių tinklų kultūroje. Įtakingieji kalba nebe per garsiakalbius, o savo asmeninėse socialinių tinklų paskyrose; karikatūros sklinda ne laikraščiuose ir ne iš rankų į rankas, o internetinėje edvėje; diskusijos vyksta ne susibūrimuose, o komentarų skiltyse; masių nuomonė formuojama ne samdant lobistus, o naudojantis netikromis socialinių tinklų anketomis.

3.METODOLOGINĖ DARBO DALIS

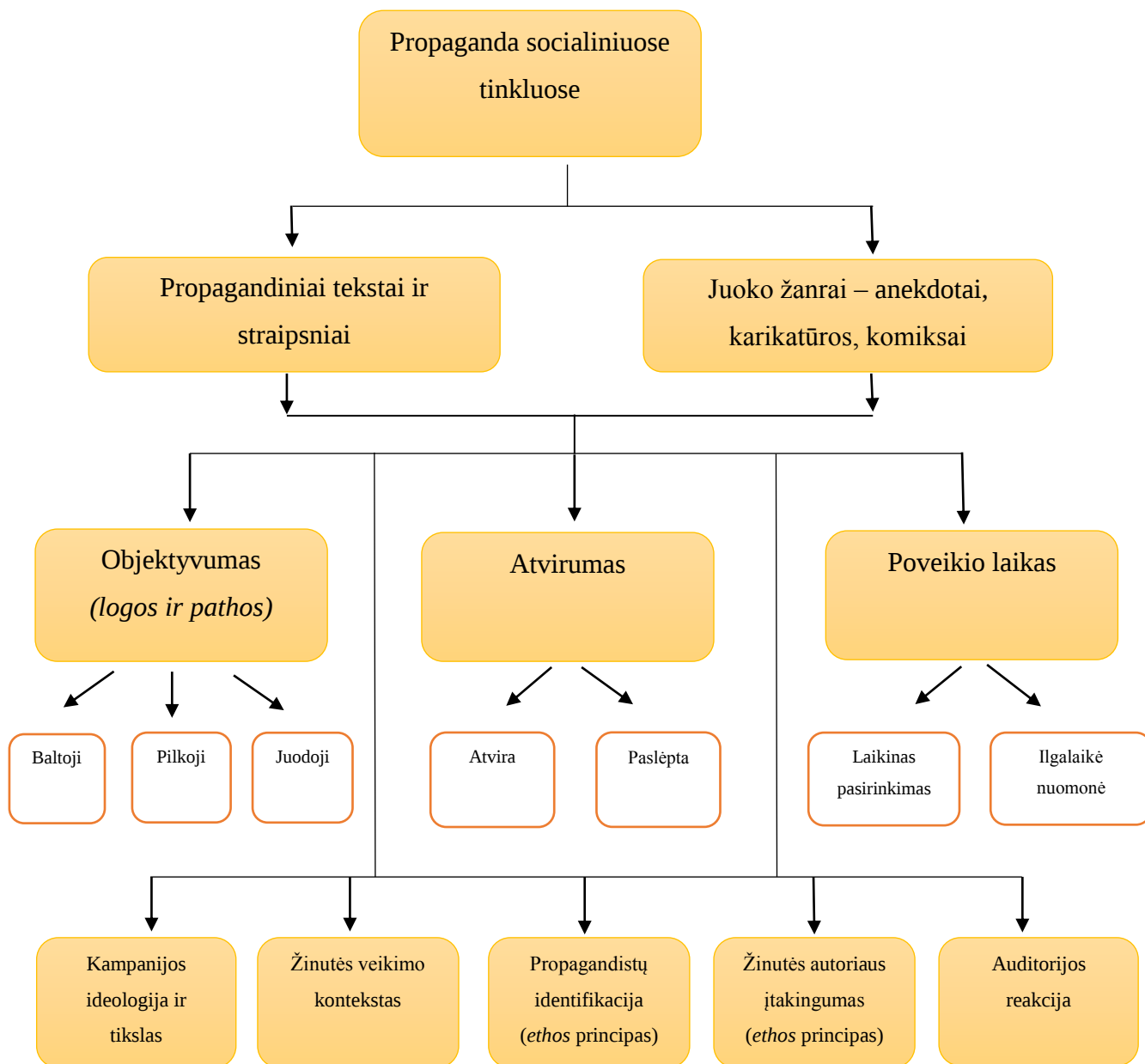
Darbe taikoma sisteminė mokslinės literatūros analizė, atvejo analizė ir aprašomasis lyginamasis metodas.

Analizuojami 6 propagandos atvejai, atrinkti pagal G. Mažeikio pateiktas internete sutinkamas propagandos priemones: „Propagandiniai tekstai ir straipsniai“ (3 atvejai) ir „Juoko žanrai – anekdotai, karikatūros, komiksai“ (4 atvejai). Pasirinktos šios propagandos priemonės, kadangi jos dažniausiai naudojamos socialiniuose tinkluose. Analizuojamos pasirinktos žinutės, talpintos socialiniame tinklalapyje „Facebook“ ir vartotojų komentarai, kaip atsakas ir reakcija į propagandą.

Sekciją „Propagandiniai tekstai ir straipsniai“ sudaro žinutės, kalbančios apie 2015 m. Lietuvoje patvirtintą šauktinių kariuomenės įstatymą. Pavyzdžiai šiai analizei buvo renkami nuo 2015 02 24 iki 2015 04 14, laikotarpis pasirinktas nuo paties projekto iniciavimo pristatymo visuomenei iki projekto ir jo tvarkos patvirtinimo.

Sekciją „Juoko žanrai – anekdotai, karikatūros, komiksai“ sudaro žinutės, kalbančios apie 2015 m. tiesioginius mero rinkimus Vilniuje, A. Zuoko pozicija. Pavyzdžiai šiai analizei buvo renkami nuo 2014 12 29 iki 2015 03 13, laikotarpis pasirinktas nuo rinkiminės agitacijos pradžios iki antrojo turo rinkiminės agitacijos paskutinės dienos.

Analizės schema buvo sudaryta remiantis mokslinės literatūros analize, atrinkus propagandos aspektus, tinkamus analizuoti propagandą socialiniuose tinkluose. Lentelėje (1 lent.) pateikiama susisteminta analizės schema.

3 pav. „Propagandos socialiniuose tinkluose analizė“

Atrinkti propagandos atvejai analizuojami pagal G. Mažeikio propagandos analizės internetinėje erdvėje principus - **objektyvumą**, **atvirumą** ir **poveikio laiką**.

Analizuojant pagal objektyvumą, tiriama, ar pateikiami tikri faktai, ar jie falsifikuojami, ar falsifikuojami dalinai. Čia atsiskleidžia Aristotelio *logos* ir *pathos* principai, kadangi vertinant, ar žinutė yra objektyvi, būtina aptarti tiek loginius argumentus, tiek apeliavimą į jausmus, kadangi toks apeliavimas dažnai naudojamas siekiant paslėpti falsifikuojamus faktus. Tiriamas pozityvumo klausimas, taip pat kritiškumo, demaskavimo vengimas.

Analizuojant pagal atvirumą tiriama, ar propagandinėje žinutėje apie skleidžiamą įdeologiją kalbama tiesiogiai ar netiesiogiai.

Analizuojant pagal poveikio laiką tiriama, ar žinutė skatina laikiną pasirinkimą, ar formuoja ilgalaikę nuomonę.

Išsiaiškinus propagandos rūšį, detalesnė jos analizė atlikta pagal G. S. Jowett ir V. O'Donnell analizės programą, iš kurios išrinkti 5 punktai, tinkantys socialinių tinklų propagandai analizuoti.

1.Propagandinės kampanijos ideologija ir tikslas. Analizuojama auditorija, kuriai skirta žinutė, poveikis, kurį žinutė turėtų daryti auditorijai, taip pat aptariami propagandinės kampanijos tikslai, transliuojamos vertybės.

2.Kontekstas, kuriame veikia propaganda. Analizuojama, kuriam kontekstui – istoriniui, kariniui, ekonominiui ar politiniui priklauso žinutė.

3.Propagandistų identifikacija. Keliamas klausimas, „Kas gautų iš šito daugiausia naudos?“ Čia paliečiamas *ethos* klausimas, kadangi naudos gali gauti asmenys ar institucijos, o visuomenėje vyraujanti nuomonė apie juos yra svarbi.

4.Įvairios specialiosios technikos, skirtos maksimizuoti efektą. Šioje analizėje apsiribojama ties įtakos visuomenėje ir autoriteto klausimu. Čia taip pat svarbu *ethos*, kadangi specialioji technika čia – propagandą skleidžiantis asmuo, kaip tinklaveikos visuomenės narys.

5.Auditorijos reakcija į įvairias technikas. Auditorijos reakcija į socialiniuose tinkluose sklindančią propagandą aptariama analizuojant žinutės pasiekiamumą, jos komentarus (jei tokių yra) gausą ir turinį, dialogo vystymą.

4.PROPAGANDOS SOCIALINIUIOSE TINKLUOSE ANALIZĖ

Šiame skyriuje analizuojami propagandos atvejai pagal analizės schemą, pateiktą 3 pav. Analizė vykdoma siekiant išsiaiškinti, kokia propaganda vyrauja socialiniuose tinkluose, kas ją skleidžia, kaip auditorija reaguoja į propagandą ir ar auditorijos reakcija daro įtaką propagandos skleidėjui. Siekiama išsiaiškinti, kaip atsiskleidžia galios centrai socialiniuose tinkluose, koku būdu jie siekia padaryti įtaką savo pasekėjams, kokiais būdais bandoma įtikinti.

4.1.Propagandinių tekstų ir straipsnių analizė

Analizuojami trys propagandos atvejai tema „Šauktinių kariuomenė Lietuvoje“. 4 pav. pateikiama trumpa šių atvejų santrauka.

Socialinė, politinė situacija	Lietuvoje priimtas įstatymas dėl šauktinių kariuomenės		
Žinutės sklaidimo vieta	asmeninės žinomų žmonių Facebook paskyros		
	Propaganda	Kontrpropaganda	Antipropaganda
Žinutė	„Apie šauktinių gražinimą. Pagrindiniai punktai žmonėms nuraminti ir vatnikų atakoms atremti“	„Šauktinių įstatymo ir nuostatų kūrėjai apie viską pagalvojo“	„Lietuvi, ar eisi ginti „Lietuvos“?“
Žinutės tikslas	Informuoti visuomenę apie šauktinių kariuomenės būtinybę ir teikiamą naudą	Pašiepti atrankos į šauktinių kariuomenę taisykles	Kvestionuojama apskritai kariuomenės idėja teigiant, kad kariuomenė reikalinga ne šaliai ginti, o valdžios interesams tenkinti
Autorius	Algis Ramanauskas, pramogų verslo atstovas, aktorius, politikas	Nerijus Mačiulis, „Swedbank“ vyriausias ekonomistas, mokslų daktaras, dėstytojas	Milda Bartašiūnaitė, žurnalistė, labiausiai pagarsėjusi kaip „sekspertė“, visuomeninė veikėja
Autoriaus įtakingumas	56250 sekėjų soc. tinklalapyje „Facebook“, 8 pagal didžiausią sekėjų skaičių Lietuvoje,	12 613 sekėjų soc. tinklalapyje „Facebook“, 60 pagal sekėjų skaičių Lietuvoje, dėsto ISM	2280 sekėjų soc. tinklalapyje „Facebook“, anksčiau buvo TV laidų vedėja, tačiau pastaruosius metus

	kuriamos laidos LNK televizijoje, improvizaciniai spektakliai	universitete, komentuoja įv. šalies finansines aktualijas	nebesifilmuoja
„Like“ paspaudimai po žinute	1276	1301	109
Žinutės komentarai	132	131	81
Žinutės pasidalinimai	473	21	50

4 pav. „Propagandos apie šauktinių kariuomenę Lietuvoje pavyzdžių santrauka”

Tyrimo objektas - Algio Ramanausko žinutė, „Apie šauktinių grąžinimą. Pagrindiniai punktai žmonėms nuraminti ir vatnikų atakoms atremti“.

Propagandinės žinutės analizės santrauka:

Žinutė	„Apie šauktinių grąžinimą. Pagrindiniai punktai žmonėms nuraminti ir vatnikų atakoms atremti“
Objektyvumas	Baltoji propaganda su pilkosios propagandos atspalviu
Atvirumas	Labiau atvira, nei paslėpta
Poveikio laikas	Labiau trumpalaikė
Kampanijos ideologija ir tikslas	Siekia įdiegti vertybes, kad savo šalį reikia ginti, patiems piliečiams tapti gebančiais atlikti karinius veiksmus prireikus
Žinutės veikimo kontekstas	Politinė padėtis Lietuvoje ir Europoje dėl Rusijos karinės grėsmės
Propagandistų identifikacija	Tiksliai sunkiai nustatoma: Algis Ramanauskas, Lietuvos krašto apsaugos ministerija, NATO
Spec. Technikos (įtakingumas)	Autorius – įtakingas visuomenės narys kalbant politikos klausimais
Auditorijos reakcija	Auditorija pasiskirstė: dalis žinutės gavėjų pritarė autoriui, dalis nepritarė, likusieji tikslinosi dėl žinutės detalių.

Pagal **objektyvumą** ši propagandinė žinutė priskiriama prie baltosios propagandos porūšio, kadangi tekste pateikiami neiškraipyti faktai, atitinkantys oficialią Lietuvos respublikos kariuomenės skleidžiamą informaciją. Mažeikio teigimu (2010) „Baltąja propaganda vadinsime ketinimą ir pastangą neiškraipyti faktų ir pateikti argumentuotus paaiškinimus“. Tekste idėja perteikiama detaliai, suskirstant argumentus į penkias grupuotes: „problema, tikslas, tikslo pasiekimas, šauktiniams suteikiamos garantijos, kita informacija“, ryškiai jaučiamas *logos* dominavimas. Tekste remiamasi įstatymu, esamais ir reikiamaiais kariuomenės skaičiais, pateikiamas realus ir neiškraipytas kitų valstybių pavyzdys šauktinių kariuomenės klausimu. Šiek tiek abejonių

dėl baltosios propagandos statuso gali iškelti pozityvumo klausimas – baltoji propaganda įvardinama kaip pozityvi, tačiau teksto pradžioje ir pabaigoje jaučiamas kitokią nuomonę šauktinių kariuomenės klausimu turinčiųjų pašiepimas: „*Vata ir jos pakalikai išnaudos netikėtumą, gali apsunkinti išankstinę mobilizaciją, trukdyti sąjungininkų dislokavimą Lietuvoje.*“, „*Tiems kas žirzia kad nenori tarnauti mūsų Kariuomenėj, tegul pagalvoja kaip jiems ir jų vaikams bus šaunu tarnauti pas vatnikus, kur juos vadins фашистами.*“ (rus. - „Fašistas“). Taip pat priešiškus jaučiamas ir pavadinime „<...> ir vatnikų atakoms atremti“. Priešiškumą čia parodo plačiai propagandoje paplitęs žodis „vatnikas“, kuris kilo nuo rūbo pavadinimo, šiandien vartojamas apibūdinti „nemąstantį Rusijos patriotą“ (A. Troickis, Delfi, 2014). Žodžio „vatnikas“ vartojimas yra *ethos* atspindys, kadangi turi stiprų neigiamą emocinį atspalvį. Tačiau vertinant visą tekstą, jis daugiau neutralus, nei atspindintis pozityvumą ar neigiamumą. Kritiškumo vengimą ar nevengimą šioje propagandinėje žinutėje reikėtų vertinti analizuojant skaitytojų komentarus ir teksto autoriaus atsakymus. Į kai kuriuos skaitytojų klausimus ir kritiką autorius atsako, kitus - „blokuoja“, tą paskelbdamas viešai. Toks poelgis dalinai atitinka pilkąją propagandą, tačiau gali būti aiškinamas ir viešai aiškiai deklaruojamu ūmiu ir nekantriu autoriaus būdu.

Tiksliai identifikuoti šios žinutės objektyvumą trukdo ir G. Mažeikio pareiškimas, kad „Tokia [pilkoji] propaganda, pavyzdžiui, teigia, kad sava kariuomenė visados teisi“ (2010:18). Pasak G. Mažeikio, bet kokią propagandą kariuomenės klausimu lyg ir būtų galima automatiškai priskirti pilkajai, tačiau pastarosios žinutės analizė parodo, kad joje daugiau baltosios propagandos bruožų. Režiumuojant galima teigti, kad ši propagandinė žinutė yra priskiriama prie baltosios propagandos, nors turi šiek tiek pilkosios propagandos atspalvio.

Pagal **atvirumą** žinutė priskiriama prie atvirosios propagandos, kadangi tekste atvirai pateikiama šauktinių kariuomenės nauda ir būtinybė prie jos jungtis. Problemos iškėlimas ir aprašymas, detalios įvardinti problemos sprendimo būdai šią žinutę paverčia atvira. Tiesa, žvelgiant į kitos ideologijos – antirusiškos propagandos skatinimą, galima išvelgti ir paslėptosios propagandos, kadangi apie „vatnikus“ kalbama nedaug, pastarieji nėra pagrindinis teksto akcentas, tačiau prorusiško judėjimo šalininkai šiame tekste įvardijami neigiamai. Nepaisant to, žinutė yra labiau atvira, nei paslėpta.

Pagal **poveikio laiką** žinutę taip pat galima priskirti prie tiek ilgalaikės, tiek trumpalaikės. Tiesa, labiau akcentuojami trumpalaikės žinutės bruožai, kadangi kalbama apie šauktinių kariuomenę ir apie tai, kad ji būtina karinių grėsmių intensyvumo laikotarpiu, kuris yra 2 m., bendras šauktinių kariuomenės projekto laikas – 5 metai. Iš ilgalaikės perspektyvos – kuriamas teigiamas kariuomenės įvaizdis, o tai yra svarbu nuolatos. Taip pat žinutė netiesiogiai kalba apie

patriotiškumą ir tautiškumą, garbę ginti savo šalį - tai taip pat yra ilgalaikės perspektyvos klausimas.

Propagandinės kampanijos ideologija ir tikslas. Šios propagandinės žinutės tikslas yra pasiekti Lietuvos respublikos piliečius ir paveikti jų nuomonę apie grąžintą šauktinių kariuomenę ir daryti įtaką jų pritarimui ir noriam pasirinkimui prisijungti prie kariuomenės. Pagrindinė auditorija – galimai kviečiami atlikti karinę tarnybą vyrai, tačiau propaganda taip pat siekia paveikti ir tuos, kurie nebus kviečiami – galimai kviečiamų vyrų artimuosius, kitus piliečius, kurių nuomonė svarbi bendrai visuomenės nuomonei apie kariuomenę. Propaganda siekiama įdiegti vertybes, kad savo šalį reikia ginti ir patiems piliečiams įgyti gebėjimus prireikus atlikti karinius veiksmus.

Propagandos **kontekstas** labai aiškus – tai politinė ir karinė padėtis Lietuvoje ir Europoje. Dėl oficialiai teigiamos Rusijos federacijos karinės grėsmės Lietuvoje grąžinama šauktinių kariuomenė. Ši propagandinė žinutė buvo atsakas tiems, kurie ne galutinai suprato, kodėl šauktinių kariuomenė grąžinama, kurie neigiamai reagavo į šį faktą ar neturėjo pakankamai informacijos apie tai. Taip pat žinutėje jaučiamas ir istorinis kontekstas – neigiamas požiūris į prorusišką ideologiją yra buvusios Lietuvos okupacijos, kurią vykdė SSRS, pasekmė.

Kalbant apie **propagandistų identifikaciją** ir keliant klausimą „Kas gautų iš to daugiausia naudos?“, vienareikšmiško atsakymo nėra. Visų pirma, naudos iš šios žinutės gauna Lietuvos kariuomenė, kuri šaukia tarnauti, kadangi propagandai pasisekus susirinks labiau motyvuoti asmenys, bus sumažinta tikimybė ieškoti besislapstančių nuo privalomosios tarnybos asmenų, taip švaistant laiką ir pinigus. Naudos taip pat gaus ir Lietuvos valstybės seimas, Krašto apsaugos ministerija ir Prezidentė, kadangi šių galios institucijų iniciatyva šauktinių projektas buvo patvirtintas. Nauda čia dvejopa: sustiprinta krašto apsauga ir formuluojamas teigiamas požiūris į valdžios sprendimus. Tačiau laisvoje, demokratinėje šalyje negalima teigti, kad šis tekstas sukurtas ne paties autoriaus interesu. Algis Ramanauskas, teksto autorius, sprendžiant iš jo viešų pasisakymų yra labai patriotiškas. Kadangi šis tekstas buvo publikuotas asmeninėje Algio Ramanausko socialinio tinklalapio „Facebook“ paskyroje, pirminis pasirinkimas, siekiant išsiaiškinti propagandistų identifikaciją, bus pats Algis Ramanauskas, pabrėžiant, kad dėl jo skleidžiamos žinios naudos gaus tiek Lietuvos valdžia, tiek kariuomenė.

Kalbėdami apie **įvairias specialiąsias propagandos technikas** G. S. Jowett ir V. O'Donnell išskiria asmens, iš kurio sklinda propaganda, patikimumą. Algis Ramanauskas yra plačiai visuomenėje žinomas pramogų verslo atstovas, aktorius, užima 8-tą vietą Lietuvoje pagal sekėjų skaičių socialiniame tinklalapyje „Facebook“. Tai šiuolaikinis *pathos* įprasminimas, „sekame“ tuos, kuriais tikime ir pasitikime. Tačiau čia vertėtų prisiminti G. Mažeikio samprotavimą apie autoriteto, kaip savotiško galios sinonimo, svarbą. Jei A. Ramanauskas būtų tik aktorius, nesikišantis į politinį

gyvenimą, nekalbantis politinėmis, ekonominėmis temomis ir pan., jo žinutės galingumas būtų silpnas. Tačiau, A. Ramanauskas yra politinis veikėjas, buvęs Vilniaus savivaldybės miesto tarybos narys, todėl jo žinutė įgauna daugiau galios. Dalyvavimas šou versle garsina A. Ramanausko vardą, o dalyvavimas politinėje veikloje suteikia jam galimybę kalbėti apie politinius klausimus pagrįstai. A. Ramanauskas iš visų Lietuvos politikų turi daugiausia sekėjų socialiniame tinklalapyje „Facebook“, tai parodo pramogų verslo atstovų didėjančią įtaką ir Lietuvoje. A. Ramanauskas dirbdamas televizijoje, vaidindamas improvizaciniuose spektakliuose gali skleisti savo propagandines žinutes plačiai visuomenei, būdamas komiku, tai dažniausiai daro pasitelkdamas juoko žanrus įvairiuose trumpametražiniuose filmukuose. Svarbu paminėti, kad A. Ramanauskas visų pirma tapo gerai žinomu pramogų pasaulio atstovu, aktoriumi, o tik paskui pradėjo aktyviai dalyvauti politinėse aktualijose, dažniausiai – kaip stebėtojas ir kritikas. Specialiosios propagandos technologijos čia – autoritetas ir žinomumas, platus gerbėjų ratas. A. Ramanausko, kaip vieno garsiausio Lietuvos politinės satyros kūrėjo ir skleidėjo įtakingumą stiprina ir tai, kad 2014 m. spalio mėnesį autoriaus ir jo kolegos R. Šapausko vaidinami personažai „Sūrskis ir Mauzeris“ buvo pakviesti apsilankyti pas šalies prezidentę D. Grybauskaitę. Šis apsilankymas, tapęs vienu iš „Sūrskio ir Mauzerio“ trumpametražinių filmukų parodo ne tik faktą, kad aukščiausios politinės galios sąmoningai įsileidžia juoko formas į savo viešuosius ryšius, tačiau ir šalies vadovės palankų požiūrį tiek į šią politinę satyrą skleidžiančią laidą, tiek palankų požiūrį į A. Ramanauską ir jo būdą kritikuoti ir analizuoti įvairius politinius klausimus.

Kalbant apie auditorijos reakciją, reikėtų pastebėti, kad žinutė susilaukė daug matomumo - 1276 „like“ paspaudimai, 473 „pasidalinimai“ ir 132 komentarai. Šie skaičiai – auditorijos reakcija į šią konkrečią žinutę. Komentatorių nuomonės pasiskirstė ne vienareikšmiškai: vieni pritarė autoriaus nuomonei dėl šauktinių kariuomenės būtinumo, kiti pasisakė prieš, treči tikslinosi dėl paties šaukimo detalių. Svarbu paminėti, kad diskusijoje dalyvavo ir R. Juknevičienė, buvusi Lietuvos Krašto apsaugos ministrė, kuri palaikė A. Ramanausko poziciją. Šis atvejis atskleidžia galimybę socialiniuose tinkluose vykstančioje diskusijoje gauti informaciją iš pirminių šaltinių, kaip šiuo atveju iš R. Juknevičienės, buvusios krašto apsaugos ministrės, gauti informaciją apie šauktinių kariuomenę.

Apibendrinant A. Ramanausko tekstą galima teigti, kad autoriaus propagandinė žinutė paruošta gerai, kadangi jos pasiekiamumas didelis, skleidėjo įtakingumas ir asmeninė patirtis leidžia kalbėti šiais klausimais, žinutė priskiriama prie baltosios propagandos porūšio, nors dėl tam tikrų savo savybių turi ir pilkosios propagandos atspalvių. Šioje analizėje svarbiausias pastebėtas aspektas – įtakingumo klausimas, pačią propagandą ir galios santykius suprantant kaip tarpdisciplinišką sąvoką, kai nebeužtenka būti vienos srities specialistu. Interneto ir viešųjų ryšių

laikais asmeninis populiarumas daro didelę įtaką tiek galios centrums, tiek propagandos skleidėjams. Būti žinomu ir profesionalu populiariojoje kultūroje ir tuo pačiu atstovauti kitą sritį tampa naudinga dėl geresnio žinomumo ir stipresnės įtakos savo pasekėjams ir gerbėjams.

Kaip kontrpropaganda A. Ramanausko skleidžiamai ideologijai buvo pasirinkta N. Mačiulio žinutė, pašiepianti kandidatų į šauktinių kariuomenę atrinkimo principus.

Propagandinės žinutės analizės santrauka:

Žinutė	„Šauktinių įstatymo ir nuostatų kūrėjai apie viską pagalvojo“
Objektyvumas	Pilkoji propaganda
Atvirumas	Labiau atvira, nei paslėpta
Poveikio laikas	Labiau trumpalaikė
Kampanijos ideologija ir tikslas	Siekia pašiepti priimtą įstatymą dėl šauktinių kariuomenės, teigiant, kad talentingi žmonės, kuriantys naudą šaliai ir visuomenei 9 mėnesiams gali būti atitraukti nuo savo darbų.
Žinutės veikimo kontekstas	Politinė padėtis Lietuvoje ir Europoje dėl Rusijos karinės grėsmės, atsižvelgiama į ekonominius faktus.
Propagandistų identifikacija	N. Mačiulis
Spec. Technikos (įtakingumas)	Autorius – įtakingas visuomenės narys kalbant ekonomikos klausimais
Auditorijos reakcija	Auditorija pasiskirstė: dalis žinutės gavėjų pritarė autoriui, dalis nepritarė ir demaskavo žinutę kaip melagingą.

N. Mačiulis pašiepia šauktinių kariuomenės atrankos principą, dėl to, kokie asmenys bus atleidžiami nuo privalomosios tarnybos. Autoriaus transliuojamos žinutės pagrindinė mintis - talentingi ir visuomenei naudingi asmenys gali būti priversti 9 mėnesius nutraukti savo darbus ir atlikti privalomąją tarnybą. Kalbant apie žinutės **objektyvumą** *logos* principas atskleidžiamas dalinai. Išvardinami nekonkretūs faktai, kokie žmonės bus kviečiami nepaisant savo pasiekimų, tačiau jie nėra iki galo pagrįsti, tai greičiau prielaidos. *Pathos* principas čia veikia stipriai, kadangi apeliuojama į žmogaus jausmus, stengiamasi sukelti pasipiktinimą sistema, kuri gali trukdyti talentams atsiskleisti. Autoriaus pareiškimas „*Juokauju, visi jie eis mokytis užtaisyti šautuvą*“ nėra teisingas, dauguma jo įvardintų asmenų bus atleisti nuo kariuomenės už asmeninius pasiekimus. Autorius noriai diskutuoja su žinutės komentatoriais, po vieno pastebėjimo net redaguoja savo pareiškimą. Pirminėje žinutėje nebuvo rašoma apie specialiąją komisiją, galinčią atleisti nuo karinės tarnybos, kai autoriaus pareiškimas buvo demaskuotas kaip melagingas (2.1. pvz.), N. Mačiulis papildė ją pridėdamas informaciją apie galimybę būti atleistam nuo tarnybos. Papildytoje žinutėje jaučiamas prieštaravimas „pačiam sau“, pateikiant, kad minimi talentai specialios komisijos sprendimu galės būti atleisti nuo karinės tarnybos, pašiepiant faktą, kad specialiai komisijai išlaikyti

finansavimas yra, tačiau profesionaliai kariuomenei ir karininkams – savanoriams finansų trūksta. Čia taip pat atsiskleidžia labiau pilkosios propagandos bruožai, kadangi nekalbama apie tikslus finansavimo kaštus, neatskleidžiama, kiek kainuos komisijos darbo administravimas ir kokio dydžio finansinės paramos trūksta šalies kariuomenei. Kadangi autorius neištrina prieštaraujančių komentarų ir leidžiasi į diskusijas su kitais asmenimis, tai šią žinutę absoliučiai atskiria nuo juodosios propagandos. Kadangi komentaruose žinutė paneigiama kalbant faktais, galima daryti išvadą, kad šioji propagandinė žinutė priskiriama prie pilkosios propagandos. Tikri faktai pateikti su falsifikuotais, jaučiama *pathos* įtaka.

Pagal atvirumą žinutė priskiriama prie atvirosios, kadangi apie esamą situaciją kalbama be užuolankų. Pagal poveikio laiką žinutė, kaip ir A. Ramanausko, apeliuoja labiau į trumpalaikį pasirinkimą, t.y. tol, kol galios privalomoji karinė tarnyba arba einamuoju metu paskelbti atrankos į ją principai. Iš ilgalaikės perspektyvos formuojama neigiama nuomonė apie projekto ir atrankos į šauktinių kariuomenę sudarytojus. Taigi, žinutės pagrindinis tikslas yra apeliavimas į trumpalaikį pasirinkimą, šalutinis tikslas – ilgalaikės nuomonės formavimas.

Šios kampanijos **ideologija ir tikslas** yra pašiepti kadidatų į šauktinių kariuomenę atrinkimo principus. Kampanija nepasisako prieš krašto gynybą, nepasisako ir prieš naują šauktinių kariuomenės projektą, pašiepiamas tik atrankos principas, autoriaus nuomone, jis turėtų būti kitoks, grįstas laisvu žmogaus pasirinkimu prisijungti prie krašto apsaugos, pasirinkimą motyvuojant finansine nauda. Pagrindinė žinutės auditorija – visi Lietuvos piliečiai, kadangi žinutė nėra skirta raginti neprisijungti prie kariuomenės ar imtis panašių radikalių veiksmų, ji skirta nuomonės apie naujai priimtą įstatymą formavimui.

Kontropagandos **kontekstas** toks pat kaip ir propagandos – tai politinė ir karinė padėtis Europoje, tačiau šiame kontekste labiau afišuojamas ne šalies saugumo klausimas, tačiau krašto apsaugos finansų tinkamo panaudojimo klausimas.

Keliant klausimą „Kas gautų iš to daugiausiai naudos?“, siekiant **identifikuoti propagandistus**, galima paminėti vieną iš po žinutę esančių komentarų, teigiančių: „Visus vienyjantis bruožas - auksiniai bankų klientai NT paskolai. Not surprised jog Nerijus toks susirūpinęs.“ (2.2. pvz). Šis, iš pirmo žvilgsnio juoko forma pateiktas komentaras pateikia vieną iš propagandistų variantų, t.y., kad Lietuvos bankams, teikiantiems paskolas, nenaudinga, kad galimi klientai 9 mėnesius stabdys ne tik savo darbus, tačiau ir atidės paskolos pasiėmimą. Kadangi žinutės autorius yra vyriausias Swedbank ekonomistas, ši paralelė galima, nors yra ne vienintelė. Kadangi žinutės turinys nėra pasisakantis prieš krašto apsaugą ar prieš pačią Lietuvos valstybę, negalima teigti, kad kontrpropaganda skleidžiama radikaliųjų jėgų, tai viso labo priimto įstatymo kritika.

Realiausia, kad kontrpropagandos kampanijos autorius ir skleidėjas čia sutampa, tai ekonomistas Nerijus Mačiulis.

Autorius - pakankamai įtakingas visuomenėje narys, kadangi yra vyriausias vieno garsiausių Lietuvos bankų ekonomistas, mokslų daktaras, dėstytojas. Autoriaus pastebėjimas ekonomikos srityje tikriausiai būtų neginčytinas, tačiau kalbant politiniais klausimais, apie krašto apsaugą – įtakos stinga. Nors autorius, diskutuodamas su visuomene (komentatoriais), stengiasi į viską žiūrėti ir iš ekonominės prizmės, jo argumentai nepakankami, kadangi iš ekonominės pusės atitinkamų faktų apie reikalingas išlaidas tinkamai krašto apsaugos veiklai, nėra. N. Mačiulio teigimu, vykdant krašto apsaugą savanorių karininkų pajėgomis ir mokant jiems motyvuojančius atlyginimus, kurie būtų kompensuojami suma pinigų, kuri dabar bus skiriama „specialiai komisijai“, nereiktų šauktinių kariuomenės. Tačiau nepateikiamos net preliminarios sumos, kiek kainuos „speciali komisija“ ir kiek kainuotų savanorių atlyginimų pakėlimas. Autoriaus autoritetingumas ekonomikos srityje stiprus, tačiau šioje diskusijoje jis neištransliuotas.

Auditorijos reakcija taip pat dviprasmiška. Vieni palaiko autorių, kiti inirtingai diskutuoja. Būtina pastebėti, kad po tam tikrų komentarų autorius redaguoja savo žinutę. Taip pat komentaruose atskleidžiami aspektai, kurie paneigia autoriaus teigiamus faktus, diskusija krypta kita linkme. Pirminės žinutės pagrindinė mintis buvo apie tai, kad talentai taip pat neišvengs privalomosios karinės tarnybos, įsivyravus diskusijai autorius, atsižvelgdamas į komentarus redaguoja savo žinutę, įtraukdamas punktą, kad tam tikri asmenys atitinkama tvarka galės būti atleisti nuo privalomosios tarnybos, toliau autorius diskutuoja jau laikydamasis pozicijos, kad „specialioji komisija“, kuri spręs, ar šauktinis gali būti atleistas nuo tarnybos, kainuos daug, ir šią sumą galima panaudoti karininkų savanorių atlyginimo kėlimui.

Pats faktas, kad diskusijos eigoje autorius keičia nuomonę parodo, kad propagandinė žinutė nėra stipri, kadangi yra viešai nuginčyjama, autorius turi imtis kitų argumentų, palikdamas pirminius kaip neveiksnius. Pasiekiamumo prasme N. Mačiulio žinutės populiarumas prilygsta A. Ramanausko, pirminei žinutei – turėdamas beveik penkis kartus mažiau sekėjų socialiniame tinklalapyje, autorius pasiekia daugiau „like“ paspaudimų ir praktiškai tiek pat komentarų, kaip A. Ramanauskas. N. Mačiulio žinutė nusileidžia tik „pasidalinimų“ skaičiumi, tai reiškia, kad su A. Ramanausko žinute sutinka ir savanoriškai tokią pat ideologiją skleidžia daugiau žmonių. N. Mačiulio žinutė nebūtų laikoma pasisekusia propagandine kampanija.

Algio Ramanausko žinutei priskirta antipropaganda – M. Bartašiūnaitės tekstas „Lietuvi, ar eisi ginti Lietuvos?“. Žinutė parašyta tame pačiame kontekste – dėl politinės padėties ir karo grėsmės paskelbus apie grąžinamą šauktinių kariuomenę, tačiau žinutės esmė – kelti klausimą, ar šali išvis verta ginti.

Propagandinės žinutės analizės santrauka:

Žinutė	„Lietuvi, ar eisi ginti Lietuvos?“
Objektyvumas	Pilkoji propaganda
Atvirumas	Labiau paslėpta, nei atvira
Poveikio laikas	Labiau ilgalaikė
Kampanijos ideologija ir tikslas	Siekia įtikinti visuomenę, kad Lietuvos ginti neverta, kadangi šalis nebeegzistuoja, egzistuoja tik jos valdžia. Kryptingai keliamas nusivylimas valstybe ir ją valdančiais.
Žinutės veikimo kontekstas	Politinė padėtis Lietuvoje ir Europoje dėl Rusijos karinės grėsmės.
Propagandistų identifikacija	M. Bartašiūnaitė
Spec. Technikos (įtakingumas)	Autorė – įtakinga tik radikaliąsias pažiūras turinčių asmenų grupėje.
Auditorijos reakcija	Dauguma pritarė autorės išsakytoms mintims.

Analizuojant žinutę pagal **objektyvumą** verta pastebėti, kad žinutėje *logos* principas naudojamas silpnai – kalbama apie tam tikrus faktus ir įvykius, tačiau netiksliai, nenaudojant aiškių faktų. Labiausiai čia jaučiamas *pathos* principas, apeliuojama į žmogaus jausmus, stengiamasi perteikti mintis, kad valstybės ginti neverta, kadangi pati Lietuvos, kaip valstybės samprata nėra aiški. Ši mintis grindžiama teigiant, kad valstybėje nėra žodžio ir pasirinkimo laisvės „<...>kai renki parašus ir vykdai agitaciją prieš žemės (o tai ir yra teritorija) nepardavimą užsieniečiams - pasirodo esi traktuojamas, kaip prieš kolaborantas” (3 pvz.), valstybės nepriklausomybė neigiama priešpastatant jos priklausymą įvairioms tarptautinėms sąjungoms, organizacijoms ir pan., taip pat teigiama, kad žmonių ginti nebereikia, kadangi dauguma emigravo dėl nepritekliaus, dėl kurio kalta pati šalis. Kadangi žinutė pateikiama be faktų, apeliuojant tik į jausmus, ji priskiriama prie pilkosios propagandos porūšio.

Pagal **atvirumą** žinutė yra labiau paslėpta, nei atvira, kadangi stengiamasi ne tiesiog iškelti klausimą, ar verta ginti savo šalį, tačiau perteikti mintį, kad nebeliko, ko ginti, kad pati šalis neegzistuoja, egzistuoja tik jos valdžia. Čia slypi tikslas paveikti žmones emociškai, stengiamasi, kad skaitytojas nusiviltų savo šalimi, nepasitiktų valdžia, jaučiama keliama destruktija.

Pagal poveikio laiką žinutė priskiriama prie ilgalaikės nuomonės formavimo. Pirminė žinutės mintis lyg ir nuteikia tiesiog nesijungti prie krašto apsaugos pajėgų, tačiau pagrindinis žinutės tikslas – šalies padėties sumenkinimas, piliečių nuteikimas prieš valdžią.

Kampanijos **ideologija ir tikslas** yra nuteikti skaitytojus prieš šauktinių kariuomenę, taip pat įtikinti, kad Lietuva, kaip šalis, yra „išnykusi” dėl tam tikrų aspektų. Propagandinė žinutė net neskleidžia raginimo priešintis esamai situacijai, kuri aprašyta žinutėje, ji tiesiog konstatuoja prastą šalies moralinę būseną, iš esmės žinutė neragina daryti nieko.

Žinutė priklauso politiniam – kariniam Europos ir pasaulio **kontekstui**, tačiau būtent šioje žinutėje jaučiamos ir vietinės, nacionalinės problemos, kadangi šalyje egzistuojantys politiniai judėjimai kardinaliai prieštarauja vieni kitiems. Po žinute esančiuose komentaruose vyksta diskusija, kurioje matoma, kad išskiria nuomonės dėl Rusijos vykdomų veiksmų Ukrainoje, Nato vykdomų karinių veiksmų. Šiame kontekste Lietuvos pasirinkimas priklausyti Nato organizacijai traktuojamas kaip blogas, lemiantis karinius pavojus ir pan, diskusijoje pašiepiama Lietuvos oficiali pozicija, nepritarianti Rusijos kariniams veiksams.

Identifikuojant propagandistus galimi daugelis variantų. Šios žinutės ideologijos skleidėja gali būti ir pačios žinutės autorė, kadangi visuomenėje tokie jos pasisakymai ir atitinkama pozicija yra viešai žinoma. Taip pat žinutės ideologija gali būti skleidžiama ir iš tam tikrų politinių partijų ar politinių judėjimų, aktyviai pasisakančių prieš dabartinę Lietuvos poziciją užsienio politikos klausimais, teisinančių Rusijos veiksmus ir pan. Diskusijoje po žinute dalyvauja Jurijus Subotinas, savo asmeninėje paskyroje pasklekęs kuriantis naują partiją „Liaudies kontrolė ir atgimimas“, kurios tikslas - „sukurti Lietuvoje santvarka, kuri būtų socialiai orientuota I dauguma Lietuvos žmonių, kontroliuojama valstybės, gražinti Lietuvos žmonėms pasitikejima valdžia, ateitimi bei perspektyva“ (3. P.vz). Taip pat J. Subotinas teigia, kad naujoji partija sieks išstojimo iš Europos sąjungos, Nato ir sieks atkurti broliškus santykius su Rusija ir kitomis TSRS valstybėmis. J. Subotinas savo socialinio tinklalapio paskyroje, sveikindamas Sovietų sąjungos draugus su gegužės 1-osios švente žada: „Vis tiek mes būsimė kartu, pamatysite (rus. „Всё равно мы будем вместе, вот увидите!“)” (3.25. pvz).

Žinutės **autorės įtakingumas** dviprasmiškas – M. Bartašiūnaitė turi 2282 sekėjus savo socialiniame tinklalapyje, lyginant su propagandos ir kontrpropagandos autoriais tai yra nedaug, tačiau, kadangi tiek po šia žinute, tiek po kitomis autorės žinutėmis prieštaringų jos pozicijai komentarų nėra daug, tai parodo, jog autorę „seka“ tik jos skleidžiamai ideologijai pritariantys asmenys. Autorė atstovauja radikaliasias pažiūras, tokių pažiūrų asmenų grupėje jos įtaka galimai stipri, tačiau nacionaliniu mastu – ne.

Auditorijos reakcija į žinutę, kaip jau buvo minėta, labiau pritarančioji, oponuojančių autorės mintims tik keletas. Diskusijoje po žinute buvo rasta ir netikra socialinio tinklalapio paskyra (3. P.vz.), skleidžianti neigiamą poziciją JAV klausimu. Lyginant su prieš tai nagrinėtomis žinutėmis, šios žinutės pasiekiamumas ir efektyvumas, nepaisant pritarimo komentaruose, yra silpnas, kadangi žinutė sulaukė tik 109 „like“ paspaudimų, 81 komentaro ir 50 pasidalinimų, lyginant su kitomis analizuojamomis žinutėmis tai mažas pasiekiamumas.

Apibendrinant galima teigti, kad propagandinė žinutė neveiksni, kadangi pasiekė nedidelę auditoriją, to priežastimi gali būti silpnas M. Bartašiūnaitės autoritetingumas visuomenėje,

visuomenei nepriimtinos jos skleidžiamos idėjos, taip pat nuolatinis autorės pašiepimas medijose, kurį skleidžia labiau visuomenėje įtakingi asmenys.

Apibendrinant visas tris žinutes galima teigti, kad A. Ramanausko propagandinė žinutė buvo stipriausia, kadangi jis yra įtakingiausias asmuo, iš trijų tirtųjų, visuomenėje kalbant politikos klausimais, kadangi yra populiarius pramogų verslo atstovas (todėl žinomas), priklauso politinei partijai, yra žymus politinės satyros kūrėjas, savotišką palaikymą jo politinės satyros personažams yra išreiškusi ir šalies prezidentė, sudalyvavusi vienoje iš tokių laidų. A. Ramanausko žinutė buvo tiksliausia, objektyviausia, nors auditorijos reakcija buvo įvairi, žinutė pasklido plačiai. Šios žinutės sėkmė – tarpdisciplininis autoriaus įtakingumas, žinomumas visuomenėje tiek kaip pramogų verslo atstovo, tiek kaip politiko ar politikos komentatoriaus.

Analizuotose žinutėse atsiskleidžia propagandos, galios ir įtakos virsmas socialinėse medijose. Kalbant apie galios fenomeną pastebėtina, kad tam tikri galios centrai visuomenėje turi gerai žinomus savo atstovus, kurie propaguoja vienokias ar kitokias mintis. Analizuotais atvejais, A. Ramanauskas priklauso dešiniųjų pažiūrų atstovams, pasisako už šauktinių kariuomenės grąžinimą, laikosi tokios pačios pozicijos kaip šalies prezidentė ar Krašto apsaugos ministerija. A. Ramanauskas priklauso patriotiškumo šalininkų gretoms, tuo tarpu N. Mačiulis puikiai atstovauja įv. ekonomikos, bet ne politikos aspektus, todėl jo žinutė apie šauktinių kariuomenę nėra tokia įtikinanti. M. Bartašiūnaitė atstovauja radikalias pažiūras, tokių Lietuvos visuomenėje nėra daug, taigi M. Bartašiūnaitės atstovaujami galios centrai visuomenėje gerokai silpnesni, nei A. Ramanausko. Savotiškas minėtųjų visuomenės veikėjų galios pasiekiamumas atsispindi socialiniuose tinkluose, analizuojant visuomenės reakciją į jų skleidžiamas žinutes. Geriausiai čia veikia J. Fiske įvardinta įgalinimo funkcija (žr. 11 p.), kuri socialiniuose tinkluose atsiskleidžia per „pasidalinimų“ žinute skaičių. Dalindamasis autoriaus mintimis asmuo savanoriškai toliau skleidžia jo propaguojamą ideologiją. A. Ramanausko žinute pasidalino daugiausiai asmenų, taigi įgalinimo funkcija čia suveikė geriausiai.

Kalbant apie įtaką, analizuotais atvejais geriausiai suveikė žinutė, turėjusi aiškius *logos* ir *ethos* principus. Internetas suteikė galimybę greit surasti reikiamą informaciją, o socialiniai tinklai – oponuoti ir diskutuoti. Viešai pateikiami falsifikuoti faktai gali būti užginčyti, kaip atsitiko N. Mačiulio tirtoje žinutėje. Apeliavimas į jausmus analizuotose žinutėse nedavė tiek naudos žinutės pasiekiamumui, kaip argumentavimas faktais. Kaip jau buvo minėta, vien *pathos* principo nepakanka, *logos* principo naudojimas taip pat yra būtinas.

Socialiniuose tinkluose sklindančios propagandos bruožas, išskiriantis ją nuo tradicinės propagandos yra tai, kad žmonės gali greit ir viešai reaguoti į skleidžiamą informaciją rašydami komentarus. Jei autorius komentaro neištrina, jis lieka, kaupiasi kiti komentarai ir taip propagandinė

žinutė plečiasi, tam tikrais atvejais keičiasi. Propaganda tampa dvikrypte „pati savyje“, jei po propagandine žinute užsimezga oponuojanti diskusija. Socialiniuose tinkluose būtent dėl šios priežasties sunkiau sleisti juodąją ir net pilkąją propagandas, kadangi melaginga informacija gali būti demaskuota. Šis neužtikrintumas ir yra vienas ryškiausių socialinių tinklų propagandos principų. Socialiniai tinklai suteikia žmogui labai daug informacijos – tam tikrais atvejais asmuo savo socialinio tinklalapio naujienų sraute gali išvysti ir propagandinę, ir kontrpropagandinę ir antipropagandinę žinutes, tai suteikia galimybę gauti įvairiapusišką informaciją tam tikru klausimu. Socialiniuose tinkluose skleidžiant vienokią ar kitokią idėją iškart galima pastebėti bent preliminarą visuomenės reakciją į tai. Stengiantis falsifikuoti visuomenės reakciją kuriamos netikros anketos, falsifikuojamos žmonių tapatybės ir taip skleidžiama vienam ar kitam galios centrui tinkama informacija. Analizuotuose pavyzdžiuose taip pat buvo aptikta netikra vartotojo anketa, tačiau pastaroji buvo padaryta neprofesionaliai, todėl atpažįstama lengvai. Profesionaliai ir kruopščiai sukurtos soc. tinklų anketos identifikuojamos sudėtingiau.

Galimybė burtis į bendruomenes, gauti viešą pritarimą išsakomoms mintims iš įtakingų asmenų taip pat yra propagandinės socialiniuose tinkluose išdava. Jei M. Bartašiūnaitės žinutė būtų palaikęs visuomenėje įtakingas ir pripažintas asmuo, žinutės pasiekiamumas būtų išaugęs, pasiekiamumas ir žinutės pripažinimas augtų su kiekvienu naujai prisijungiančiu įtakingu visuomenės nariu.

4.2. Juoko žanrų analizė

Analizuojami keturi propagandiniai juoko žanro atvejai, rasti socialiniame tinklalapyje „Facebook“, susiję su 2015 m. tiesioginiais mero rinkimais Vilniuje. Pirminė, propagandinė žinutė – A. Zuoko rinkiminės kampanijos plakatas ir šūkis „Pakalbėkime apie Vilnių“.

Socialinė, politinė situacija		Lietuvoje priimtas įstatymas dėl šauktinių kariuomenės		
Žinutės sklaidimo vieta		asmeninės žinomų žmonių Facebook paskyros		
	Propaganda	Kontrpropaganda	Atsakas kontrpropagandai	Antipropaganda
Žinutė	„Pažadintas Vilnius gali dar daugiau, auginkime savo miestą kartu, todėl dalyvausiu 2015 metų tiesioginiuose	„Krapšto šūdą. (jei išrinksit, krapštys ir savivaldybėj.)”	Jeigu reikia ir prostatą Mykolui patikrinu. #UzSveikaVilniu !!!	„Juk Zuokas biškį kažką ir Vilniui palieka...” „Už Šimašių!”

	mero rinkimuose.”			
Žinutės tikslas	Pristatyti visuomenei asmens kandidatūrą į Vilniaus miesto mero postą 2015 m. tiesioginiuose mero rinkimuose.	Pašiepti kandidatą į merus ir skatinti balsuoti prieš jį.	Atsakyti į politinės satyros publikaciją ir panaudoti ją savo naudai.	Skatinti mero rinkimuose balsuoti už R. Šimašių, o ne A. Zuoką.
Autorius	Artūras Zuokas, tuomentinis Vilniaus miesto meras, verslininkas, žurnalistas.	Mykolas Kleck, visuomeninis veikėjas, politinės satyros kūrėjas.	Artūras Zuokas, tuomentinis Vilniaus miesto meras, verslininkas, žurnalistas.	Interneto tinklaraštis „Geležinė Lapė”.
Autoriaus įtakingumas	12 800 sekėjų soc. tinklalapyje „Facebook”, 61 pagal sekėjų skaičių Lietuvoje, verslininkas, įtakingas politikos ir verslo klausimais, tačiau viešumoje turėjęs kompromatų.	11 075 sekėjų soc. tinklalapyje „Facebook”, 69 pagal sekėjų skaičių Lietuvoje, visuomeninis veikėjas, politinės satyros kūrėjas, rašytojas.	12 800 sekėjų soc. tinklalapyje „Facebook”, 61 pagal sekėjų skaičių Lietuvoje, verslininkas, įtakingas politikos ir verslo klausimais, tačiau viešumoje turėjęs kompromatų.	Vienas populiariausių internet tinklaraščių, 2014 m. LOGIN apdovanojimuose užėmė 1-ąją vietą kaip geriausias asmeninis tinklalapis, 49 000 puslapio gerbėjų.* Puslapio administratorius savo tapatybės viešai neatskleidžia.
„Like“ paspaudimai po žinute	240	5982	3990	216
Žinutės komentarai	8	174	154	1
Žinutės pasidalinimai	7	483	181	3

5 pav. „Propagandos apie tiesioginius mero rinkimus Vilniaus mieste atvejų santrauka”

*Tinklaraštis „Geležinė Lapė“ neįtrauktas į sekamiausių Lietuvos „Facebook“ paskyrų sąrašą, kadangi sukurtas kaip atskiras puslapis, o ne asmeninė paskyra.

Tyrimo objektas – Artūro Zuoko asmeninėje „Facebook” paskyroje patalpinta nuotrauka, kurioje kandidatas į merus pozuoja prie Lietuvos laisvės sąjungos rinkiminės kampanijos plakato. Ši žinutė nepriklauso juoko žanrams, tačiau buvo pasirinkta, kadangi tam tikrų asmenų atsakai į žinutę priklauso juoko žanrams.

Propagandinės žinutės analizės santrauka:

Žinutė	„Pažadintas Vilnius gali dar daugiau, auginkime savo miestą kartu, todėl dalyvausiu 2015 metų tiesioginiuose mero rinkimuose.“
Objektyvumas	Baltoji propaganda
Atvirumas	Atvira
Poveikio laikas	Labiau trumpalaikė
Kampanijos ideologija ir tikslas	Pristatyti asmens kandidatūrą 2015 m. tiesioginiuose mero rinkimuose, skatinti balsuoti teigiamai.
Žinutės veikimo kontekstas	2015 m. tiesioginiai mero rinkimai Vilniaus mieste.
Propagandistų identifikacija	A.Zuokas, politinė partija „Lietuvos laisvės sąjunga“
Spec. Technikos (įtakingumas)	Autorius įtakingas politikos ir verslo klausimais, tačiau įtakingumą mažina daug neigiamos informacijos žiniasklaidoje apie tam tikrus neteisėtus autoriaus veiksmus.
Auditorijos reakcija	Teigiama.

Analizuojant A. Zuoko žinutę pagal **objektyvumą** pastebima, kad autorius pateikia tikrus, jo asmeninei kandidatūrai naudingus faktus apie pasiekimus valdant miestą einamojoje mero kadencijoje. Žinutėje ryškiai naudojamas *logos* principas, kadangi argumentai pateikiami ne iš autoriaus pozicijos, tačiau remiantis pasaulinio garso žiniasklaidos atstovais. *Pathos* principas čia lieka kaip šalutinis – teigiama informacija skatina žinutės gavėjus džiaugtis ir didžiuotis pasiekimais. Nepaisant to, kad autorius nepateikia neigiamų faktų, nurodančių jo padarytas klaidas, propagandą vis tiek priskiriama labiau prie baltosios propagandos porūšio. Žinutė yra pozityvi, sprendžiant iš žinutės gavėjų reakcijos, priimta teigiamai, nėra bandymų ją demaskuoti.

Pagal **atvirumą** žinutė priskiriama prie atvirosios propagandos, kadangi tiesiogiai transliuoja rinkiminės kampanijos idėją ir tikslus.

Pagal **poveiklio laiką** žinutė priskiriama prie trumpalaikės propagandos, kadangi yra labiausiai aktuali rinkiminiu laikotarpiu, iš ilgalaikės perspektyvos žinutė skatina teigiamą kandidato įvaizdį visuomenėje, tačiau pagrindinis jos tikslas – skatinti rinkėjus balsuoti už tam tikrą kandidatą einamuoju metu vykstančiuose rinkimuose.

Propagandinės kampanijos **ideologija ir tikslas**: šios žinutės tikslas yra pristatyti asmens kandidatūrą 2015 m. tiesioginiuose mero rinkimuose, formuoti teigiamą įvaizdį apie kandidatą, skatinti rinkėjus palaikyti ir balsuoti už jį. Auditorija, kuriai skirta žinutė – Vilniaus miesto gyventojai, turintys balsavimo teisę. Žinutėje labai ryškiai atsiskleidžia kandidato kampanijos vertybės – siekimas Vilniaus miestą paversti pasaulyje pripažįstama ir lankoma sostine, verslo ir inovacijų centru su tinkamai paruošta infrastruktūra. Ši propaganda veikia politiniame, 2015 m. tiesioginių mero rinkimų Vilniaus mieste kontekste.

Žinutėje **propagandistų identifikacija** pakankamai ryški – A. Zuokas, kandidatas į miesto mero poziciją ir savo asmeninės paskyros socialiniame tinklalapyje pristato save kaip galimą miesto vadovą. Pagrindinis šios žinutės propagandistas – pats A. Zuokas, taip pat prie propagandistų priskiriama ir partija „Lietuvos laisvės sąjunga“, kadangi žinutėje skatinama palaikyti ne tik kandidatą, tačiau ir visą partiją.

Analizuojant žinutės skleidėjo, propagandisto A. Zuoko **įtakingumą** visuomenėje pastebima, kad tai yra vienas ryškiausių Lietuvos politikų, stipriai dirbantis viešųjų ryšių srityje. A. Zuokas – gerai visiems žinomas politikas, verslininkas, visuomenės veikėjas. Galima būtų teigti, kad A. Zuoko, kaip politiko, įtakingumas yra labai stiprus, tačiau praeities kompromatai, buvęs teistumas ir vieši kaltinimai neteisingais finansiniais sprendimais nuslopino kandidato autoritetinę ir visuomenės patikimumą juo.

Auditorijos reakcija į žinutes yra silpna, lyginant su kitais pavyzdžiais, tačiau didžiąja dalimi teigiama. Iš 7 komentarų tiek vienas yra neigiamas, visi kiti – palaikantys asmens kandidatūrą mero rinkimuose.

Apibendrinant galima teigti, kad propagandinė žinutė yra objektyvi, tačiau silpna, kadangi nesukėlė stiprios reakcijos visuomenėje, nesusilaukė nei didelio palaikymo, nei komentarų. Viena iš to priežasčių gali būti žinutės publikavimo laikas – 2014 gruodžio 29 d., tarpšventinis laikotarpis, tokiu metu visuomenė linkusi ruoštis artėjančioms šventėms, o ne dalyvauti politinėse diskusijose. Taip pat žinutės transliuojama informacija nėra sukrečianti, stebinanti, kelianti diskusijas.

A. Zuoko žinutei priskiriama kontrapropaganda – žinomo interneto veikėjo, tinklaraščio kleckas.lt įkūrėjo, Mykolo Kleck asmeninėje socialinio tinklalapio „Facebook“ paskyroje publikuota žinutė, skirta pasisakyti prieš A. Zuoko kandidatūrą 2015 m. tiesioginiuose mero rinkimuose. Ši žinutė priklauso juoko žanrui, kadangi yra humoristinio pobūdžio: žinutės autorius nusifotografavęs prie kandidato į merus reklaminio stendo su numautomis kelnėmis, taip besistengdamas pašiepti kandidatą ir žinutės gavėjams perduoti juoko forma skleidžiamą idėją, kad už šį kandidatą balsuoti nereikia.

Propagandinės žinutės analizės santrauka:

Žinutė	„Krapšto šūdą. (jei išrinksit, krapštys ir savivaldybėj.)”
Objektyvumas	Pilkoji propaganda
Atvirumas	Atvira
Poveikio laikas	Labiau trumpalaikė
Kampanijos ideologija ir tikslas	Pašiepti asmens kandidatūrą tiesioginiuose 2015 m. mero rinkimuose Vilniaus mieste ir skatinti nebalsuoti už kandidatą.
Žinutės veikimo kontekstas	2015 m. tiesioginiai mero rinkimai Vilniaus mieste.

Propagandistų identifikacija	Žinutės autorius, Mykolas Kleck.
Spec. Technikos (įtakingumas)	Vidutinio įtakingumo politinės satyros kūrėjas.
Auditorijos reakcija	Labiau teigiama, nei neigiama.

Identifikuojant žinutės **objektyvumą** pastebima, kad labiausiai joje veikia *pathos* principas, žinutės tikslas – sukelti neigiamus jausmus apie kandidatą. Reklaminiame stende, prie kurio fotografuojasi žinutės autorius, ranka užrašytas žodis „teistas“, stengiantis atkreipti dėmesį į kandidato į merus teistumą ir sukelti dar stipresnį *pathos* – nepasitikėjimą ir abejones kandidatu. *Logos* principas žinutėje neveikia, nenaudojami jokie aiškūs argumentai. Diskusijoje po žinutę jos autorius pabrėžia, kad argumentus, kodėl nereikėtų balsuoti už minėtąjį kandidatą, jis išdėstys atskirame tekste, taigi galima daryti išvadą, kad ši žinutė – pastanga atkreipti dėmesį ir sukelti diskusiją. Kadangi žinutės negalima vadinti objektyvia, nes joje nėra aiškių faktų ir argumentų, ji priskiriama prie pilkosios propagandos.

Žinutė yra **atvirosios propagandos** pobūdžio, kadangi tiesiogiai transliuoja perteikiamas idėjas – skatina nebalsuoti už kandidatą, primena apie jo teistumą. Vertinant pagal poveikio laiką, žinutė tinka tiek ilgalaikiai, tiek trumpalaikiai propagandai, iš trumpalaikės perspektyvos žinutė skatina einamųjų mero rinkimų metu rinktis kitus kandidatus, iš ilgalaikės – skatina neigiamą visuomenės nuomonę apie A. Zuoką.

Propagandinės kampanijos **ideologija ir tikslas**. Auditorija, kuriai skirta žinutė yra asmenys, turintys balsavimo teisę Vilniaus mieste, taip pat ir kiti Vilniaus miesto, Lietuvos gventojai, stengiantis suformuoti neigiamą nuomonę apie kandidatą ne tik rinkimų metu. Žinutė nėra pozityvi, ji transliuoja kito asmens, ne žinutės kūrėjo, padarytas klaidas valdant miestą ir priimant sprendimus. Propaganda veikia 2015 m. tiesioginių mero rinkimų Vilniaus mieste kontekste.

Identifikuojant propagandistus, pastebima, kad naudos iš šios žinutės gali gauti visos kitos Vilniaus miesto politinės partijos ir kandidatai ir mero postą. Tačiau, kadangi žinutės skleidėjas nepriklauso jokiame politiniam judėjimui ir viešai nepalaiko tam tikros partijos, galima teigti, kad propagandistas yra pats žinutės autorius. Analizuojant žinutės skleidėjo viešus pasisakymus pastebima, kad jis pasisako ne tik prieš A. Zuoko kandidatūrą ir politinę partiją, tačiau ir prieš kitus, jam asmeniškai nepriimtinius politinius judėjimus.

Žinutės autoriaus įtakingumas, lyginant su kitais politinės satyros kūrėjais (pvz. – A. Ramanausku), dar silpnas, tačiau visuomenėje M. Kleck pripažįstamas kaip jaunas, augantis politinės satyros atstovas. M. Kleck filmuojasi politinės satyros trumpametražiniuose filmukuose kartu su A. Ramanausku, taip pat keli jo politiniai poelgiai buvo priimti audringai, tapo

populiariomis šalies dienraščių istorijomis, pvz. – po 2015 m. tiesioginių mero rinkimų A. Zuokui juos pralaimėjus, žinutės autorius kartu su kolega nunešė laidotuvių vainiką prie kandidato durų, taip skelbdami A. Zuoko politinės karjeros pabaigą. Tokie kontroversiški M. Kleck poelgiai jį garsina, tačiau sukelia ir nepasitenkinimo visuomenėje. Režiumuojant galima tegiti, kad M. Kleck yra dar jaunas, tačiau dalies visuomenės jau pripažintas politinės satyros kūrėjas.

Auditorijos reakcija į publikuotą žinutę yra labiau teigiama, nei neigiama. Nors komentaruose atsirado įvairių pasisakymų, tiek palaikančių žinutę, tiek smerkiančių, paspaudimų „patinka“ skaičius ir žinutės pasidalinimų skaičius rodo, kad dauguma žmonių žinutę priėmė ir palaikė. Verta pastebėti, kad į diskusiją po žinutę, kuri didžiąja dalimi vyko juoko forma (atsakant laikantis principo „juokauti“) įsitraukė ir pats pašiepiamasis A. Zuokas, vadovaudamasis fotografijoje kurta istorija šmaikščiai atsakė jos autoriui. Negana to, kandidatas į merus A. Zuokas publikuotą nuotrauką pasklebė ir savo asmeninėje paskytoje, panaudodamas M. Kleck žinutę savo rinkiminės kampanijos naudai.

A. Zuoko atsaką į M. Kleck žinutę ją perpublikuojant šiame tyrime naudosime kaip kontrpropagandą kontrpropagandai arba „atsaką į kontrpropagandą“. Šis fenomenas ganėtinai painus, tačiau puikiai atspindintis propagandos sklidimą socialiniuose tinkluose – ribų, kiek atsakymų gali būti skeidžiamai propagandai nėra nustatyta, tai gali būti sąlyginai begalinis procesas, išsisemiantis tik tada, kai visuomenei pasidaro nebeįdomu ar nebeaktualu.

Žinutė	Jeigu reikia ir prostatą Mykolui patikrinu. #UzSveikaVilniu !!!
Objektyvumas	Pilkoji propaganda
Atvirumas	Atvira
Poveikio laikas	Labiau trumpalaikė
Kampanijos ideologija ir tikslas	Atsakyti į asmeninės kandidatūros pašiepimą, pirmąją, pašiepiančiąją žinutę panaudojant asmeninės kampanijos naudai.
Žinutės veikimo kontekstas	2015 m. tiesioginiai mero rinkimai Vilniaus mieste.
Propagandistų identifikacija	Artūras Zuokas.
Spec. Technikos (įtakingumas)	Autorius įtakingas politikos ir verslo klausimais, tačiau įtakingumą mažina daug neigiamos informacijos žiniasklaidoje apie tam tikrus neteisėtus autoriaus veiksmus.
Auditorijos reakcija	Labiau teigiama, nei neigiama.

Analizuojant A. Zuoko atsaką į M. Kleck publikaciją pastebima, kad pirmoji žinutė buvo paremta *pathos* principo naudojimu, netaikant jokių *logos* principų, t.y. aiškių faktų, atsakas į ją yra analogiškas – naudojami *pathos* principai, nenaudojama jokių tikslų argumentų. Pastebima, kad žinutė arba kitaip tariant, publikuota nuotrauka šiek tiek paredaguota, t.y. pašalintas užrašas „teistas“. Teoriškai, šį faktą galėtume laikyti tam tikru falsifikavimu, o tai jau vestų link juodosios

propagandos, tačiau kadangi pirminė žinutė nėra pagrindinė asmens teistumo informacija, t.y. pirminė žinutė nėra teistumo įrodymas, o tik buvusio fakto kontatavimas, šios, A. Zuoko nuotraukos interpretacijos nelaikysime juodąja propaganda. Kaip ir M. Kleck nuotrauka, taip ir šis A. Zuoko atsakas laikomas pilkąją propaganda, kadangi neturi ryškių argumentų, yra paremtas apeliavimu į jausmus ir humoru.

Pagal atvirtumą žinutė priskiriama prie atvirosios propagandos, kadangi tiesiogiai vaizduoja politikos satyros kūrėjo pašiepimą ir skatinimą balsuoti ne prieš, kaip siūlo pašiepiantysis, tačiau už, kaip teigia pats A. Zuokas. Pagal poveikio laiką žinutė labiau trumpalaikė, skatinanti rinktis A. Zuoką kaip merą 2015 m. tiesioginiuose mero rinkimuose, tačiau veikia ir iš ilgalaikės perspektyvos, kadangi stengiamasis sukurti jaunatviško, šmaikštaus politiko įvaizdį, kurio nesutrikdo jo paties pašiepimas.

Propagandinės kampanijos ideologija ir tikslas. Auditorija, kuriai skirta žinutė, analogiškai kaip ir pirminėje, M. Kleck žinutėje - asmenys, turintys balsavimo teisę Vilniaus mieste, taip pat ir kiti Vilniaus miesto, Lietuvos gyventojai, tačiau šioje situacijoje stengiamasi suformuoti teigiamą, o ne neigiamą nuomonę apie kandidatą ne tik rinkimų metu. A. Zuoko atsakas į M. Kleck žinutę formuoja jo, kaip humorą suprantančio, gebančio atsakyti į kritiką asmens įvaizdį. A. Zuokas šios žinutės kontekste laikosi bendrų rinkiminės kampanijos vertybių, naudodamas šūkį „Už sveiką Vilnių“. Ši propaganda, analogiška kaip ir pirminė, kuriai formuojamas atsakas, veikia 2015 m. tiesioginių mero rinkimų Vilniaus mieste kontekste.

Kaip jau buvo minėta aprašant 4 pvz., propagandos skleidėjas A. Zuokas – įtakingas visuomenėje, tačiau jo įtaka susilpnėjusi dėl gausios neigiamos informacijos viešumoje apie klaidingus jo poelgius. Vieno iš tokių aspektų – teistumo – viešinimas aptinkamas 2 pvz., M. Kleck propagandinėje žinutėje.

Auditorijos reakciją į A. Zuoko atsaką M. Kleck žinutei labiau teigiama, nei neigiama. Diskusijoje po žinutę jos autorius susilaukia daugiausia pagyrų, aptiktos kelios žinutės, keliančios klausimą, kodėl A. Zuokas, publikuodamas M. Kleck nuotrauką, ją retušavo ir panaikino užrašą „Teistas“, tačiau jokio atsakymo į šį klausimą nepateikia nei A. Zuokas, nei jo šalininkai. Ši kandidato į merus žinutė, priešingai nei 4 pvz., skelbiantis apie keliamą kandidatūrą, susilaukė daugiau visuomenės dėmesio. Pastebėtina tai, kad tarp pasidalinusiųjų šia žinute atsirado keletas, ją traktuojančių prieš A. Zuoką, nepaisant paties A. Zuoko žinutės idėjų. Abibendrinant galima teigti, kad auditorijos reakcija buvo labiau teigiama, nei neigiama.

Reziumuojant A. Zuoko atsaką į M. Kleck žinutę galime pastebėti, naujųjų medijų, socialinių tinklų išdavą propagandiniuose procesuose, tai parodo naujosios propagandos daugiakryptiškumą.

Iš esmės, tokį dviejų asmenų, atstovaujančių skirtingus interesus ir skirtingus galios centrus, dialogą galima tęsti ir toliau, kadangi socialiniai tinklai tam suteikia visas sąlygas.

Kaip antipropaganda šiame kontekste traktuojama internetinio tinklaraščio „Geležinė Lapė“ žinutė „Juk Zuokas biškį kažką ir Vilniui palieka...“ „Už Šimašių!“. Žinutė traktuojama kaip antipropaganda, kadangi ja siekiama ne tik pašiepti A. Zuoko kandidatūrą, tačiau siūloma alternatyva – R. Šimašiaus kandidatūra. Kaip iliustracija pasirinkta gerai žinoma, tačiau koreguota karikatūra ir animacinio filmuko „Betmenas“. Pastaroji karikatūrą, ją retušuojant, dažnai naudojama įvairiuose humoristinėse situacijose.

Žinutė	„Juk Zuokas biškį kažką ir Vilniui palieka...“ „Už Šimašių!“.
Objektyvumas	Pilkoji.
Atvirumas	Atvira.
Poveikio laikas	Trumpalaikė.
Kampanijos ideologija ir tikslas	Skatinti visuomenę rinkimuose palaikyti R. Šimašiaus, o ne A. Zuoko kandidatūrą.
Žinutės veikimo kontekstas	2015 m. tiesioginiai mero rinkimai Vilniaus mieste.
Propagandistų identifikacija	Tinklaraščio administratorius, Politinės partijos „Liberalų sąjūdis“ narys.
Spec. Technikos (įtakingumas)	Tinklaraštis skirtas jaunimui, politikos klausimais įtakingumas nėra stiprus, kadangi pagr. tinklaraščio tematika yra ne politika.
Auditorijos reakcija	Silpna.

Analizuojant žinutę pastebima, kad šiame, 7-ajame pavyzdyje, kaip ir kitose juoko žanrų sekcijos pavyzdžiuose, labiausiai imponuoja *pathos* principas, stengiamasi sukelti jausmus, šiuo atveju – juoką ir pašiepimą. *Logos* principai šiame pavyzdyje neryškūs, netiesiogiai apeliuojama į kaltinimus A. Zuokui vagystėmis, perfrazuojant ir sutrumpinant dažnai internete naudojamą frazę: „Zuokas vagia, bet ir Vilniui kažką palieka“. Tačiau šie faktai žinutėje neargumentuoti, žinutės transliavimo tikslas – juoko forma pašiepti A. Zuoko kandidatūrą ir pristatyti R. Šimašiaus kandidatūrą. Žinutės vizualizacija – žinomos karikatūros panaudojimas, rodo, kad žinutė apeliuoja į jaunas žmones, kurie analogišką poveikslą (tik su kitokiais užrašais) mielai naudoja kitose situacijose, kaip vieną iš bendravimo vaizdais internetinėje erdvėje įrankių. Kadangi žinutėje naudojamas *pathos* principas, o argumentai pateikiami netiesiogiai ir be konkrečių pagrindimų, šią žinutę laikysime pilkąja propaganda.

Pagal **atvirumą** propaganda priskiriama prie atvirosios propagandos, kadangi tiesiogiai transliuoja skleidžiamą ideologiją, pagal **poveikio laiką** žinutė yra vienareikšmiškai trumpalaikė, kadangi skatina einamųjų įvykių, 2015 m. rinkimų metu rinktis atitinkamą kandidatą. Ilgalaikei perspektyvai žinutė ideologijos neformuoja.

Šios propagandinės kampanijos ideologija ir tikslas – skatinti visuomenę palaikyti R. Šimašiaus kandidatūrą tiesioginiuose mero rinkimuose. Žinutę decentralizuoja A. Zuoko propagandą ir siūlo jai alternatyvą – kitą kandidatą. Auditorija, kuriai skirta žinutė – ta pati, kaip ir anksčiau nagrinėtuose sekcijos „Juoko žanrai“ pavyzdžiuose, t.y. asmenys, turintys balsavimo teisę Vilniaus mieste 2015 m. mero rinkimuose, tik šį kartą labiausiai apeliuojama į jaunus žmonės dėl žinutės vizualinių ypatybių.

Tiriant **propagandistų identifikaciją** kyla problema, kadangi „Geležinės Lapės“ tinklaraščio administratorius viešumoje nėra žinomas. Analizuojant šį tinklaraštį pastebima, kad jo diskursas skirtas jaunam žmogui – vartojama specifinė jaunimo kalba, „slengas“, visas tinklaraštis kuriamas naudojant juoko formas, įvairius šaržus, anekdotus ir karikatūras. Dėl aktyvaus partijos „Liberalų sąjūdis“ ir jos iškelto kandidato R. Šimašiaus palaikymo galima teigti, kad „Geležinės Lapės“ tinklaraštis ir jo administratorius susijęs su politiniu judėjimu. Stengiantis išsiaiškinti minėtojo puslapio administratorių (-us) buvo sudalyvauta KTU studentų organizacijos organizuotoje paskaitoje „Išeik iš komforto zonos“, kurioje pranešimą skaityti turėjo „Geležinės Lapės“ tinklaraščio atstovas. Paskaitos metu buvo išsiaiškinta, kad šio tinklaraščio administratorius – vidutinio amžiaus vyras, banininkas, Arvidas B. Išanalizavus šio (vienintelio) tinklaraščio administratoriaus asmeninę socialinio tinklalapio „Facebook“ anketą buvo pastebėta, kad jis priklauso partijai „Liberalų sąjūdis“ ir savo asmeninėje paskyroje viešai išreiškia palaikymą R. Šimašiui. Nors tinklaraščio administratorius seminario metu tinklaraščio atsiradimą pristatė kaip niekuo nesusijusį su politika, galima pastebėti, kad „Geležinės Lapės“ tinklaraščio vizualizacijų spalvinė gama atitinka partijos „Liberalų sąjūdis“ spalvinę gamą, kadangi pagrindine vizualizacijos spalva naudojama oranžinė. Reziumuojant galima teigti, kad šios kampanijos propagandistas yra tinklaraščio administratorius, priklausantis politiniam judėjimui.

Apnalyzuojant tinklaraščio **įtakingumą** pastebima, kad tinklaraštis, kaip jau buvo minėta, skirtas jaunimui. 2014 m. Login apdovanojimuose laimėtas geriausios asmeninės svetainės pirmosios vietos apdovanojimas parodo, kad šis tinklaraštis yra populiarus ir žinomas. Kadangi didžioji tinklaraščio turinio dalis – anekdotai, karikatūros ir šaržai, įtakos politikos klausimais jis turi nedaug, tačiau yra puiki terpė pristatyti jaunimui antitinkamas politines kandidatūras.

Auditorijos reakcija į žinutę nebuvo stipri, iš visų analizuotų pavyzdžių žinutė sulaukė mažiausiai dėmesio, galima teigti, kad to pasekmės gali būti ne tikslinė tinklaraščio auditorija, besidominti daugiau kasdieniniais juoko žanrais, tačiau ne politika. Kaip jau buvo minėta, šis tinklaraštis labiausiai tinkamas tam tikrų politinių idėjų ir asmenų pristatymui jaunimo bendruomenei.

Apibendrinant visus juoko žanrų analizuotus pavyzdžius galima teigti, kad stipriausia žinutė buvo M. Kleck publikuota nuotrauka. Ši žinutė susilaukė didžiausios visuomenės reakcijos. Nors M. Kleck nėra įtakingiausias asmuo iš visų analizuotųjų, tačiau jo žinutė buvo aštriausia, drąsiausia, skatinanti diskusijas ir reakciją. A. Zuoko atsakas į ją taip pat susilaukė nemažai diskusijų ir reakcijos, kadangi vizualinis žinutės turinys buvo beveik identiškas. Lyginant šiuos du pavyzdžius su likusiais galima daryti išvadą, kad socialiniuose tinkluose labiausiai veikia drąsios, netradicinės žinutės, kadangi jos sukelia daugiausiai diskusijų ir pasiekia daugiausia vartotojų.

Kandidato į mero postą A. Zuoko atsakas į jį pašėpiančią M. Kleck žinutę parodo, kad socialinių tinklų kultūra priverčia propagandistus į informaciją reaguoti greitai. A. Zuoko atsakomoji žinutė buvo publikuota tą pačią dieną, kaip ir priminė M. Kleck žinutę. Šiuo atveju A. Zuokas, jį pašėpiančią žinutę pritaikydamas sau, ją paverčia naudinga, o ne kenksminga savo rinkiminei kampanijai tų vartotojų akyse, kurie jį palaiko. Analogiškai, A. Zuoko kandidatūros nepalaikančių žmonių žinutės interpretacija bet koku atveju lieka neigiama, taigi socialiniuose tinkluose žinutė greit gali tapti suprantama dviprasmiškai, priklausomai nuo to, kokiam kontekste ji yra publikuojama.

„Geležinės Lapės“ tinklaraščio populiarumas ir politinės propagandos skleidimas jo turinyje atskleidžia dar vieną galimybę socialinius tinklus naudoti propagandai – jei po pirmosios sekcijos analizės buvo pastebėta, kad visuomenėje žinomi ir įtakingi asmenys savo paskyrose skleidžia propagandą, tai antrosios sekcijos analizės rezultatai rodo, jog propaganda gali būti skleidžiama ir įvairiuose socialiniuose tinklaraščiuose, kurių pagrindinė tematika ir tikslas nėra susiję su tam tikra propaganda. Tokie socialiniai tinklai – terpė surinkti platų tam tikros vartotojų grupės ratą, ir pasiekus reikiamą vartotojų skaičių skleisti propagandą diskursą taikant tiesiai tikslinei grupei.

Juoko žanrų propaganda skleidžiama socialiniuose tinkluose, sprendžiant iš antrosios sekcijos atvejų analizės, labiausiai naudoja *pathos* principą ir beveik nenaudoja *logos* principo. Kadangi tokiomis žinutėmis, kokios analizuotos antrojoje atvejų sekcijoje, stengiamasi sukelti juoko, pašaipos ar kitokius panašius jausmus, *logos* principas tam nėra reikalingas.

IŠVADOS

Darbe išanalizuoti septyni propagandos atvejai, suskirstant juos į dvi sekcijas - „Propagandiniai straipsniai ir tekstai” ir “Juoko žanrai – anekdotai, karikatūros, komiksai”, kiekvienoje sekcijoje analizuojant propagandą, kontrpropagandą ir antipropagandą. Antroje sekcijoje analizės metu aprašytas reiškinys, kai kontrpropaganda susilaukė kontrpropagandos, todėl antrąją dalį sudaro keturi atvejai. Šių atvejų analizė įvykdyta vadovaujantis propagandos socialiniuose tinkluose analizės schema, sudaryta remiantis Aristotelio, G. Mažeikio, G. Jowett ir V. O'Donnell darbais. Analizei atlikti taikyta sisteminė mokslinės literatūros analizė, atvejo analizė ir aprašomasis lyginamasis metodas. Atlikus tyrimą, pateikiamos šios darbo išvados:

Galia ir įtaka socialiniuose tinkluose:

1. Socialiniuose tinkluose vykstančios galios apraiškos labiausiai atitinka teorinėje darbo dalyje aprašytąjį ketvirtąjį „galios veidą“. Galia socialiniuose tinkluose atsispindi per publikuojamos žinutės pasiekiamumą, teigiamą visuomenės reakciją į propaguojamas mintis, įsitraukimą į diskusiją. Galios socialiniuose tinklalapiuose turėtojai – visuomenėje žinomi, garsūs žmonės, turintys daug sekėjų.

2. Tarpdiscipliniškumas didina galią ir įtaką socialiniuose tinkluose. Jei tam tikros srities (pvz. – populiariosios kultūros) atstovai turi kompetencijų ir patirties kitoje srityje (pvz. – politikoje), jų įtakingumas auga. Dėl pasiekimų kiekvienoje srityje visuomenėje žinomas asmuo susilaukia vis daugiau gerbėjų, didėjant gerbėjų (sekėjų) skaičiui, toks asmuo gali savo idėjas skleisti vis didesniai ratui socialinių tinklų vartotojų.

3. Skleidžiant propagandinio tipo žinutę socialiniuose tinkluose nepakanka *pathos* principo, būtinas ir *logos*, kadangi diskusijos metu jos dalyviai gali pastebėti ir viešai identifikuoti transliuojamos žinutės loginius trūkumus ir taip propagandinę kampaniją gali nepavykti.

4. Įtakos fenomenas atsiskleidžia per socialinių tinklų vartotojų reakciją į tam tikro asmens skleidžiamą žinutę. Komentuojant, dalinantis žinute (spaudžiant „patinka“), žinutė plinta socialiniuose tinkluose ir patenka į skleidėjo draugų ratą. Šis reiškinys – J. Fiske apibūdintosios „įgalinimo funkcijos“ versija socialiniuose tinkluose. Kuo didesnį sekėjų skaičių turi asmuo, tuo didesnį srautą vartotojų jis gali pasiekti; Asmens sekėjų skaičius socialiniame tinklalapyje nelygus skaičiui žmonių, kuriuos jo žinutė gali pasiekti – reaguojant į žinutę dėl „Facebook“ architektūros ypatybių žinutė pasiekia didesnį srautą žmonių, nei asmuo turi sekėjų.

Propaganda socialiniuose tinkluose: Lietuvos atvejis

5. Dėl greito informacijos sklaidimo internete ir socialiniuose tinklalapiuose, greta propagandinės žinutės, tame pačiame informacijos sraute [kurį mato vartotojas] gali atsirasti ir kontrpropaganda ar antipropaganda pirminei skleidžiamai žinutei. Tai reikalauja žaibiškos propagandistų ar jų šalininkų reakcijos. Dėl šio reiškinio propaganda socialiniuose tinkluose tapo daugiakrypte. Veikia „Ponoptikono“ principas: propagandos socialiniuose tinkluose administravimas reikalauja nuolatinio oponentų skleidžiamos informacijos sekimo nepamirštant, kad ir paties administratoriaus transliuojamos žinutės yra matomos oponento, į jas taip pat bus reaguojama.

6. Propaganda infiltruojasi į „mases“ – tikslingai administruojant netikras „Facebook“ anketas ir dalyvaujant įvairiose diskusijose stengiamasi pakreipti pokalbį reikiama linkme, taip masės „veikiamos iš vidaus“ ir koreguojama bendra visuomenės „vieša nuomonė“.

7. Neišvengiama diskusija – propagandinė žinutė socialiniuose tinkluose susilaukia atsako, taigi propagandos veikimo planas nesibaigia tik ties pirmine ištransliuota žinute, diskusija yra įtikinimo plano dalis. Tai apsunkina melagingos ar dalinai melagingos informacijos skleidimą, kadangi tokia informacija gali būti demaskuota.

8. Labiausiai pastebimos drąsios, kontraversiškos žinutės, kadangi jos atkreipia dėmesį ir apie jas įdomu diskutuoti, jos sulaukia didesnio visuomenės susidomėjimo, taigi ir geresnio žinutės pasiekiamumo ir išplitimo.

9. Propaganda veikia pagal naujųjų medijų dėsnius, bet išlaikomas ir tradicinis jos paveikumo principas. Propaganda iš esmės nepakito – jos tikslai, ideologija liko tokie patys, pakito tik tam tikri propagandos veikimo principai. Propaganda vis dar yra galios centrų naudojama priemonė siekiant padaryti įtaką atitinkamoms visuomenės dalims.

LITERATŪRA

ARISTOTLE, Rhetoric, 1 knyga, el. ištekliai, prieiga per internetą:

<<http://www.bocc.ubi.pt/pag/Aristotle-rhetoric.pdf>>, žiūrėta 2015 02 18.

BACHRACH Peter, BARATZ Morton, „Two Faces of Power“ in „American Political Science Review“, nr. 56 (4), 1962, p. 947–952.

BAUMAN, Zygmunt. „Ką „Charlie Hebdo“ tragedija atskleidžia apie mūsų visuomenę?“, 2015, el. ištekliai, prieiga per internetą: <<http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2015-01-14-zygmunt-bauman-ka-charlie-hebdo-tragedija-atskleidzia-apie-musu-visuomene/126317>>, žiūrėta 2015 01 06.

BENNETT, Lance, „The Internet and Global Activism“ in „Contesting Media Power“, 2003.

BERNAYS, Edward, „Propaganda“, 1928, el. ištekliai, prieiga per internetą:

<http://www.voltairenet.org/IMG/pdf/Bernays_Propaganda_in_english_.pdf>, žiūrėta 2015 03 02

BIRGILAS, Karolis, ZALOGA, Rytis, „Darbo partiją myli netikrų „Facebook“ zombių tinklas“, 2015, el. ištekliai, prieiga per internetą: <<http://ekonomika.tv3.lt/naujiena/darbo-partija-myli-netikru-facebook-zombiu-tinklas-49361.html>>, žiūrėta 2015 04 02.

BUBELIS, Rimgaudas, JAKIMENKO, Virginija, „Logika 1. Dvireikšmė teiginių logika, argumentacijos teorija“ Vilnius, LTU leidykla, 2004, ISBN: 995556315

BUCKLEY, Irena, „Retorikos tradicija XIX amžiaus lietuvių literatūroje“, Vilnius, Versus aureus, 2006, ISBN: 9955699337.

BORG, James, „Įtikinimo menas“, Vilnius, Tyto alba, 2013, ISBN: 9789986169505.

VAN DIJK, Teun, „Power and the News Media“ el. ištekliai, prieiga per internetą:

<<http://www.discourses.org/OldArticles/Power%20and%20the%20news%20media.pdf>>, žiūrėta 2015 03 15

ELTANTAWY, Nahed, WIEST, Julie, „Social Media in the Egyptian Revolution: Reconsidering Resource Mobilization Theory“ in „International Journal of Communication“, nr. 5, 2011.

JENKINS, Henry, „The Moral Economy of Web 2.0 (Part Two)“, el. ištekliai, prieiga per internetą: <http://henryjenkins.org/2008/03/the_moral_economy_of_web_20_pa_1.html>, žiūrėta 2015 04 15

FISKE, John, „Populiariosios kultūros supratimas“, Vilnius, Žara, 2008, ISBN: 9789986341901.

FOUCAULT Michel, „The Subject and Power“ in „Critical Inquiry“, nr. 8 (4), 1982, p. 777–795.

FOUCAULT Michel, „Diskurso tvarka : inauguracinė paskaita College de France, perskaityta 1970 metų gruodžio 2 dieną“, Vilnius, Baltos lankos, 1998, ISBN: 9986861713

CASTELS, Manuel, „Communication, Power and Counter-power in the Network Society“ in „International Journal of Communication“, nr. 1, 2007.

- GUDAUSKAS, Andrius, „Juožo Keliočio perspektyvos link arba galios struktūrų sankirtos žurnalistikos tyrimų erdvėje“ in „Žurnalistikos tyrimai, Mokslo darbų žurnalas (Komunikacija ir informacija)“, Nr. 3, 2010.
- GURMAUSKAITĖ, Vida, „Michelio Foucault valdžios koncepcijos metmenys“ in „Filosofija, sociologija“ nr. 2, 2002.
- GRIGALIŪNAS, Modestas, „Naujųjų medijų ir populiariosios kultūros šiuolaikinėje propagandoje tyrimai: teorinės ir metodologinės priemonės“, el. išteklius, prieiga per internetą: <<http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2009~1367166739270/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>>, žiūrėta 2015 02 20.
- GREGORY, Paul Roderic, „Putin's New Weapon In The Ukraine Propaganda War: Internet Trolls“, 2014, el. išteklius, prieiga per internetą: <<http://www.forbes.com/sites/paulroderickgregory/2014/12/09/putins-new-weapon-in-the-ukraine-propaganda-war-internet-trolls/>>, žiūrėta 2015 02 12.
- HEIDERICH, Didier, „Influence on the internet: Perceptions and influence mechanisms on internet in an emergency society“, 2010, el. išteklius, prieiga per internetą: <<http://www.communication-sensible.com/download/influence-on-internet-didier-heiderich.pdf>>, žiūrėta 2015 03 17.
- ISODA, Vytautas, „Debatai dėl „galios“ socialinėje ir politinėje teorijoje“, in: „Politologija“, nr.3, 2014, 86 – 108.
- JOWETT, Garth, O'DONNELL, Victoria, „Propaganda and persuasion“, 5 leidimas, JAV, SAGE, 2012, ISBN: 9781412977821.
- KAHN, Richard, KELLNER, Douglas, „New media and internet activism: from the 'Battle of Seattle' to blogging“ in „New Media & Society“, nr. 6, 2004.
- KOŽENIAUSKIENĖ, Regina, „Juridinė retorika: studijų vadovas teisininkams“, Vilnius, Teisinės informacijos centras“ 2005, ISBN: 995555777.
- KOŽENIAUSKIENĖ, Regina, „Retorika: iškaltos stilistika“, Vilnius, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas“, 2011, ISBN: 542001484.
- LASSWELL, Harold, KAPLAN, Abraham, „Power and Society: A Framework for Political Inquiry“, New Haven: Yale University Press, 1950, ISBN: 9781412852801.
- LUKES, Steven, „Power: A Radical View“, 2 leidimas, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2005, ISBN: 9780333420928.
- MAŽEIKIS, Gintautas, „Propaganda“, Šiauliai, VšĮ Šiaulių universiteto leidykla, 2006, ISBN: 9986387175.
- MAŽEIKIS, Gintautas, „Propaganda ir simbolinis mąstymas: monografija“, Kaunas, Vytauto didžiojo universiteto leidykla, 2010, ISBN: 9955125756.

MCLUHAN, Marshall, „Kaip suprasti medijas: žmogaus tęsiniai“, Vilnius, Baltos lankos, 2003, ISBN: 9955584076.

MICKEVIČIUS, Arūnas, „Ką norėjo pasakyti friedricho nietzsche's zaratustra: kūryba ir savikūra, arba kaip tampama tuo, kuo esi“ in „Santalka: Filosofija, komunikacija“, nr.1, 2011.

NAUCKŪNAITĖ, Zita, „Argumentacija: įrodymo ir įtikinimo santykis“ in „Žmogus ir žodis“, 2007, nr. 9, p. 94- 100.

NIETZSCHE, Friedrich, „Rinktiniai raštai“, Vilnius, Mintis, 1991, ISBN: 5417029068.

NIETZSCHE, Friedrich, „Štai taip Zaratustra kalbėjo“. Vilnius, Alma Littera, 2002, ISBN: 995508202.

PARSONS Talcott, „On the Concept of Political Power“ in „Proceedings of the American Philosophical Society“ nr. 107 (3), 1963, p. 232–262.

PLATONAS, „Valstybė“, Vilnius, Margi raštai, 2014, ISBN: 9986943264.

POTTER, W. James, „Media Effects“, London, SAGE publications, 2013, ISBN: 9781412964692.

RAYNER, Tim, „Foucault and social media: life in a virtual panopticon“, 2012, el. išteklis, prieiga per internetą: <<https://philosophyforchange.wordpress.com/2012/06/21/foucault-and-social-media-life-in-a-virtual-panopticon/>>, žiūrėta 2015 03 18.

STORM, Darlene, „Army of fake social media friends to promote propaganda“, 2011, el. išteklis, prieiga per internetą: <<http://www.computerworld.com/article/2470594/endpoint-security/army-of-fake-social-media-friends-to-promote-propaganda.html>>, žiūrėta 2015 03 20.

„Times 100“ el. Išteklis, [<http://time.com/time100-2014/>], žiūrėta 2015 03 01

UŽKALNIS, Andrius, 2015, el. išteklis, prieiga per internetą: <<https://www.facebook.com/uzkalis/posts/10206225828675054?pnref=story>>, žiūrėta 2015 04 08.

WEBER, Max, „Economy and society“, 2 leidimas, Los Andželas, University of California press, 1978, ISBN: 0520035003.

WEIWEI, Ai, „China's Paid Trolls: Meet the 50-Cent Party“, el. išteklis, prieiga per internetą: <<http://www.newstatesman.com/politics/politics/2012/10/china%E2%80%99s-paid-trolls-meet-50-cent-party>>, žiūrėta 2015 03 20, 2012

PRIEDAI

1 atvejis. Algis Ramanauskas „Apie šauktinių grąžinimą. Pagrindiniai punktai žmonėms nuraminti ir vatnikų atakoms atremti“, prieiga per internetą:

<<https://www.facebook.com/notes/algis-ramanauskas/apie-%C5%A1auktini%C5%B3-gr%C4%85%C5%BEinim%C4%85-pagrindiniai-punktai-%C5%BEmon%C4%97ms-nuraminti-ir-vatnik%C5%B3-atako/10206075524632125>>

Surašyta maksimaliai glaustai ir aiškiai. Čia yra viskas ką man pavyko išsiaiškinti per šias kelias dienas. **PRAŠAU PLATINTI.**

1. Problema

- Karinių grėsmių intensyvumas bus didžiausias trumpuoju laikotarpiu (2 m.).
- Vata ir jos pakalikai išnaudos netikėtumą, gali apsunkinti išankstinę mobilizaciją, trukdyti sąjungininkų dislokavimą Lietuvoje.

Lietuvos Kariuomenės užpildymas visų rūšių kadrais siekia kiek daugiau nei 50%, tačiau eiliniaais **kareiviais – vos 35%**. Kai kurių sausumos batalionų užpildymas kareiviais siekia tik 13-18%, o geriausio užpildymo batalionai (Algirdo ir Birutės) – atitinkamai 72% ir 54%.

Išvada – Lietuvos Kariuomenė be eilinių, o bandymas sukomplektuoti iš profesinės karo tarnybos karių nepavyko.

Toks kariuomenės sukomplektavimas prasilenkia su šiandienine geopolitine situacija ir neatitinka Konstitucinio Teismo 2009 09 24 nutarime suformuluotų reikalavimų krašto apsaugos organizavimui:

- geopolitinės situacijos vertinimas;
- grėsmės valstybės saugumui;
- tinkama valstybės gynyba nuožausienio ginkluoto užpuolimo;
- tinkamas piliečių parengimas valstybės gynybai.

2. Tikslas – per artimiausius metus sukomplektuoti Kariuomenę ir parengtą rezervą

3. Tikslas pasiekimas:

- Laikiniai (5 m.) ir iš dalies (po 3–3,5 tūkst. kasmet) atnaujinti privalomąją karo tarnybą, **PIRMIAUSIAI PRIIMANT NORINČIUS**, o jei jų nepakaks – kitus pagal sąrašą;
- Šauktinių amžius 19–26 m., tarnybos trukmė - 9 mėn.

- 3,5 tūkst.- 1,75% nuo visų šaukiamoamžiaus piliečių, kurių per 200 tūkst.
- Pirmasis šaukimas 2015 m. rugpjūtį–rugsėjį.

Rezultatas: Kariuomenė kareiviais užpildoma 90-100%, sukomplektuojamas 16–17 tūkst. parengtasis rezervas.

Siūlomas sprendimas greitas, efektyvus ir ženkliai pigesnis

- o Laikinais atnaujinus šaukimą: Kariuomenė sukomplektuojama jau 2015–2016m., per 5 m. rezervas papildomas 16–17 tūkst. karių. Kario parengimo kaina 9,3 tūkst. eurų (metams).
- o Liekant prie profesionalų: Kariuomenė sukomplektuojama 2020–2021m., per 5 m. rezervas papildomas 3,5 tūkst. karių. Kario parengimo kaina - 18,1 tūkst. eurų.

Alternatyvos trumpuoju laikotarpiu nėra. NĖRA.

4. Šauktiniams suteikiamos garantijos

- garantuojama darbo vieta, eitos pareigos ar studijų vieta;
- darbdaviams 6 mėn kompensuojamas mokamas darbo užmokestis;
- kompensuojama iki 50% studijų kainos;
- pirmenybė priimant į statutinio valstybės tarnautojo pareigas;
- mokamos išmokos, draudžiami socialiniu draudimu;
- aprūpinami apranga, maistu, gyvenamąja patalpa, suteikiamos atostogos, apmokamos kelionės namo išlaidos, kompensuojama dalis nuosavo ar nuomojamo būsto komunalinių išlaidų.

Nuo tarnybos bus atleidžiami: mokiniai, studentai, asmenys, vieni auginantys nepilnametį vaiką arba esantys vaiko priežiūros atostogose iki vaikai sueis 3 m., neįgaliųjų asmenų globėjai, moterys, nebent jos pačios pageidautų ir turės medicininį išsilavinimą, asmenys dėl sveikatos būklės netinkami tarnybai.

5. Kita informacija

- Mažoms valstybėms su priešiškais kaimynais reikia stipraus rezervo ir mišrių kariuomenių (Estija turi 40 tūkst. apmokyto ir karinei rikiuotei tinkamo rezervo).
- Šaukimas organizuojamas šiose NATO valstybėse: Norvegijoje, Danijoje, Estijoje, Graikijoje, Turkijoje ir šiose ES valstybėse: Suomijoje, Austrijoje, Kipre. Šaukimą taip pat organizuoja Šveicarija.
- Tiems kas žirzia kad nenori tarnauti mūsų Kariuomenėj, tegul pagalvoja kaip jiems ir jų vaikams bus šaunu tarnauti pas vatnikus, kur juos vadins фашыстайс.

Tiek žinių, platinkit kas galit.

1.1 Albertas Akurat Ajajaj, bijo, kad gaidziuku pricioskes nukirps, nebegales gert kavutes ir kurt startuolio planu Liberalusis jaunimas mano, kad kariuomene tik bemoksliam, bedarbiu ir regionu jaunimeliui, o jie naudingesni cia. Bybi ka jus naudingesni.

1.2 Baulimas Mantas Facebooko Notes panaikino nemažai tarpų. Šiaip šūdinas dalykas, nežinau, kodėl jo nesutvarko.

1.3 Rimvydas Yra siaip ar taip pricioskem sakes ar tarnausim ar uzpuls tai geriau jau patarnaut

1.4 Juozas Alševskis Trūksta info apie žadamus šaukti 26-38m turinčius aukštąjį išsilavinimą

1.5 Pocius Tipo moterys i snaiperius netiktu tik i slauges ar daktares

1.6 Karolis Bartkevicius Galbūt kas nors galit tiksliau apie šiuos punktus. Kiek tame tiesos ir galimybės kad šių punktų bus laikomasi? Beto kodėl tik 6mėn o ne 9mėn?

4. Šauktiniams suteikiamos garantijos

garantuojama darbo vieta, eitospareigos ar studijų vieta;

- darbdaviams 6 mėn kompensuojamas mokamas darbo užmokestis;

bei

4. Šauktiniams suteikiamos garantijos

...

kompensuojama dalis nuosavo ar nuomojamo būsto komunalinių išlaidų.

1.7 Algis Ramanauskas <http://lnkgo.alfa.lt/.../ziurek-budulis-sauktiniu-kariuomene>

1.8 Ugnė Skėrytė Kai kurios moterys dar tinkamesnės būtų net už vyrus

1.9 Gerda Rubavičiūtė Džyzes, o kur patriotizmas?

1.10 Dainius Pilypas Jei butu pakankamai finansu (atimkim is pencynyku? :)), tai susikomplektuotu ir profesionali kariuomene, jei butu is ko visiems moketi padorias algas, nupirkti visa reikiama iranga.

Bet kai finansavimas sukasi apie niekinga 1% biudzeto...

1.11 Vilmantas Rastenis Aš va CMEK'o nepraėjau neseniai.

Jei norėčiau eit į kariuomenę savo noru - nepaimtų irgi (ėjau pagal 2 kategoriją), kaip šauktinį, spėju, imtų ir sveiku padarytų.

tik šiaip sakau

1.12 Kęstutis Stasiūnas Nu tai ble, kompensuokit žmonėms už tą laiką ir savanorių neatsiginsit. Šauktinį paruošti 9k €. Numeskit dar kelis k pačiam žmogui į rankas, tokiu būdu pakaks savanorių ir nebus problemų. Tarnaus bent jau kažkiek motyvuoti, o dirbantys toliau dirbs, mokės mokesčius ir nebus niekam problemų.

1.13 Justė Mac Darbdaviui bus mokama kompensacija, o žmonai, paliktai su vaiku ar net keliais, 9 mėnesius tik su vienu atlyginimu kas?

1.14 Paulius Sapauskas Juste gi parasta jog neeims vaikus turinciuosius

1.15 Gerda Rubavičiūtė Parašyta, jei vienas augina vaiką arba yra priežiūros atostogose.

1.16 Tadas Litevka Man tie pareiškimai, kad saugotų darbo vietą 6 mėnesius neatrodo pakankamai įtikinami. Iš viso, ką reiškia saugoti 6 mėnesius, jei terminas, kurį būsi išvykęs truks 9 mėnesius? Kas saugos mano darbo vietą, jei aš dirbu pagal individualios veiklos pažymą? Suprantu, kad tėvynę ginti reikia, bet jei bandoma eiti per privalumus, tai jie yra niekiniai. Kompensuos komunalinius mokesčius už butą? Kas man iš to, jei aš neturėsiu kaip už nuomą susimokėti, kuri galimai siekia apie 1200 litų? Kas man iš tos valstybės tarnybos pirmenybės, jei mano išsilavinimas nėra orientuotas į viešąjį sektorių? Ir kam iš pačių mokslų, jei aš du aukštuosius baigęs? Ši vieta tikrai skysta.

1.17 Gintaras Zdebskis Trūksta dar vieno punkto žmonėms nuraminti ir vatnikams atremti: kas susiurbė nors ir tą menką 1 %, jei tokios skylės ir neužpildytas eilinių kontingentas. Būtų dar aiškiau.

1.18 Lukas Rasciauskas Letuva kur tu aini? <https://www.youtube.com/watch?v=OuLEJslOfQ>

1.19 Denis Orlov Idomų, o Lietuvos rusus kvies į armiją ? Ar su atsargumu žiūrės į tai ?

1.20 Mindaugas Pakalniškis Tada, susidek lagamina ir pyzdink i UK. Nereikes parintis del menkniekiu.

1.21 Sonata Bastytė A tai gal visai skaityt nemokat krapštys ir tuos iš UK niekur nėra saugu

1.22 Žentalis Lukas Kažkaip, manau išlaidos nuo 9 tūkst. € gali kiek daugiau išaugt, jei kiekvienam komunalinius apmokės, darbdaviui darbo vietą kompensuos.. Ar čia jau į tuos 9k. € įskaičiuota? Nes tada tai liūdnošios tos kompensacijos...

1.23 Lukas Simkus Man tai idomiausia ta dalis, kad mokes alga net ir emigracijoje gyvenantiems, pvz JAV ar UK. Tai ims ir mokes £50 000 ar \$70 000 metine alga? Nes už tiek verta ir siaip karine karjera rinktis, tai jei jau tokias išlaidas mest, tai ne geriau į žmones kurie tikrai motyvuoti?

1.24 Rasa Juknevičienė Puikiai padirbėta

1.25 Vilius Stanciuskas Ar teisingai supratau, kad sauktiniais bus mokamas jų anksčiau gautas darbo užmokestis? konkrečiai šitas punktas neaiškus: "darbdaviams 6 mėn kompensuojamas mokamas darbo užmokestis". Tai reiškia, kad darbdavys mokes atlyginimą už likusius 3 mėnesius? Edit: ka reiškia šitas punktas?

1.26 Rasa Baliukonytė Ir kariuomenė yra puiki savirealizacija bernuželiams, varvinantiems akis prie kompiuterių. Šaudai ir strateguoji virtualiai - marš į realybę!

1.27 Rasa Juknevičienė Dėl darbdavių. Ši nuostata veikia jau dabar. Tikslas - paskatinti darbdavius priimti į darbą jaunos žmones. Jei priima BKM baigusį jaunuolį, valstybė kompensuoja darbdaviui įdarbinto žmogaus užmokestį. T. y. darbuotojas gauna atlyginimą, bet realiai jam moka ne darbdavys, bet valstybė. Tokiu būdu sudaroma galimybė jaunam žmogui be patirties įsitvirtinti darbo rinkoje. Jei jo darbas bus tinkamai įvertintas, jis turi galimybę ir toliau dirbti.

Tas pats galiotų ir šauktiniams

1.28 Martynas Gicevičius O kaip tiem, kurie užsienyje studijuoja? Kompensuos valstybė studijų kainą? Nes moku 8750 svarų per metus. Jei apmokės šitą, ir mano darbdaviui dar už pusę metų - valio, varom pasportuot, aš nieko prieš

1.29 Ričardas Krūminis Algi, prie motyvacijos reiktų pridėti ir garbingų pvz. Civilizuoto pasaulio karališkųjų šeimų sūnūs net neklaisia, kam čia reikia, kokia prasmė, nepostringauja, esą tai varguolių užsiėmimas. Tai elementaru ir paprastai suprantama jau per šimtmečius.

1.30 Laurynas Senavaitis Rasa, o kaip su darbais bus? Viska metu ir einu tarnaut? Gražiai paprasysit pas darbdavy pasaugot darbo vieta? Atlyginima irgi mokesit? Toky paty? Net ir emigrantam? Ne??? Lietuviska? Ir minimalu? KAIP SAUNU, ateinu rytoj is pacio ryto uzsirasyt, kad tik skubedamas nepargriuciau.

1.31 Goda Indriunaite Monika Blažytė vakarykštė tema - paskaityk.

1.32 Monika Blažytė kaip tik skaitau dabar Goda Indriunaite

1.33 Donatas Pocius Jeigu kompensuojami atlyginimai, greitai atsifiltruos, kuriuos imti apsimoka ir kurių ne Tiesa, ar prarastą apyvartą darbdaviams kompensuos? Žinau nemažai 26 metų žmonių, kurie atneša 0,5 mln ir daugiau eurų apyvartos savo darbovietai per metus.

1.34 Eugenijus Kupčiūnas Būt šaunu, kad visi Lietuvos jaunuoliai, be jokios išimties tarnautų. Tarkim, kad ir 3 mėn. Silpnesnės sveikatos - gautų užduotis pagal galimybes ir sugebėjimus. Nebūtinai su muškieta po mišką bėgiot. Ir naikinti korupciją reikia - kažkieno sūnelis išsisuko, kitam daktarėlis debiliuko pažymą išrašė ir t. t. Keisčiausia, kad tokia nuomonė: KARIUOMENĖS NEREIKIA, KODĖL AŠ, PER 1 D. UŽIMS,- vyrauja tarp netarnavusių. Jei neįvykdysim savo PAREIGOS - gali nebūt LIETUVOS.

1.35 Marius Uldukis tai kaip supratau, sauktiniuose, negausime tokios algos, kokia gauname dirbdami pas darbdavi, visus 9 men. Ar apskritai kazka gauna sauktiniai per tuos 9 men.? O ka daryti jei gyveni vienas? sildymo saskaitos eis, niekas nemokes, buto nuoma uz 9 men. bus nemoketa. Ir dar tiketis, kad per tuos 9 men. niekas neisples buto. Tai jei nieko nemoka tuose sauktiniuose - gryzus totalus bankrotas. Neidomios man tos darbdavio kompensacijos ir ismokos, jau po tu 9 menesiu. Man idomiau kaip buna tu 9 men. laikotarpiu.

1.36 Lukas Simkus Eugenijau, jei butu po tris menesius galima arba po du kartus po tris menesius nereiketu jokios privalomos tarnybos ir visi su malonumu butume jau atitarnave ir praeje mokymus. Vienas dalykas yra vasara po mokyklos ar po pirmo kurso eiti i armija, antra kai tau 25-26 ir realiai kiekvienas karjeros sprendimas yra milijonu reikalas (perspektyvoje), jei ne asmeniskai, tai bent jau kompanijai ar institucijai.

1.37 Dainius Normantas Man bene labiausiai kliūva loterijos principas. Situacija: du visaip kaip palyginami jaunuoliai - vienas bus pašauktas į kariuomenę, kitas toliau, nepraradęs darbo metų, ir kitaip neišbalansuotas kurs savo ateitį. Suprantu šauktinių svarbą, tačiau siūlomas atrankos mechanizmas sukuria nelygiavertę galimybes.

Kitas aspektas, ar į tuos 9k eurų šauktinio parengimui įskaičiuojamos galimos kompensacijos? Žiūrint ekonomiškai - į tai nepanašu. Įvertinus kompensacijas, išlaidos turėtų būti artimos profesionalaus kario išlaikymui, gal net jas viršyti.

Tad idėja aktuali, bet įgyvendinimas turi rimtų išbandymų.

1.38 Vytis Ramanauskas Apie video: Bliūdutis emigravo?

1.39 Andrius Rimkus " Tiems kas zirzia kad nenori tarnauti mūsų Kariuomenėj, tegul pagalvoja kaip jiems ir jų vaikams bus šaunu tarnauti pas vatnikus, kur juos vadins фашыстайс. " sitas tai nuzude, pasakysiu jog sita sakini parase tikru tikriausias durnius.

1.40 Rimantas Buivydas man kaip pensijinio amžiaus priverstinis šauktiniu emimas primena tarybinius metus pažngiausia butu rasti lesu didinant profesionalu kariu skaičiu nes eiliniai kareiviai siuolaikiname kare nieko nelaimės

1.41 Albinas Kalimavičius O kur punktas kad palauks ir konkurentai bei klientai kol verslininkas atliks tarnyba? Kodel apsauga tik darbgaviams? Ar tas sumokamas PVM kuris sudaro didžią dalį biudžeto nesvarbus?

1.42 Vytautas Jankauskas As nesuprantu. Lietuvoje apie 30000 abiturientu ir dar didelis kiekis bedarbiu iki 26 metu. Negi neimanoma surinkti 3.5 tukstancio zmoniu? Cia 35000 galima surinkti.

1.43 Pijus Jonikas "garantuojama darbo vieta, eitos pareigos ar studijų vieta;". O garantuos kas, kad pavaldinys, kuris nesantuokoj vaiką augina, netaps mano viršininku per tuos 9mėn.? Garantuos, kad statuso savo darbo vietoj neprarasiu ir sunkiai statytos karjeros nereikės iš naujo pradėt? kažkas visgi turės mano darbą dirbt, o 9 mėnesiai yra pakankamai, kad užsitvirtinti poziciją. " aprūpinami apranga, maistu, gyvenamąja patalpa, suteikiamos atostogos, apmokamos kelionės namo išlaidos, kompensuojama dalis nuosavo ar nuomojamo būsto komunalinių išlaidų. " - 'uždirbu gerus pinigus pagal individualią veiklą, su žmona auginam vaiką, žmona nedirba, nes mano pajamų užtenka visiems trims - ką ji darys 9 mėnesius be pajamų??' štai tokį klausimą išgirdau bediskutuodamas apie esamą situaciją. Tėvynę gint, patriotu būt yra gražu ir teisinga, manau, bet kaip tas kuris gali būti pakviestas tiesiog negaliu užsimerkt ir neuždavinėt klausimų, į kuriuos kažkodėl niekas nenori atsakinėt.

1.44 James Beam Jeigu žmogus KASP'e tarnauja, tai skaitosi kaip alternatyva privalomajai tarnybai?

1.45 Algis Ramanauskas Andrius Rimkus, to sakinio prasmės nesuprasti galėjo tik paskutinė višta, su kuo ir sveikinu.

1.46 Tomas J Petrauskas Algis Ramanauskas jis suprato ta sakini bet nesupranto ant kiek asilu turi but zmogus kad ji parasyt va taip visiskai ne i tema :))) tu davai judek gal pats i sauktinius tau cia taip gera taip patinka lietuvai puikios salygos ir atitarnauk ten kad manes uzsieni nekabintu ir neprasytu gryzt eit prievoles atlikt deal? uz mane tu atliksi savo taip mylimai tevynei pliki

1.47 Tomas Leseta p juknevicienne o ka su parengtu rezervu darysit?

1.48 Tomas Leseta nu ir tryda prasidejo.nu visi kuriem pinigai svarbiau tai bekit.tik paskui negryzkit gerai...o jei ta lietuva bloga nu tai ir jusu nuopelnas cia.

1.49 Ignas Saldys Situacija: 25 metų jaunuolis turi verslą ir vadovauja jam, yra įdarbinęs kelis žmones gamyboje, pats jaunuolis užsiima pirkimais, pardavimais, darbų skirstymu. Ir tada jį pašaukia...

Klausimai:

1. Kaip verslas vystysis tuo laikotarpiu? Kas skirstys darbus, užsiims pirkimais ir pardavimais?
2. Kas mokės atlyginimą darbuotojams, paskolas, lizingus, nuomą ir padengs kitas įmonės pastovias išlaidas?
3. Kaip KAM padės susitvarkyti jaunuoliui su problemomis, kurios iškils su verslo partneriais (klientais, tiekėjais, paslaugų teikėjais) per laikotarpį, kurį jaunuolis mokysis karo meno?
4. Ar KAM perims visas jaunuolio ir trečiųjų asmenų prievoles, susijusias su įmonės prievolių įvykdymo užtikrinimu?
5. Ar neatgrasys nuo verslo kūrimo kitų jaunuolių iki 26 m. amžiaus ir ar nenueis kitų valstybės institucijų pastangos skatinti verslumą veltui?
6. Kas sudėtingiau? Pristabdyti studijas, darbą ar verslą?

1.50 Rasa Rukuižienė o kodel tik moterys su medicininiu isilavinimu ,o kitos jau ne. Tai ka tada jie tuo nori pasakyt juk profesionalioi karo tarnybo pilna moteru ir tikiu kad tikrai nedaugelis turi med. issilavinima tai ka su jom tada darys

1.51 Aistis Ice Tomas laseta lietuva nera bloga, bet lietuvos valdzia tai bloga butu tik komplimentas as jau armijoje pabuvau ir man dzin del saukimu bet kariaut uz lietuva tikrai nesiruosiu kam gynt valstyve kuri del savo pilieciu nedaro visiskai nieko naikina tauta pati

1.52 Jaunius Dėstytojas To Tomas J Petrauskas. Nu šitokios kalbos mane nužudo... Ką tau davė Lietuvos Valstybė ??? Pradėkim nuo tavo gimimo - visų pirma padėjo tau gimti (na nebent tave kopūstuose rado...), paskui tave prižiūrėjo (visa medicininė priežiūra skiepai ir pan...), paskui tau davė darželį ir dykai skaityti ir rašyti mokino, paskui dar universitetą leido baigti (na nebent nestudijavai ir nebaigai)... ir, mano mielas Lietuvos pilietis - Tu savo šaliai, už tai kad esi tu, kuo

esi skolingas nemenką sumą pinigėlių. Ir dar nepamiršk, kad Pasaulyje yra daug šalių, kur piliečiai gyvena be sveikatos, švietimo ir kitų valstybinių paslaugų, kurias mes gauname čia, Lietuvoje.

1.53 Laurynas Gyvatė Rutkauskas Siųs į mėsą plikus prieš tankus, jei mus puls, nes čia nėra daugiau ką ir daryt tokiu atveju. Vieni žmonės bijo prarast devynis mėnesius, nors jei karas prasidės - jų visos karjeros automatiškai žlugs. Kiti bijo karinės prievolės, nes nenori būt plika mėsa prieš tankus, pastarasis esu aš. Nes aš pavyzdžiui nežinau už ką man galvą čia paguldyt, nebent už tai, kad mane čia pagimdė. Nebent vardan istorijos. Šeimos neturiu. O už visa kitą susimoku pinigais valstybei, kad čia esu, kad noriu kažką daryt, studijuot, gyvent ir t.t. Daug žmonių čia kasdien išgyvena survival, kad siektų savo svajonių ir tikslų, matytų prasmę kurt ateitį ir išgyvent, o dabar dar pasako priversim galvas paguldyt. Man tik keista, kaip čia taip neįdomiai sugalvojo, toks mokesčių didinimo mechanizmas. Įvestų dar verslams privalomą priemonę remti karių paruošimą, ekipuotės, sunkiosios artilerijos pirkimą. Nedasigalvojo dar. Jeigu valstybė per daugiau nei 20 metų laisvės neturi sukaupusi finansinio rezervo karo atvejui arba pasiruošimui karinei padėčiai, tai po to ir atsiranda tai, kad parenginėsim tiek fiziškai tiek psichologiškai nepasirengusių visuomenės dalį tapt gyvatvore. Vietoj to, kad būtų siūlomos galimybės ir renkami stipriai motyvuoti tam žmonės. Kas bus kai tie devyniolikamečiai iš ramių šeimų, eilinių mokyklų, šiltų lovyčių pamatys kraujo balas ir tykstančias devynis mėnesius geriausių draugų šalia buvusių kraujo balas. Kariuomenės viduje bus daugiau destruktivo ir problemų, negu išoriniuose veiksmuose. O jeigu nėra biudžeto, vadinasi reikia nukirpti kitos srities biudžetą motyvuojant kaip kritinę padėtį. Bet kai sėdi žmonės šiltose pelningose vietose ar leis į jų tai atimt? ne. Taip, kad chebra, prieš einant padėti savo galvų, dar vertėtų bent jau susigalvot idėją dėl ko tai eini daryt.

1.54 Algis Ramanauskas Tomas J Petrauskas, sprendžiant iš tavo pydarastkės, pomėgio fotkintis su pedofilo triūsikais ir asilo gramatikos, tu, debile, irgi nieko nesupratai, todėl eik į žopą, boba jobana.

1.55 Jaunius Dėstytojas Algi, jis dar tik pacanas, nereikia taip žiauriai su juo...

1.56 Juozas Gansauskas O čia rimtai, kad nuo amino rugščių smegenai sustoja vystytis, nes viskas atiduodama raumenims?

1.57 Algis Ramanauskas Borat 2015

1.58 Jaunius Dėstytojas Aisti Ice - tada tave kopūstuose rado...

1.59 Ramanaus Kas Smuk į kaželką smaukytis mulki.

1.60 Milda Zigaityte Na taip sauktiniu reikia, bet kokie čia vejai paskaiciuoti? O kur islaidos visoms kompensacijoms? Pagal kokia formulę paskaiciuota, kiek sitie sauktiniai neines mokesciu pavidalu i biudzeta? Ir jei jau viska taip kompensuojam, tai kas tada is viso i ta biudzeta ka nors ines, jei isimsim visus normalius darbingo amziaus vyrus? Nes kiek supratau, tie kurie yra nuo 26-38 metu ir baige aukstaji, bus pakviesti, o to paties amziaus nebaige aukstojo, pakviesti nebus. Zodz, kurie nesimoke, tuos irgi kompensuosi, o tuos kurie karjera daro po mokslu pakviesim pasaudyt, o jei atsisakys, tada uždarysim ir irgi pakompensuosim nemokama pragyvenima uz groto. Woohoooo, turtingi gi mes, kompensuojam čia visiems viska, jega!!!! Čia tas pigesnis variantas

1.61 Kristina Arūnas Gliaudeliai Būk ramus, žmonių su protine negalia tikrai niekas i kariuomenę neims.

1.62 Laurynas Kiškis Šveicarijoje visi namie vos ne kiekvienas po šautuvą turi ir yra apmokyti juo naudotis.

1.63 Justas Laužikas Vygantas Strole???

1.64 Karolis Trölis Nu ir mažakiaušių yra... Gal atsikabinkit nuo mamytės papuko ir pagaliau padarykit tai ką reikia? Turbūt čia žmonės super karjeras padarė, kad bijo darbo vietas prarast ir pan. Nieks per tuos 9 mėnesius nepasikeis.

O jei genitalijos per silpnos, tai gal geriau patapkit plokščiapadžiais ar širdininkais.

1.65 Martynas Ligeika Man tai idomiausia yra nauja informacija apie sauktinius iki 38m turincius aukstaji issilavinima

Jus sakote, kad brangu paruosti profeseonalu kari 18,1 eur metams. O Jus suvokiate situacija, kad vyrai su aukstuoju issilavinimu po 30 metu

jums gali kainuoti daug daugiau. Tarkime zmogus uzdirba 1000 euru i rankas ant popieriaus tai gaunasi 1726.05 eurai pridejus dar darbdavio mokescius visa darbo vieta per 9 men kainuoja 15534.45 euru.

Negana to, kad valstybe negaus situ iplauku i biudzeta, tai ji dar privales kompensuoti sia suma, tai visgi kas pigiau ? Jau nekalbu apie skirtumus tarpt profesianalaus ir eilinio kario.

Mano siulymas butu pradeti valdzios atstovams rupintis Lietuvos zmonemis, o ne krapstyti nosis ir "kalti sau babkes". Turi buti skatinamas patriotizmas, zmogus pats turi noretį ginti savo sali.

Kalbu apie Savanorius apie Sauliu sajunga.

Jei zmones butu suinteresuoti jie savo noru stotu i sias organizacijas, plius tai suderinama su darbu ar mokslais ir valstybei tai nieko nekainuotu.

Just my 2 euro cents...

1.66 Karolis Trölis Jei žmogus būtų suinteresuotas bent truputį duoti valstybei, o ne tik ką valstybė duos jam, jis neklausinédamas atliktų privalomąją karinę tarnybą, ar kitas prievoles.

Gal palikite finansų skaičiavimus atsakingiems žmonėms ir nevaidinkite uber-politikų

1.67 Rokas Tamasauskas Vėlu gerti "Boržomi", kai kepenys jau atšokę. Buvo 10 metų galėjom per tą laiką palengva raumenis auginti per įvairias motyvacias, kompensacias, alternatyvas ir t.t. Dabar darysim tą pati su silikonu per kelis mėnesius...

Antra iki šiol man nėra aiški mūsų gynybos koncepcija. Būdamas kariuomenėje bandžiau klausti vadų teišgirdau NATO gina, NATO saugo, NATO ne tarybinė kariuomenė ir t.t. Taigi susidaro įspūdis, kad tokios koncepcijos nėra arba ji yra labai slapta. Todėl prieš miegą kaip tą rožini sukalbu NATO kelis kartus ir tikiu ir laikiu nušvitimo...

1.68 Martynas Bacevicius Kažkaip pasigedau informacijos apie įmonių vadovus. Kokia situacija jeigu esi jaunesnis negu 26 metų, tačiau turi nedidelę įmonę, ir veiklos nutraukimas 9 mėnesiams būtų tolygus bankrotui ? Kaip čia planuojama šitą reikalą sureguliuot? Koks kompensacijų algoritmas ?

1.69 Kestutis Burba Kai ateis karas situacija pasikeis daug rimčiau, nei išėjus devyniems mėnesiams kazarmų trypti. Darbo vietos ir kiti pragyvenimo šaltiniai sunyks, šeimos atsidurs daug didesniame pavojuje, nei neapmokėta paskola ar pampersų trūkumas.

Šviesti reikia tautą ir netrūks kareivių sunkiems laikams atėjus. Bet mūsų trumparegiams politikams čia per daug taškų, kad sujungtų.

1.70 Audrius Urbonas Paklausiau šiandien darbdavio ar galėsiu grįžti į seną darbo vietą jeigu pašauks. Sakė pamiršk. Duos pasirašyti, kad išeinu savo noru ir galiu keliauti, nors į visas keturias puses.

1.71 Igor Savin Just wondering: O koks skirtumas yra, ar sukomplektuota ar nesukomplektuota yra armija? Klausiu kaip nespecialistas. Hipotetinio Rusijos puolimo atveju labai abejotina, kad ar 100%, ar 150% numatyto kiekio sugebės efektyviai gintis prieš nepalyginamai didesnio kiekio geriau ginkluotų kareivių.

1.72 Grazvydas Omerca algis ramanauskas, sorry, esu doras SaRačo pilietis..bet paskaityk žmoniu argumentus..kad ir kaip susisteminau - dar daugiau lieka neatsakytu klausimu. Ir net kvailam aišku, kad prievartine motyvacia niekada nebus tokia efektyvi kaip natuali motvacija. skatinkite žmones eiti tarnauti, o ne verskit. Čia tas pats kas šiai dienai palyginti valstybini sektoriu su privaciu.. komunizmas palyginti su kapitalizmu.

1.73 Lukas Simkus Realiai jei valstybė iš tiesų ketina apmokėti visa tai ką čia skelbiame pvz 35erių milijonieriui jo veiklos milijonines pajamas, tai už tuos pinigus tiesiog pakelti trigubai algas profesionaliems kariams. Su jais gal dar ir pakovot prieš rusus ar ISIS galima. Kad karo atveju

atsiras daug sauktiniu norinciu "ant mesos" eit ant artilerijos labai abejociau. Sunku prisiverst gint valstybe, kuri net armija kuri ja gintu formuoja atgyvenusiais metodais.

1.74 Martynas Bacevicius Čia nepatingėjau ir perskaičiau visus komentarus, tai toks įspudis, kad ribotų galimybių žmonėms ir vidutinybėms ta šauktinių armija atrodo visai neblogas dealas. Galės pasijausti svarbūs, dengtis po atmazu kad yra Patriotai, nors to patriotiškumo jų kasdieniam gyvenime labai trūksta. Ir dar va vienas labai svarbus pasiteisinimas - "Va aš gi vyrs būsiu jeigu armija praeis". Labai gaila, kad jums reikia armijos, kad vyrais pataptumėt, o gal paniatkes cia tokios? Bet kritika be pasiūlymo nėra kritika, todėl mano nuomone, turėtų likti savanoriška karo tarnyba, kas nebuvo blogai ir leist žmonėm gyvent savo gyvenimus, nes būkim realistai, jeigu bus karas tikrai nepadės tie keliolika tūkstančių karių.

1.75 Algis Ramanauskas "jeigu bus karas tikrai nepadės tie keliolika tūkstančių karių."

Kas tau sakė? Nu rimtai, iš kur žinai? Papasakok.

Grazvydas Omerca, jei esi "doras sąrašo pilietis", tai kaip tau ranka kyla laikint kažkokio išpampusio rusifikuoto beraščio idioto "įžvalgą"?

Gal tu apsispręsk.

1.76 Martynas Liočas Ačiū LOLeui, parcijai ir begalviams rinkėjams.

1.77 Martynas Bacevicius Galbūt aš ir neteisis, juk neesu karo strategas. Gal turiu suformavęs klaidingą nuomonę šiuo klausimu. Papasakokit kaip Lietuva su keliolika tūkstančių karių apsigintų nuo Rusijos,

1.78 Algis Ramanauskas Lietuva yra kolektyvinės gynybinės sistemos dalis. Aš niekaip nesuprantu, kodėl kai kurie žmonės to niekaip nesupranta. Gal nežino tiesiog?

1.79 Urtė Žukauskaitė Pagražinta tiesa.. "darbdaviams 6 mėn kompensuojamas mokamas darbo užmokestis". Kompensuojamas reiškia 1,5 minimumo. Juokinga gerai apmokamiems darbuotojams.

1.80 Adomas Bukauskas Rasote kad si sauktiniu ideja - tai greita, efektyvi ir pigesne pamaina profesionaliai kariuomenei. Sutinku kad greitesne ir pigesne, bet efektyvesne ? Kokiais metodais matuojate efektyvuma ? Koks efektyvumo santykis tarp sauktiniu ir profesionalu kariu?

1.81 Sergej Dzhigaev Idomu, o kaip uz paskola bustui bankams moketi jei tarnauji?

1.82 Algis Ramanauskas Adomas Bukauskas, kas čia tokią nesamoną parašė? Kur?

1.83 Adomas Bukauskas Gal as nevisai tiksliai suprantu, tačiau speju kad cia kalba eina apie arba pacios kariuomenes efektyvuma, arba rezervo formavimo, kaip proceso, efektyvuma. Jei apie procesa, sutinku kad efektyviau, bet tuomet lieka tokios sauktiniu kariuomenes, kaip organizacijos karinio efektyvumo klausimas ? Tai yra, ar reali nauda - puolamoji/gynamoji, kuria agresijos atveju tokie sauktiniai teiktu, yra bent pakankama lyginant su galbut brangesniais, bet daug mazesniais,

profesionaliais daliniais ? Idomu koks tas santykis, ir ar isvis yra kazkokie palyginamieji duomenys

1.85 Algis Ramanauskas Adomai, kalbama TIK apie mišrią sistemą.

Niekas Lietuvoj net nekalba apie pro dalinių naikinimą.

1.86 Adomas Bukauskas Algi, as ir turiu omenyje misria sistema - tik kalbu apie sia jos suktiniu dali. Mano klausimas yra kiek efektyvesnis yra toks profesionaliu daliniu papildymas zaliais suktiniais, nei mazesniu skaiciumi, bet profesionalu? Tai yra, kokia nauda sukurs 100 suktiniu, ir ar nesukurs daugiau naudos pvz 40 profesionalu? Issiaiskinus kuri kryptis yra paciai kariuomenei, kariniu ar kitokiu veiksmu prasme naudingesne, butu galima vertinti kitus vardiklius - jusu minima greiti, bei kastus. Cia manau islystu labai labai daug ivairiu idomiu skaiciu

1.87 Adomas Bukauskas Algi, as ir turiu omenyje misria sistema - tik kalbu apie sia jos suktiniu dali. Mano klausimas yra kiek efektyvesnis yra toks profesionaliu daliniu papildymas zaliais suktiniais, nei mazesniu skaiciumi, bet profesionalu? Tai yra, kokia nauda sukurs 100 suktiniu, ir ar nesukurs daugiau naudos pvz 40 profesionalu? Issiaiskinus kuri kryptis yra paciai kariuomenei, kariniu ar kitokiu veiksmu prasme naudingesne, butu galima vertinti kitus vardiklius - jusu minima greiti, bei kastus. Cia manau islystu labai labai daug ivairiu idomiu skaiciu

1.88 Lukas Simkus Algis, as kaip suprantu didzioji konstruktyvios kritikos dalis cia nukreipta i tai, kad jei valstybe is tiesu ketina svaistytis pilno atlyginimo dydzio dydzio kompensacijomis, iskaitant uzsienvyje gyvenancius piliecius, kurie gauna pvz £ 100 000 per metus, tai butu daug lengviau ir paprasčiau panaudot tuos resursus pro kariu algoms. Taip pat supaprastinti savanoriu tarnyba, ja isdalinant per kelis kartus. Tiesa ta, kad as asmeniskai nuo sitokios 9 men. tarnybos ko gero meginciau issisukt, nors esant palankesniai grafikui eiciau i savanorius be jokių kompensacijų ir net be atlyginimo. Kitas dalykas, kad 10 000 pro kariu ko gero geriau nei 15 000 suktiniu, efektyvumo prasme. Gryna rusisko stilaus mesa mes neatsilaikysim nei prieš rusus, nei prieš islamistus. Gerai parenktu auksto lygio profesionalu kariuomene (zinoma didesne nei dabar), turetu daug didesnius sansus istempti iki sajungininku atvykimo.

1.89 Algis Ramanauskas Adomai, kalbama TIK apie mišrią sistemą.

Niekas Lietuvoj net nekalba apie pro dalinių naikinimą.

1.90 Linas Gocentas Daiva Melynyte.

1.91 Kidus Feralus aš tai sakyčiau gal ir vykdomąją valdžią rinkim loterijos principu, dar smagiau gyvent bus. ir į mokymo įstaigas studentams profesijas parinkt loterijos principu galima, bus pigiau, nereiks egzaminuot. man neaktualu (tam tikra prasme), aš jau "nebeimamas", bet visas šis konceptas skamba kaip anekdotas. jei trūksta žmonių, norinčių gint tėvynę/valstybę savo noru, tai kalbėkim ne apie skystus kiaušus, o kas tą salygoja. kita vertus, nenorintis ar negebantis kariaut ir karo atveju neis savo noru į frontą, tai ką, PRO atliks "baudėjų" vaidmenį kaip antram pasauliniam, kad "mėsa" nepradėtų bėgt atgal, o drasiai eitų pirmyn į mirtį? kažkaip smirsteli praeitu amžium.

1.92 Matas Lėckas Aš matau daug komentarų, kurie mane suglumina. Daug kas čia sako "geiau profesionalų kariuomenę" ir "šauktiniai niekuo nepadės" bei "turi būti skatinami žmonės profesionaliai tarnybai, o ne verčiami". Kiek metų jau yra žmonės skatinami profesionaliai tarnybai? O gi nuo tada, kada kariuomenė tapo profesionali. Žinau, nes visą gyvenimą norėjau tarnauti - domėjausi ir galų gale jau kelis metus tarnauju. Tačiau žmonės nekreipė į tai dėmesio ir dabar priėjome prie to, kad vėl reikia šaukti karius, nes nebuvo pakankamai patriotiškų žmonių - teks skiepyti patriotiškumą, nes tai nėra kažkas su kuo gimstama - to išmokstama. Labiausiai man gaila, kad tam, kad žmonės pagaliau susirūpintu krašto gynyba prireikė realios grėsmės, kuri gali būti per arti, kad tinkamai pasiruoštume jai, bet galime stengtis pasiruošti kaip įmanoma geriau, o tai reiškia atlikti savo pilietines pareigas ir nesustoti, o tarnauti tėvynei ir toliau - visais įmanomais būdais, tai yra - ne tik ginklu. Tačiau tai ne tik paprastų piliečių kaltė - dažnai ir mūsų valdžia neatlikdavo visko, ko reikėjo, kad sustiprintų mūsų valstybę ir karines pajėgas. Na, o dabar laikas skubėti pasiruošti, o kitos alternatyvos, be šaukimo, nematau.

1.93 Augustinas Veteris kad ne vien vatnykai pries sauktinius.. kai pasiziuri kiek jaunu vyru myza i pruda kad tik nereiktu tai baisu... patrijotu beveik nelike... vyrai geriau prie PC sedes, semkas ant suoliuko gliaudys nei i kariuomene eis disciplinos mokytis... esme kad issigimes jaunimas... pastovus varymas ant valstybes kad ji nieko neduoda, bet kai jai ko reikia tada bega i krumus.

1.94 Vytautas Jankauskas Juokingiausia, kai ant Lietuvos sika emigrantai, kurie naudojami visomis LR paso teikiamomis privilegijomis. Keliauja, dirba deka to paso. Cia kaip kurva, kuriai nepatinka klientas, bet pinigų ima. Cia galioja ir kitiems vatnikams, kurie mielai keliauja be vizu. Beje, pats esu buvęs emigracijoje ir nesakau, kad niekada neemigruosiu, bet niekada nesikau ant savo tėvynės, atvirkščiai ją aukstindavau. Tuo labiau, nekaltinau, kad man kažko nedavė, nes turiu pasa, su kuriuo turiu tukstancius galimybių ir, jei nesugebesiu tuo pasinaudoti, tai tik mano asmeninės bedos.

1.95 Rokas Ka 1. Kam baisu 9 mėn, yra alternatyva - 3 mėn BKM. First come - first serve. Laiko dar yra;

2. Niekas akiai neims, bus komisija kuri spręs atsižvelgdama į situaciją. Jeigu šaukiamasis įrodys, pvz, kad turi firmą ir neturi pavaduotojo, ar turi 3 vaikus, o žmona nedirba, manau tikrai turėtų atsižvelgti.

3. Jeigu vistiek paims - nieko nepadarysi. Bus bloga situacija ir reikės imti apskritai visus ir eit kariaut - tik į nauda bus žinios karinės, mokėsit taktikuot ir nebūsit našta karo lauke.

1.96 Edvinas Mačiulaitis Pagaliau kažkas normaliai surašė viską, o ne iš nuogirdų ir nuotrupų. Ačiū.

1.97 Regina Tinterienė Iš komentarų matyti, kokia nemaža 5-oji kolona susudarytų Lietuvoje. Ką daryti? štai kur valdantieji klausimas.

1.98 Romas Kirza O kaip su Emigrantais irgi visus isieskos?

1.99 Kam Tau O kas garantuos tą kolektyvinę gynybą? Kas garantuos kad kurie nors kolektyvo nariai nepasipustys padų išgirdę pirmos kulkos švilpimą?

1.100 Kristina Arūnas Gliaudeliai Man keista pozicija tų piliečių kurie įsivaizduoja, kad realaus karo atveju, jų kurujamos pozicijos darbe nebus paliestos vienu ar kitu būdu. Ta prasme, tegu kažkas kariauja, o aš toliau sau dirbsiu savo darbą pvz- internetu pardavinėsiu kompiuterinę techniką arba kursų reklamą. Atsipeikėkite- Lietuva ne Ukraina, nėra tokių plotų ir tiek žmonių, bei perkamosios galios. Blogai bus visiems...

1.101 Mindaugas O tai baziniai kariniai mokymai kam skirti buvo? Veltui laktė jie po miškus už mokesčių mokėtojų pinigus? Kur dabar jie? Ar neturėtų pirmi eiti? Kam ta loterija? Kodėl yra nejudinami valstybei prisiekę asmenys?

1.102 Karolis Viršauskas NU kad cia bull shit'as , Lietuva truputi atsigauk, Pries ka tu sokinesi? pries didiji vilka bunant maza shavka? juokinga gi.. ir kur musu laisve , kur musu laisvas pasirinkimas, kur laisves zodis? Vat turi eit i armuha ir viskas.... kodel mes negalesim su savo valstybe susitvarkyti, o tada jau kistis kitur? visu pirma reikia kazka tureti , kad duoti kitam , o cia , valstybe nieko neturi , tai va bent zmones duosim pakariaut.... Jai jau taip dega tai susirinkit marozus,forsus,"patrijotus" ir pirmyn , bet zmones kurie to nenori ir galu gale turi svarbesniu reikalu ar tikslu savo gyvenime , tai palikit ramybeje... P.s. Bukit ramus kaip belgai.

1.103 Algis Ramanauskas Dar vieną debilą tenka banyti. Kada jūs baigsitės, šavkos?

1.104 Mindaugas Prie ko čia emigrantai išvis? Kodėl juos judina? Jie moka mokesčius kitose šalyse, ir jų saugumu rūpinasi ta šalis. Kariuomenė tokia pat institucija kaip ir visos ir tegu atsipisa nuo musu

1.105 Paulius Jpm Man tai įdomu jei žmogus dirba, ar jam mokės tarnybos metu tuos pačius pinigus, ar čia gausis, kad tarnaujam ir tie pinigai už 9 mėn nuplaukia? Ir kokios garantijos, kad

žmogui tarnaujant įmonė priėmusi pakaitinį žmogų į jo vietą, šiam grįžus iš tarnybos nepasakys sorry, naujas žmogus dirba geriau ir pigiau..

1.106 Virginijus Mrazauskas Mindaugai, tu gimei Lietuvoj, bet anglai pasistengė sukurti savo valstybę, kad tu galėtum ten emigruot..... Džiaukis gyvenimu

p.s. "išvis" reik rašyt - "ižvis"

1.107 Justina Miliauskaitė Pala, o kad mot.lyties asmenys galėtų eiti į kariuomenę, joms reikia turėti medicininį išsilavinimą, nors jauniems sveikiems vyrams užtenka tik būti jaunais sveikais vyrais?

1.108 Rokas Tamasauskas Vakar gavau klausymą:

-Kur yra mūsų rajono požeminės slėptuvės nuo anskrydžių.

-Nežinau, bet mačiau per varžytines nemažai pardavinėja.

-Negerai, jos gi turi būti visiems bendros.

-Prisidėk prie namo kanalizacijos remonto, nustos lieti rūšį, galėsi įsirengti asmeninius apartamentus po žeme kodiniu pavadinimu „Mazgas“.

Toliau tęsėsi pokalbis, sako:

-Žinai vykdaū veiklą turiu daug sutarčių , kažko ten nepadariau, nespėjau tai nutraukė sutartį, patyriau daug nuostolių. Bet žinai mes irgi nemokėjom tų dviejų procentų nuo BVP kariuomenei ir kaip ir nieko nebuvo.

Taigi prie ko tu vedi paklausiau:

-Žinai, o jeigu ir jie nesilaikys kitų punktų sutarties.

Sakau:

-Yra toks posakis skėstančiųjų gelbėjimas yra pačių skėstančiųjų reikalas (rus. дело помощи утопающим – дело рук самих утопающих) atėjęs iš rusų kalbos, žinomas iš Iljos Ilfo ir Jevgenijaus Petrovo satyrinio romano „Dvylika kėdžių“ (1927).

1.109 Karolis Ulevičius Algi ,o Latviu kalba negalejai viso to parasyti?

1.110 Saulius Arminas Pasipiktinau,kad atleis nuo tarnybos aukštesnio rango,ponų vaikučius...absurdas,tai gal tegu būna visi lygūs prieš šita įstatymą,kol apie tai nieks nekalba.

1.111 Vytautas Jankauskas Mindaugai, atsisakyk LR paso, issimk Angliska ir mes nuo taves atsipisim. Kol naudojiesi privilegijomis, kurias suteikia buvimas Lietuvos pilieciu, tol ir pareigas buk pasiruoses atlikt. Kad istot i ES ir turet galimybe dirbti ir keliauti be vizu, labai daug Lietuvos pilieciu mokejo ir moka mokescius Lietuvoje. Tu pasu uz dyka naudojies. Ir, jei kazkas okupuos Lietuva, ir tas tavo pasas nebegalios, tu tapsi elementariu pabegeliu. Tada tu galesi pabegeliu centre aiskint ka nori apie mokescius, bet britui bus nusiisikt, nes tu nesi pilietis.

1.112 Paulius Ščenikovas As tai tik faktais prisidėsiu - Svedija sauktiniu kariuomenės atsisakė 2010, Norvegija, Austrija ir Danija turi 'hipotetinė' sauktiniu kariuomene, kur potencialiai visi jaunuoliai sauktiniai, bet niekas per prievartą nedraftinamas (taip vadinamas conscientious objector principas) ir pvz Danijos sauktiniu dauguma savanoriai. Tuo tarpu Estija ir Suomija leidžia pasirinkti alternatyvų darbą, ne karinį, nzn ar LT irgi ta leis

1.113 Agata Lina Ton bilietai į Angliją brangsta... ;DDDDDD

1.114 Agata Lina Ton Aš ne specialistė, bet tam, kad žmogus norėtų ginti kažką, jis turi žinoti ką jis gina, turi žinoti padėtį. Galų gale TIESĄ, kurios mes NEŽINOME. Aš asmeniškai tikrai netikiu, kad mūsų geltnji presą skelbia... Kai paskys tiesą, be visokių pagražinimų apie apmokamą dalinai dabo vietą, išsaugojimą vietos ir t.t... nu nežinau, man čia biški pieva atrodo, pridanga, kad ne taip baisiai atrodytų.

Jie valstybė susirinktų savo riešutus ir nebijotų žmonėms paskyti kaip ka yra, ir už ką ir prieš ką mes šokinėjame... būtų kita kalba, tada ir aš gal būt su savo medicininiu, pabandyčiau kuo pagelbėti.... O dabar čia šaudymas tuščiai ir braidymas po rūką.

1.115 Paulius Tamulionis čia reikia infografiką sukurti, kad žmonės lengviau platintų ir įsisavintų

1.116 Tomas Srebalius Pirmą diskusiją, atsakykime į klausimą ar mes norime, kad mus vėl okupuotų didysis brolis, atimtų mūsų gerą, išdulkintų mūsų seseris ir motinas, paverstų mūsų šalį šūdino Putinistano provincija iš kurios ką tik ištrūkom? Tiems, kam tai tinka, jau dabar siūlau susirinkti manatkes ir p*zdinti tiesiai į pirmą traukinį Kaliningrad - Moskva. Ten duos darbo šikną Putinui laižyti . Tačiau, jei nenorime būti okupuoti, kaip 1940, tuomet turime būti pasiruošę kartu su latviais, estais, lenkais atremti vatnikų gaujas. Jei patys nesiginsim, nebus niekam įdomu mūsų ginti. Kito kelio nėra. Mūsų šimtmečių santykių su didžiabroliais istorija rodo, kad lazda šuniui visada reikia laikyti paruoštą. Turime maždaug 5 metus.

1.117 Marija Makuniene Panores putinas ir padarys savo o amerikoni kaip visuomet žades ir žiures kas čia toliau bus.

1.118 Algis Ramanauskas Dar vieną debilę ką tik užbaninau.

1.119 Darius Navickas Manau tai kiekvieno piliečio garbės reikalas neginčijamas. Ginam savo namus šunimis, bet ant Valstybės kai kurie kloja varpą. Mat blyn reikės už kažką kitą (brolių lietuvį) pastovėti.

1.120 Rasa Praninskienė Kodėl teisti į savivaldybes ir seimą gali, o Tėvynės ginti ne? Gera perauklėjimo galimybė, geresnė tikrai už kalėjimą... Visas atmatas turės ginti sveikiausi, pareigingiausi, intelektualiausi ir doriausi, tautos jaunimo "žiedą: - į priešakines linijas, geriausių Lietuvoje per daug

1.121 Arturas Pipiras kur dingio tarpukario lietuviu samone, kai tarnauti armojoje buvo garbe, ir i netarnavusi ziuredavo kaip i nesveika? Izraelyje ir dabar toks poziuris, pazangiausios, turtingiausios valstybes turi sauktinius galbut delto jos ir turtingos, kad isugdo pilieciams pilietiskuma ir pareiga valstybei. Britu, ispanu, danu princai tarnavo ir tarnauja, o mums lietuviams garbes reikalas issisukt nuo tarnybos. uztat ir klesti vatniku propaganda. man 48 ir as uzsirasiau savanoriu.

1.122 Danutė Brasaitė-Kontenienė Fainai.Sūnų į kariuomenę,vyrą irgis į kariuomenę ,jeigu jamne daugiau kaip 38m.o tada ir pradedi gyventi kaip nori,lafa gyvenimėlis.Gaila kad manajam jau virš 50,bet vistiek liepiau užsirašyt savanoriu ir tarnaut net už tris jei norės ir už penkius iš eilės,gal savanoriu jei eis tai gal sakau,priims,nepadoru bus atsakyti seneliui.

1.123 Girmantas Praninskas Kas per tauta? Ramanauskis sukūrė trumpa filmuką "čiulpk bybį" Per pirmą dieną jau keli tūkstančiai rašo: kam čiulpti? Kada čiulpti? Ar jau čiulpti? Kiek mokės? Jis lygiai taip pat kaip ir kokia Jegelavičiūtė tyčiojasi iš žmonių naudodamiesi savo populiarumu. POPSAS.

1.124 Mindaugas Baze algi vesk radijo show,..nahuj cia politikuoji,...

1.125 Valdas Šimokaitis Keista manyti kad sauktiniu grazinimas gali kaipnors padeti karo atveju. Daug labai patriotisku zmoniu kiek maciau yra tam pritarianciu ir t.t. Idomu kiek is ju liktu patriotais karo atveju. Visu pirma reikia tureti ka ginti ir delko ja ginti, nes uz tokia lietuva kokia ji dabar nedaznas kovoti manau nori... O jai yra uz ka kovoti ir delko,jokios prievartos nereiks....

1.126 Edgaras Gedeikis Tarnavimas nacionalinėje armijoje yra labai normali prievolė ir mūsų "išsivysčiusiomis" vadinamose šalyse. Bet nesuprantu vieno: kodėl savanoriams pakanka 3 mėn., o šauktiniams reikia 9 mėn.? Šioje vietoje yra tikrai nelogiška ir turėtų būti bent bandoma diskutuoti apie pakeitimą. Iš vienos pusės: atseit savanoris tris kartus greičiau mokinasi? (net neverta leisti į kiek nors intelektualėsnės diskusijas dėl tokio teiginio pagrįstumo) Iš kitos pusės, jei jau išimti žmogų iš gyvenimo, tai: a) tie trys mėnesiai tikrai nėra taip skausminga kaip 9; b) valstybei kaštai mažėja smarkiai; c) kiekvieno vėlėsnio mėnesio nauda (jeigu ją galima net teoriškai kaip nors išmatuoti) mažėja - tai gal geriau koncentruotai, bet trumpiau, o ne ištęstai ir 9 mėn.; d) tiek žmogui, tiek darbdaviui 3 mėn. iš gyvenimo yra gerokai mažiau skausminga, nei 9 mėn. (ir rizikos mažiau); e) įmanoma sugalvoti ir kitokių būdų, kaip didinti tą parengimo "kokybę" ne darant 9 mėn iš karto, pavyzdžiui, 3 mėn. pirmais metais o po to dar kokius du metus po porą savaitių kasmet prisiminimui ir žinių gilinimui.

1.127 Algis Ramanauskas <http://www.15min.lt/.../edvardas-lucasas-po-sauktiniu...>

1.128 Rimas Rimantas Įdomu, kaip Latvijos rusams duoti automatą su šoviniais? Kas nors norėtų su tokiais eiti į žvalgybą? Čia gi dar blogiau, kaip disbate.

1.129 Tomas Balkus Argumentas: per 3 mėn paruošiamas "bazinis" pėstininkas, per kitus 6 mėn paruošiamas specialistas (kulkosvaidininkas, granatsvaidininkas, artileristas ir t.t.). Taip užtikrinamas pilnavertis rezervo parengimas, o ne "iš bėdos". Vatnykovams tai nėra naudinga, mums gi priešingai. Valstybė piliečiui net sumoka už tai, kad užpildytą rezervą, o po visko dalis savanorių gali pasukti į profesinę tarnybą.

1.130 Rokas Tamasauskas Panaudojus masinio naikinimo ginklą Lietuvos kančios pasibaigtų per keleta minučių. Lengvesnės netikėtos atakos atveju 99,9 procentų civilių ir tų pačių rezervistų nelabai žinotų ką daryti...

1.131 Raimondas Eriksonas As nesuprantu koku jus filmu prisiziureje, svaigstat su savo tai masinio naikinimo ginklais, ar 99.9% nezinotu ka daryti, va tu "berazumis" skleidziantis erezijas ir nezinotum ka daryti, paklauskite savo tarnavusiu tevu, jei patiems neteko tarnauti, ar jie ir tokios pat nuomones...?

<http://demotyvacijos.tv3.lt/dovanos-vyru-1631478.html...>

1.132 Rokas Tamasauskas As nesuprantu koku jus filmu prisiziureje, svaigstat su savo tai masinio naikinimo ginklais“ tikras „razumas“ daugiau nelabai yra ka pridurti...

1.133 Huinia Huini kokie visi cia nepatenkinti. oi oi oi. 9 men purvyne vers voliotis. man duokit mg42 ir as laimingai apsaudysiu bet kuri kvadratinu raidziu myletoja zygiuojanti i musu teritorija. gal cia, matyt, lietuviskas genas protingai isvengt pavojaus ir sleptis po lapais. as, toks maisytu genu, tikrai nepabijociau pasipriesinti. nors jei rimtai tai duotu m240, iskart i savanorius uzsisirasau.

1.134 Donatas Bauzys <http://bendraukime.lrytas.lt/.../skaiciau-komentarus-apie...>

1.135 Donatas Bauzys Čia išreiškiau savo nuomonę. Beja aš jau esu atlikęs pareigą Tėvynei.

1.136 Matas Plytnikas Jeigu dar karta siandien kur nors perskaitysiu kad kariuomene - vyriskumo mokykla, tai mesiu sliauka. Is straipsniuko auksciau:

" Dėl kai kurių komentatorių pareiškimų, kad nebus motyvacijos. Ji atsiras kai rikiuotėj gausit gerai velnių už tai, kad nemokat uniformos susisagstyti ar batų užsirišti."

2 atvejis **Nerijus Mačiulis** „Šauktinių įstatymo ir nuostatų kūrėjai apie viską pagalvojo“, prieiga per internetą:

<<https://www.facebook.com/nerijus.maciulis/posts/10152842190242989?pnref=story>>

Šauktinių įstatymo ir nuostatų kūrėjai apie viską pagalvojo. Jie supranta, kad jaunuoliai ne tik gatvėmis trinasi ir nosį krapšto - kai kuriems gali būti sudėtinga (o valstybei nenaudinga) devyniems mėnesiams atsitraukti nuo pagrindinės veiklos, todėl paliktos kai kurios išimtys, pavyzdžiui:

- 1) Mokslininkui, atliekančiam tyrimus, galinčius padėti sukurti naujus vaistus ar kitus šaliai ir žmonijai naudingus produktus;
- 2) Sportininkui, besiruošiančiam Olimpiadai;
- 3) Chirurgui, galinčiam atlikti operaciją, kurios laukia šimtai žmonių;
- 4) Programuotojui, kuriančiam programinę įrangą apsaugančią nuo kibernetinių atakų;
- 5) Unikalią verslo idėją realizuojančiam jaunuoliui, sukūrusiam daugiau nei dešimt darbo vietų;
- 6) Mokytojui, ką tik pradėjusiam ugdyti naujai suformuotą pradinukų klasę;
- 7) Tėvui, namie prižiūrinčiam kūdikį, kol motina dirba sandomą darbą.

Juokauju, visi jie eis mokytis užtaisyti šautuvą. Palikta tik viena išimtis - jauniems ūkininkams, pasėjusiems žiemkenčius.

(Update: išimtį aukščiau paminėtiems asmenims galės suteikti "specialioji komisija". Galės suteikti ir aukščiau nepaminėtiems. Pinigų komisijos veiklai ir visam administracijam aparatui finansuoti yra. Pinigų nėra tik tinkamam profesionalios kariuomenės ir savanorių finansavimui).

2.1 Dainius Urbanavicius O krizę sukėlė Kubilius.

2.2 Mykolas Oginskas dar dvasininkai neis, bet jie prie sergančių kategorijos.

2.3 Vytautas Danilevičius Aš pradėčiau nuo Nerijus Mačiulis, nes jis jokių pagrindų lengvatoms neturi...

2.4 Paulius Budzeika Juokingai teisinga, bet tuo pačiu ir graudu

2.5 Anton Degtianikov Nerijau, this is gold.

2.6 Virginijus Misiūnas Ypač patiko 3 punktas. 26 metų chirurgas, atliekantis unikalią operaciją. Matyt, į medicinos akademiją įstojo 15-os.

2.7 Baulimas Mantas Reikėjo mums visiems ne facebooke, dėl pačių šauktinių dejuoti, arba akylai jais džiaugtis, o konkretiems politikams, konkrečius pasiūlymus dėl jų teikti.

2.8 Vladas Pranevičius Pastebiu, kad tuo klausimu diskutuojantys žmonės yra labai jau skirtingose situacijose. Vieniems, kaip man, jau virš 50-ties, kitiems dar tik "stuktelėjo" 18-a, o kiti aplanai yra moterys. Vakar savo žmonos, aiškinančios, kad kariuomenė turėtų būti profesionali ir gerai apmokama, paklausiau: "Kokius papildomus mokesčius (kiek eurų į mėnesį) sutiktum mokėti pati, kad Lietuva galėtų jais išlaikyti pakankamo dydžio profesionalią kariuomenę?"

Deja ji nieko neatsakė. Beje, manau tai būtų racionalus sprendimas: mokėti kiekvienam ir tiek, kad tarnauti armijoje būtų konkursas ir siekiamybė, o tarnautų tie kurie to labai norėtų ir turėtų pakankamai gerus duomenis tam.

Iškėlus klausimą ar tu pasiryžęs atsisveikinti bent su 50 eurų į mėnesį Lietuvos kariuomenės išlaikymui, labai nesunkiai pamatuotume daugelio aktyvių pensijinio amžiaus patriotų patriotiškumą.

2.9 Nerijus Maciulis Virginijus Misiūnas, dėl studijų atidėję karo tarnybą šaukiami iki 38 metų.

2.10 Anton Degtianikov Svarbiausias dalykas, kuris sieja ir bet kokio tipo darbą ir įgūdžius, netgi karinius yra patirtis. Atitarnaves 9 mėnesius, po kurių 10 metų sėdėsiu ofise (hipotetiškai) ir, neduok Dieve, iškylus karo grėsmei, abejoju kad galėsiu prisiminti savo įgūdžius. Čia yra sovietinio mokinių bėgiojimo su dujokaukėmis ir automatų surinkinėjimo pamokų lygio sistema, o kas yra dar baisiau, tai kad Lietuvos Liberalai palaiko šauktinę kariuomenę, kas yra kognityvinis disonansas by default.

2.11 Andrius Balsys Atsisakom bedarbiu išlaikymo ir atsiras pinigų.

2.12 Virginijus Misiūnas Nerijau, sekite naujienas. Konkrečiai, KAM paskelbtą šaukimo tvarką.

2.13 Eimantas Vaičiūnas Ir vėl parodoma, kad labiausiai privileijuotos kastos Lietuvoje: žemdirbiai ir religiniai fanatikai.

2.14 Saulius Trunce Pasejau vazonely balkone sauja žiemkenciu, ramu

2.15 Giedrius Jucevičius panašu, kad Nerijus Maciulis ir kitiems ekonomikos mokslo operacijas darantiems daktarams numatytos išimtys netaikomos man pačiam irgi

2.16 Gytis Kulaitis Antonai, tai tame ir smagumas, kad pašauktieji bus rezerve ir juos kvies periodiškai prasilakstyti ateinančius dešimt metų

2.17 Valentinas Kundavičius Bet planuojama ir baigusius universitetus iki 38 metų amžiaus. Nerijus Maciulis, ar jums tai nebus aktualu, ar jūs būsite Swedbanko jaunuojų ūkininku?

2.18 Rytis Zaloga Virginijau, jeigu skaitytumėt, tai operacija ne unikali, jei eilė driekiasi. Tai tiek to.

2.19 Eimantas Vaičiūnas Valentinai - ar tai reiškia visi virš 27-erių ir neturinčių bakalauro - negrėšia šaukimas?

- 2.20 Valdas Gylys Kaži, jei užsiregistruosiu jaunuoju ūkininku ir pasėsiu puskibirį grūdų kaime irgi neims?
- 2.21 Linas Jasinskas 38 metu kareivėlis ?:) cha..
- 2.22 Saulius Trunce Jei valstybė nekomensuoja netektu pajamu/nuostoliu, patirtu per tuos 9 mėnesius, tegu pasvilpia jie bebrui į anusa
- 2.23 Saulius Sagamogas Kažkaip labai jau pasenusios naujienos. Gal prieš savaitę parašėte?
- 2.24 Valentinas Kundavičius Eimantai, kiek žinau, nėra kalbama apie bakalaurą ar kitą išsilavinimą. Gal klystu, bet buvo kalbama apie aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir amžių iki 38 m:)
- 2.25 Baulimas Mantas Anton Degtjanikov - pirma, tai yra toks dalykas, kaip pakartotiniai kariniai mokymai. Antra 9 mėn atitarnavusius ir tapusius rezervu niekas į mūsų iškart nesiųstų - organizuotų tuos pačius pakartotinius karinius mokymus, bet jau nereiktų ruošti nuo nulio. Prie ko čia sovietiniai mokymai, kaip elgtis karo atveju, tai nesuprasi, nes per 9 mėn kariai bus paruošti gana gerai ir ne tik užsidėti dujokaukę ir išardyti ginklą.
- 2.26 Mindaugas Ziukas Turint galvoje kokio procento sauktiniu reikės ieškoti mišku kirtimo vietose Norvegijoje, statybose salose, už vairo po visa Europa ir tt - numanau, kad būtų buvę pigiau tiesiog nusamdyti papildomus 3 tukstancius profesionaliu kareiviu.
- 2.27 Eimantas Vaičiūnas Valentinai, bet esmė ta, kad žmonės be aukštųjų (t.y. su viduriniais irba ekvivalenčiais išsilavinimais) ir vyresni negu 27-erių - nebus šaukiami.)
- 2.28 Renata Ir Romualdas Loibos ūkininkus gi juk irgi žada išbraukti
- 2.29 Valentinas Kundavičius Linas Jasinskas, ko stebitės? Čia Lietuva, čia lietūs lyja ir mūsų valdžia manau nei ly nei poly neįgali....
- 2.30 Saulius Trunce Baulimas Mantas "per 9 mėn kariai bus paruošti gana gerai ir ne tik užsidėti dujokaukę ir išardyti ginklą." nau užsidėti dujokaukę ir išardyti ginklą, galima ismukti per viena pusdienį, ka dar jie ismoks per 9 mėnesius?
- 2.31 Julius Janusonis Keletas smulkiu pastabu apie pirmą punktą:
- a) sauktinio amžiaus mokslininkas paprastai dar joks ne mokslininkas,
 - b) paprastai mokslininkai nieko naudingo nedaro,
 - c) 9 mėnesiai pagal mokslinio darbo įprastą spartą yra akimirka (mazdaug vienas pabaigtas eksperimentas).
- Vietoj kariniu mokymu demotyvuotas doktorantas laisvai gali sau 9 mėn. prokrastinuoti prie savo doktorantūrinio darbo maigydamas fb
- 2.32 Valentinas Kundavičius Eimantai, čia jūs džiūgaujate, kad jums > 27 m. ir neatitiks kitų reikalavimų?
- 2.33 Eimantas Vaičiūnas Valentinai, anaip tol. Man tiesiog nesuvokiama tokia logika.

2.34 Donatas Kupčinskas Reikalinga hipotetiniam karui, neracionaliai greitai sukviesta hipotetinė kariuomenė.

2.35 Dedukas Elte O kas ten yra kitaip? Nieko apie tai nesuprantu, bet leiskit paklausti. Žmonės lanko kalbų kursus, treniruoja kovų menus, mokosi vairuoti, ir visą tai sugeba padaryti lankydami po darbo po pora valandų 2-3 kartus per savaitę. Kas ten kitaip, kad reikia viską mesti ir išsikraustyti mėnesiams? Ar ne geriau vietoj kelių tūkstančių šauktinių, visiems be išimčių įvest privalomus pasiruošimo kursus, kurie vyktų po kelias valandas per savaitę? Ar čia be šliaužiojimo su šautuvais po spygliuotom vielom, gyvenimo kartu ir marširavimo pirmyn atgal kairėn dešinėn nėra ko mokint?

2.36 Dainius Urbanavicius Visus vienyjantis bruožas - auksiniai bankų klientai NT paskolai. Not surprised jog Nerijus toks susirūpinęs.

2.37 Saulius Trunce Dedukas Elte Galima dar kitaip, padaryt tuos mokymus kaip disciplina, su sukarintom stovykom, kaip privaloma disciplina 11-12 klasiu moksleiviams

2.38 Raimondas Jurgaitis Taip ir įsivaizduoju 18-26 m. chirurgą, kuris vienintelis sugeba atlikti kokią tai super duper operaciją. Arba tokio pat amžiaus profesorių, kuris va, pridavė abitūros egzaminus ir iš karto puolė gaminti vaistus, kurių nekantraudama laukia visa žmonija.

2.39 Saulius Trunce Jumi čia visi galite rasyti ka norite, o rezultatas bus, kad paims visiskai nemotyvuotus neturicius ka veikt ir už ka est kaimiečius, ir visiskus durnelius, is ju 95% niekada neis Lietuvos ginti nuo nieko. Pinigai i bala, nors gal ir nauda, bent girti su senais bmw nedauzys zmoniu perejoj...

2.40 Baulimas Mantas Saulius Trunce - reikalingų kariams individualių įgūdžių, veiksmų skyriaus sudėtyje ir būrio sudėtyje; orientavimasis, žygiai, patrulio bazės, gynybos, pasalos, suplanuotos atakos, pastatų šturmas, žvalgyba, medicina, daugybė dalykų.

Dedukas Elte - gal bent kažkiek pasidomėkit apie ką šnekat, nes iš komentaro matosi, kad nieko neišmanot, ką veikia ir ko mokosi kariai, ir kiek laiko reikia viską išmokti - Jums tikrai praverstų tie 9 mėnesiai.

Tai dėl ko skundžiatės, kad kaimiečius paims? Ir jei problema korupcija, tai ją ir reikia spręsti, o ne dėl korupcijos nuleist gležnas rankeles.

p.s. Nerijus Mačiulis buvo neblogai pričiuptas, tikiuosi savo srityje, taip aplaidžiai nederba

2.41 Deividas Ziura Kad beveik visi Mačiulio išvardinti asmenys ir patenka į nešaukiamų sąrašą.

Nepritariu Bačiulio epitetams, bet tamstos rašinėliai kariuomenės tema yra identiškai TT rinkėjo pamąstymams apie žemės pardavimo užsieniečiams ir Euro kolosalią žalą mūsų valstybės išlikimui.

How is it like to be on the other side?

2.42 Vitalijus Weax Audriau, man atrodo jūsu čia niekas neįleidinėjo? Papunkčiui kiekvienas punktas:

1. Jei mokslininkas nėra universiteto iskaitoje, jis gali būti pasauktas. Ar kad būtų mokslininku reikia būtinai baigti doktorantūrą? Jei mokslininkas dirba verslo labe (nekuria nieko valstybei) tai ir valstybei nuopelnu vadinasi neturi.

2. Pats jau parasei apie 3 savaites iki renginio. O kiek laiko yra pasiruošimas Olimpiadai niekur nėra nustatyta. Žmogus turi treniruotis pastoviai non-stop. Ir metus prieš varžybas ir du metus prieš juos.

3, 4, 5 - tai paaiškink kur čia netiesa? Tavo nurodyti variantai neturi nieko bendro.

6 - Jis gali būti mokytojas, bet vėl gi baigęs tik bakalauro. Kodėl ne, jei mokys pirmokus? Gali būti pasauktas tik pradėjęs dirbti.

7. Atostogas vaikui priziūreti ima dažniausiai mamos. Praėjo koks mėnuo nuo gimdymo ir visio. Ate vyrui 9 mėnesiams, priziūrek pati. Tavo pozicija jau žinau, o mano yra tokia kad tai absurdas.

Kur čia apsimėlavimas?

2.43 Saulius Truncė Baulimas Mantas galima sakyti, kad būtent tokie mokymai bus? nes ligi šiol, sauktiniai smaugdavo ančiuką, o ne kažką mokydavosi, o išsaut gaudavo 3 kartus.

2.44 Dėdukas Eltė Baulimas, aš ir parašiau, kad nieko neišmanau. (o jūs apie ką klausiate nežinodamas, visada viską prieš tai išanalizuojate ir išstudijuojate?) Bet klausimas išlieka tas pats: ar tikrai Lietuvai būtų naudingesni keli tūkstančiai apmokyti žygiuoti, šturmuoti pastatus, atakos ir gynybos, o priešui užpuolus ir sunaikinus komisariatų ar kitas karių susirinkimo vietas, nesusirenkantys krūvoj, ar kiekvienas pilietis apmokytas kuomet galėtų būti naudingas ir be žygiavimų, šturmuojimų? Nors jei, tie kursai truktų ilgiau, ar tikrai jau ir nebūtų įmanoma išmokyti tų kitų daugybės dalykų negyvenant kartu? Pvz paminėta medicina - negirdėjau, jog gydytojais būtų imami keliems mėnesiams gyventi sukarintoms sąlygomis, nes tik tokiu būdu įmanoma išmokyti medicinos.

2.45 Nerijus Maciulis Bačiuli, gana fanatizmo, viso gero.

2.46 Nerijus Maciulis Išimtį ūkininkams minėjo ministras radijo laidoje, nežinau ar galutinėse tvarkose ji liks. Visi kiti išimties neturi.

2.47 Dėdukas Eltė Yra toks dalykas kaip nemokamas mokslas - tuomet studentai suolus trina, praleidinėja paskaitas, nesimoko (būna išimčių). Bet kai perka brangiai mokslą, ima reikalauti kokybės - kas čia per nenaudingos atsilikusios paskaitos, programoje buvo įrašyta tas ir tas, kur tai? Čia panašiai - norima prisiskuti kažką pigiai, sutaupant, ko pasekoj nieks nepareikalaus atsiskaityti ar tikrai tiek laiko šauktinis turėjo čia prabūti, ar tikrai jis gavo naudingiausią mokymą ir t.t.

2.48 Linas Turauskas Na, kai spendžia "politinis" "elitas", kuriam iš švarko kišenės arklo rankena kyšo...

2.49 Jonas Rekesius Putinas šauktinių problemą per valandą išspręs. Kas iš savo istorijos nesimoko ir jos nesimoko, mokosi užkariautojų istoriją.

2.50 Radvilė Kupšytė Karolis Šulcas

2.51 Mažvydas Gaigalas Apie meilę Tėvynei, pareigą ir vyriškumą daugiausiai postringauja tie, kurie viešai moteris žertvomis vadina ir nesugeba atsiprašyti. Jeigu visi palaikantieji šauktinius jau seniausiais būtų užsirašę į KASP'ą ar Šaulius ir savo meilę Tėvynei demonstruotų darbais, o ne klaviatūra, tai šauktinių išvis neprireiktų. Iš šono atrodo, kad "šauktiniai" yra tik būdas kažkam demonstruoti savo pseudovyriškumą.

2.52 Rytis Prime O kaip loterija? Transparententiškumo sumetimais, manau, reiktų transliuoti per nacionalinę televiziją. Organizatoriais skaidraus konkurso tvarka galima pasirinkti Teleloto, - patirtis svarbu.

2.53 Baulimas Mantas Saulius Trunce - gal šaltinį, kaip jie ten smaugdavo ančiuką? nes aš turiu kitokių žinių.

O ką Jums galiu pateikti? mokymų programą iš LK? Aš sakau, ko moko BKM ir KASP karius, ko mokė draugus šauktinius....Žiūrėti daugiau

2.54 Vytautas Šilinskas Vladai Pranauskai, kad 3 000 jaunuolių mokėti po apie 440 EUR (t.y. 140 EUR daugiau nei minimumas), reiktų iš kiekvieno dirbančio paimti po 1,5 EUR per mėnesį. Man nesmagu matyti, kaip šaukia, kad reikia gintis, bei gaila gynybai 1.5 EUR per mėnesį.

2.55 Martynas Ka Turbūt dėl to, kad tą ūkininką parodė PANORAMA.

2.56 Mindaugas Butkus ar čia vienas durnas ar kaip? Esu isitikines, kad savanoriu, norinciu uz 140eur per menesi plus 1400 eur iseitine - bus EILE, konkursas i viena vieta. Bet kiek aziotazo.. diskusiju.. baimes.. ka daryt ka daryt.. ims i kariuomene.. gauudys.. REGISTRUOS - SUSKAICIUOS!!!!!! Bet politikai vunderkindai savanoriu neims, o terorizuos visuomene, kviesdami pagal tam tikra griežta tvarka, sudarydami vaizda, kad žmonės yra medžiojami ir baudžiami, ir taip tepdami VISU varda??? ar pala... jei žmogus silpnai mato ar sirdis šlubuoja kažkiek pagal aparata, ar šlubcioja - tai IRGI NEIMS i kariuomene, nors jie ir noretu, bet medžios olimpiecius?

2.57 Mindaugas Butkus po to olimpiecius ims i kariuomene - mokes stipendija - ir lieps atstivauti kariuomenes CSKA tipo rinktine?

2.58 Mustafa Sonko Mažiau verksmų!

2.59 Julius Radauskas Kai atvažiuoju aplankyti tėvų, kieme visada matau kelis savo bendraamžius, kurie, skirtingai nei aš, baigė tik vidurinę (arba nebaigė net jos), niekur daugiau nesimokė, niekada

nedirbo, vis dar gyvena pas tėvus, kartas nuo karto turi reikalų su policija, nekuria šeimos ir šiaip jokios pridėtinės vertės Lietuvai. Jie net į darbo biržą neatsistoja, bet alų, sėdėdami ant suoliuko, kasdien sąžiningai geria. Jei dabar juos paimtų šauktiniais, tai nauda tikrai būtų abejotina, bet jei juos būtų paėmę prieš 10 metų, gal bent kai kurie iš jų dabar būtų kitokie. Todėl siūlau į diskusiją apie jaunimą, kuris kuria vaistus nuo vėžio, siekia olimpinį aukštumą ir kuria dešimtis darbo vietų įtraukti ir jaunimą, kuris baigęs 9-ias klases šlaistosi gatvėmis be tikslo. Blogiausia kas atsitiks - gatvės kelis mėnesius bus saugesnės, geriausia - žmogus pakeis mąstymą ir galbūt pagalvos apie karjerą kariuomenėje. Per kelis metus ir profesionalios pajėgos taip gali prasiplėsti, kartais tik reikia potencialiems kareiviams spyrio į šikną, kad jie judėtų į priekį.

2.60 Baulimas Mantas CITATA:

Vitalijus Weax Audriau, man atrodo jūsu čia niekas neįzeidinėjo? Papunkčiui kiekvienas punktas:

1. Jei mokslininkas nėra universiteto iskaitoje, jis gali būti pasauktas. Ar kad būti mokslininku reikia būtina baigti doktorantūrą? Jei mokslininkas dirba verslo labe (nekuria nieko valstybei) tai ir valstybei nuopelnui vadinasi neturi.
2. Pats juk parasei apie 3 savaites iki renginio. O kiek laiko yra pasiruošimas Olimpiadai niekur nėra nustatyta. Žmogus turi treniruotis pastoviai non-stop. Ir metus prieš varžybas ir du metus prieš juos.
- 3, 4, 5 - tai paaiskink kur čia netiesa? Tavo nurodyti variantai neturi nieko bendro.
- 6 - Jis gali būti mokytojas, bet vėl gi baigęs tik bakalaurą. Kodėl ne, jei mokys pirmokus? Gali būti pasauktas tik pradėjęs dirbti.
7. Atostogas vaikui priziureti ima dažniausiai mamos. Praėjo koks mėnuo nuo gimdymo ir visio. Ate vyrui 9 mėnesiams, priziurek pati. Tavo pozicija jau žinau, o mano yra tokia kad tai absurdas.

ATSAKYMAS:

Pirma, tai citata: "Kiti atvejai, kurie nagrinėjami individualiai specialios komisijos remiantis patvirtinta tvarka."

Kiekvienas išskirtinis atvejis bus individualiai nagrinėjamas ir kariuomenė žada, kad tai galės stebėti ir susipažinti su sprendimais ir jų pagrindimu visuomenė.

Toliau:

1. Atleidžiamas pagal šitą: "karo prievolinkas turi išskirtinių gabumų ir laimėjimų mokslo, meno, sporto ar kt. srityse"
 2. Atleidžiamas pagal tą patį.
 - 3,4,5 - tegu pasirenka KASP, galės tarnauti pagal savo specialybę ir jų niekas nekviės.
- arba atleidžiamas pagal šitą: "Kiti atvejai, kurie nagrinėjami individualiai specialios komisijos remiantis patvirtinta tvarka."

6 - vyrų pradinių klasių mokytojų yra iki 1%

7 - atleidžiamas pagal šitą: "karo prievolinkas yra šaukiamas atlikti Tarnybos jo žmonos nėštumo ir gimdymo atostogų laikotarpiu ir esant komplikuotam nėštumui."

arba šitą: "Kiti atvejai, kurie nagrinėjami individualiai specialios komisijos remiantis patvirtinta tvarka."

Visi išvardyti atvejai mažai tikėtini, o "kas jeigu" galima prigalvoti labai daug.

Man įdomu Nerijus Mačiulis meluoti savo sienoje yra normalu ir ne gėda: "Juokauju, visi jie eis mokytis užtaisyti šautuvą. Palikta tik viena išimtis - jauniems ūkininkams, pasėjusiems žiemkenčius."

2.61 Nerijus Mačiulis Tamsta Baulimas Mantas, išimtį ūkininkams minėjo ministras Olekas, aš čia nesukūriau.

"Kiti atvejai, kurie nagrinėjami individualiai specialios komisijos remiantis patvirtinta tvarka" - čia tik įrodo mano tezę, kad šauktinių kvietimo tvarka yra kvaila. Iš pradžių organizuojama loterija, o po to daugelis atvejų nagrinėjama individualiai. Kiek laiko sugaiš ta komisija? Kiek tai kainuos? O po to sako, kad neužtenka pinigų profesionaliai kariuomenei ir savanoriams.

2.62 Justinas Matusevičius Su tokiom algomis viešajame sektoriuje dar ilgai aukšto IQ žmonių ten nebus. O pavyzdys tik vienas iš daugelio. Padarykime ministrus apolitinčius, renkamus 2 metams su pirmenybe pratęsti. Konkursas viešas, mažiausiai 10 metų vadovavimo patirtis, balsuoja Seimas, bet tik prieš tai praėjus komisijos, sudarytos iš įvairių visuomenės sluoksnių elito, filtrą. Atlyginimas nuo 10k eur/mo.

Va tada ir su ūkininkais, ir su šauktiniais bus viskas čiki.

2.63 Baulimas Mantas Tai viskas gerai, Audrius Bačiulis keikdamasis, ir aš, paminėjome, kad išimčių yra daugiau, dabar galite pasitaisyti, kaip žinote, yra tokia "Edit" funkcija.

Ne daugelis, o tik išskirtiniai atvejai, Jūs gal norite lažintis kiek per pirmus 2 kvietimus bus jūsų paminėtų atvejų?

Tačiau betkoku atveju kiekvienas šaukiamasis yra nagrinėjamas individualiai - medicina, psichologija, taip pat asmeniniai duomenys apie jį, o poto komisijai kokius 90 atvejų iš 3000, dar atskirai apsvarstyti nebus per daug darbo.

Beje, kokią kvietimo tvarką siūlote Jūs?

2.64 Nerijus Mačiulis Bedarbiai, savanoriai. Užtektų su kaupu. Tik reikia mokėti normalų atlyginimą. Bet pinigų atlyginimams būtų, nes nereikėtų mokėti "specialiai komisijai".

2.65 Vytautas Juršėnas Jei liks ta nuostata iki 38 metų, tai partijų jaunimas, matyt, vengs viceministrų, ministrų patarėjų pareigų - bus saugiau likt arba Seimo nariais, ar europarlamentarais;

net į ministrus taikytis bus rizikinga, tai mažiau patvarūs postai. O ir Seimo nariam bus apdairiau rinktis padėjėjus nuo 38 metų (na, arba jaunesnius, jei be aukštojo išsilavinimo).

2.66 Baulimas Mantas Komunizmas? Valkataujančių nebus? O jei rimtai, tai galvojate bedarbystė šaukiamųjų amžiuje neišnyktų?

Kitas dalykas, jei išimtys yra pagrįstos, tai toks išskyrimas, jau būtų diskriminacija.

Taip pat, ir dabar daug kas išskiriami, bet palaukit, jei meška rytuose nebus suvaldyta, įvesim ir visuotinį karinį rengimą.

p.s. edit funkcija - ja galima ištaisyti savo neišprusimą arba viešą melą.

2.67 Gediminas Gresevičius Manau atsakymas yra Izraelio valstybėje. Niekas nesiginčys jog visi Nerijaus išvardinti visuomenės atsovai Izraelyje yra vieni geriausi pasaulyje - gydytojai, programuotojai, sportininkai, verslininkai, tėvai. Ta valstybė klesti. Karinė tarnyba privaloma. Gal čia atsakymas?

2.68 Mindaugas Butkus jei būtų atsisakyta bent vienos beprasmes ir betiksles Lietuvos kariu misijos per metus (pvz 3 mėnesiams issiusti 5 karius i Pietu Afrika uz 2 mln Litu) ir kitu Lietuvos Kariuomenes nesamoniui (sudeldiojant prioritetus - kas svarbiau), tai sauktiniam iseitui priedas prie atlyginimo, minimuma butu galima moket. PVZ yra islaikomas Lietuvos kariuomenes sporto klubas. Tai labai svarbu, tureti toki, bet gresiant karui, galim apsieiti ir be jo tikriausiai? ir skirti biudzeta sauktinium mokymams ir islaikymui. Tuomet butu galima pakviesti 5 000 per metus. Butu 10 000 savanoriu per metus.

2.69 Mindaugas Butkus Tiesa, dar yra 6 !!!!! KAM leidiniai - kuriu niekas neskaito, net patys KAM - oi kaip gerai butu... oi atsiprasau, 8 masines informacijos priemones! plius www.kam.lt naujienos, internetine ziniasklaida.

2.70 Mindaugas Butkushttp://www.kam.lt/.../naujie.../karine_ziniasklaida_655.html

2.71 Domas Mituzas Čia įdomi tema, ar galima valstybėje įvest "mažiau naudingo" žmogaus sąvoką (nors daug kur pagal tokius sąrašus dalina vizas). Aišku, akivaizdu, kad žiemkenčių priežiūra tapo svarbiausiu užsiėmimu, primena mūsų visų agrarines ištakas...

2.72 Inga Rizgelyte Gal, rimtai, prieš pradėdami eilinę isteriją lygioje vietoje, pasidomėkite kas yra šiuolaikinė kariuomenė ir kodėl jai reikia smegenų, o ne patrankų mėsos?

2.73 Donatas Olsevičius Mano nuomone, žmogus, kuris per tuos devynis mėnesius savo sumokamais mokesčiais gali išlaikyti daugiau nei vieną šauktinį, neturėtų būti šaukiamas. Kitaip būtų visiškas ekonominis absurdas. Jei gerai atsimenu kažkur skaitytą info, tai šauktiniui ~10k€ reikia?

P.S. O man tai neaktualu, aš jau per senas

2.74 Linas Lekavičius Baulimas Mantas, jei šauktiniu amžiaus bedarbiu nebeliks, tai super, surinksim daugiau mokesčiu, iš ko velgi galesim daugiau mokėti savanoriams:)

2.75 Baulimas Mantas Ačiū Nerijus Mačiulis, kad dar nepasiuntė manęs velniop, ir vis gi padarė "update" savo poste, na tokį truputį policininko prigauto pažeidėjo pasiaiškinimo lygio, bet ačiū ir už tai.

O kitiems, tai nepergyvenkit, atitarnaus kiti už jus, nėra ko gėdytis bijoti ir būti silpnam, Jūs gi verslininkai, daktarai, kuriat apsaugas nuo kibernetinių atakų ir dar vaikus auginat, nekalbant apie mokesčius

2.76 Donatas Kupčinskas Donatas Olsevičius Iš tiesų palyginkime du asmenis to pačio amžiaus, tarkime 19 m., vienas dirba, kitas ne (ir nesimoko). Paimkime vieną iš jų kariuomenėn. Jam kažkiek bus mokama. Tai gal geriau imti visų pirma tą, kuris nedirba, nes tas dirbantysis padengs jam išmokas. Nedarbiančiam bus nauda: gal patiks, užsikabins ir liks dirbti kariuomenėje.

2.77 Dedukas Elte Baulimas, kodėl jūs toks naivus, jog galvojat, kad Mačiulis ar kiti rašo todėl, kad bijo, jog jį paims šauktiniu?

2.78 Zygimantas Girdzijauskas Išimčių sąrašai yra gėris. Kuo daugiau išimčių, tuo geriau. Ilgainiui sąrašą galima bus tyliai papildyti dar viena valstybei gyvybiškai svarbia profesija:

116. Ekonomistai, rašantys unikalius postus feisbooke.

2.79 Baulimas Mantas Į kiekvieno galvą įlįsti negaliu, o ir baimę vartoju labai plačiai savoka - išlįsti iš savo komforto zonos, baimė tarnauti savo vaizduotėje susikurtoje kariuomenėje, baimė korupcijos, baimė atlikti pareigą, baimė, kad tavo vaikai turės ją atlikti, kai pats išsisukinėjai nuo kariuomenės ir dabar ji kelia baimę ir gėdą - na aš ne psichologas, galima daug priežasčių surasti. Mane labiausiai piktina manymas, kad ateis kažkokie stebuklingi savanoriai ir kariaus už juos, o jie gi tiem savanoriam mokesčius pamokės, gal padidins atlyginimą - apgailėtina, patys savanoriai užsidirba, ir ne dėl pinigų dauguma savanorių tarnauja kariuomenėje.

Be to reikalingas rezervas, masiškumas, kad priešas žinotų, kad visur ir visada jis sulauks pasipriešinimo, ir visur bus žmonių mokančių gintis.

2.80 Antanas Sadauskas Jr. o kas nors skaičiavo kiek atsieis visos pašalpos, lengvatos, kompensacijos, konkursai ir kt? kiek mokesčių tie 3000 darbingų žmonių galėtų sumokėti ir t.t.?

2.81 Baulimas Mantas Antanas Sadauskas Jr. - 1. Rezervas 2. Tiek pat ir dar daugiau reikia profesinės tarnybos kariams išlaikyti.

2.82 Valdemar Palevič Nerijus for president!

2.83 Anton Degtianikov Baulimas Mantas. Jeigu mūsų priešas Baltarusija- palaikau Jūs iš dalies. Jeigu mūsų priešas yra visapusiškai už mūsų pranašesnis keletą kartų, rezultatai bus lygus šeštoko bokso treniruočių lankymui bandant sumušti Jūs arba manę.

2.84 Andrius Jakštas Sveiki, leiskite prisistatyti esu Andrius jaunas mokslininkas – chirurgas. Bet tikroji mano aistra sportas, ruošiuosi kažkelintais metais sudalyvauti Olimpiadoje. Laisvalaikiu mokausi programuoti, nes turiu unikalią verslo idėją, kurią realizavus sukursiu daugiau, nei dešimt darbo vietų. Be to mokau pradinukus anglų kalbos. Esu laibai užimtas ir kariuomenei tiesiog neturiu laiko, nes be visa to reikia namie prižiūrėti kūdikį, kol motina dirba samdomą darbą.

Juokauju, iš tiesų tai aš jaunas ūkininkas.

2.85 Svaigedas Saliamonas Kažin kaip Swedbank tada dirbs, kai visi pacifistai bus okupuoti? Kaip tada sugebėsit daryt verslą as usual, o gal pamiršit principus ir pelningai kolaboruosit, kaip nekart švedai yra darę?. Kokią strategiją šiuo klausimu esate paruošę? Gal pasidalintumėt savo inside informacija, būtų labai įdomu sužinoti.

2.86 Svaigedas Saliamonas Pats atstovaudamas Swedbank poziciją, kaip tik būčiau suinteresuotas, kad šalis gintusi, nes tik taip būtų galimybė verslui išlikti, tad kyla įvairių minčių.

2.87 Andrius Kazlauskas Įtariu šauktinių problema dingtų, jei kareivinėse būtų nemokamas wifi.

2.88 Kristijonas Demereckas Seniai tokią nesąmonę skaičiau. Jei atvirai buvau geresnės nuomonės apie šį ekonomistą, bet kai savo uždavinyje baseine plaukiančių nesuskaičiavo tai dar dzin., bet čia tai kliedesys.

2.89 Ignas Silevičius Nerijau, dfuq??? Pradžioj skulptūros, dabar šitas brėdas. Kas daros?

2.90 Audrius Galinskis Pezalai. Jei jau Nerijau taip pragmatiškai žiūri, tai ką jaunieji mokslininkai, chirurgai ir programuotojai vis dar veikia Lietuvoje? Kodėl jie ne vakarų Europoje ar Amerikoje? Jie čia uždirba bent 5 kartus mažiau ir vistiek krušasi čia. Ir kas gi gins visokius senstančius vyr. ekonomistus jei visi programeriai programuos, o visi ūkininkai tik kiaules ganyt?

2.91 Kazys Preikšas Kažkaip neteko girdėti skundų, kad Izraelio fizika, medicina ar verslas patiria didžiulius nuostolius dėl visuotinio (!) jaunuolių šaukimo į kariuomenę.

Jie gal ten durniai ? O gal supranta, kad nebūtų nei mokslo, nei verslo, jei šalį gintų tik keli tūkstančiai profesionalų ?

2.92 Nerijus Maciulis Kaip galima diskutuoti šiuo klausimu jei kariuomenės papildymo principų kritika yra tapatinama su teiginiu "kariuomenės nereikia" arba "valstybės ginti nereikia"? Ir kodėl visada minimas tik Izraelio, daugiau nei 50 metų kariaujančio su Palestina, pavyzdys? Izraelis yra konkurencinga ir pažangi valstybė ne dėl to, kad ten yra privaloma karinė tarnyba, nėra čia priežastinio ryšio.

2.93 Vytautas Juršėnas Lyginant su Izraeliu reikėtų nepamiršti, kaip jis savo kariuomenę aprūpina. Tos srities išlaidoms ten skiriama netoli 6 proc. BVP (Lietuva - 1,1). NATO nustatyta riba yra 2, ją viršija šauktinius turinčios sena konkurentė Estija, visi žinom kokioje padėty esanti Graikija; Rusija dvigubai, netgi Ukrainoje tai siekia berods 3 proc. Beje, tarpukario Lietuvoje (šauktinių)

kariuomenei buvo skiriama dar daugiau, nei išvardinta čia. Aš tai suprantu kaip išvadą, kad pats šaukimas savaime nėra veiksmingas, jei pašauktieji nemotyvuoti ir gerai neapginkluoti.

2.94 Mažvydas Gaigalas Diskusija neįmanoma, kai žmonės skirstomi į draugus ir į priešus dėl jų nuomonės. Tuomet kokių būdu galima priimti įstatymus demokratinėje valstybėje, jeigu nėra sveikos diskusijos vienu ar kitu klausimu? Atrodo, kad kai kuriems radikalumas labiau patinka, nei demokratijos principai.

2.95 Anton Degtianikov Stebint tokių postų komentarus, suprantama kad mes nuo tos pačios Rusijos politinių diskusijų atžvilgiu netoli astiplešmė. Oficialiai (televizija, vieši pasisakymai)-tikrai taip, tačiau "paprastų" žmonių gebėjimas gerbti kitą bei suprasti, išgirsti yra non-existent. Toks jausmas kad almost kiekvienam svarbu tiesiog išreikšti savo nuomonę (mūsų atvejų- parašyti), o ten jau nesvarbu.

2.96 Mindaugas Butkus Ka tik buvo išreikta (parasyta) vieno žmogaus nuomone (žr virsuję esanti komentara

2.97 Anton Degtianikov Tiesiog friendly pastebėjimas, amigos. Šauktinės kariuomenės tema jau IMHO viskas kas yra common sense išsakyta.

2.98 Povilas Grigas Nerijau, o kaip priežastinis ryšys turėtų pasireikšti duomenyse, jeigu sakote, kad jo nėra? Tiesiog yra knyga Start up nation, kur sakyčiau, ten Izraelio kariuomenė būtų pristatoma, kaip vienas iš inovacijų geriausiai generuojančių jų dalykų. Kaip ji ten aprašyta, net nestebintų dėl ko. Tiesiog kariuomenė supažindina su praktinėmis užduotimis, kuriomis jina pati susiduria ir po tarnybos nuėjus į universitetą, tu jau būsi gyvenime matęs pakankamai įdomių praktinių problemų, kurias reiktų išspręsti, verslą kurti jau ganėtinai lengva. To joks privatus biznesas nepadarys. Aišku Lietuvos kariuomenei, dar iki Izraelio kariuomenės toli, ji sau kelia uždavinius tiksliai apsiginti keliomis dienomis, kai aš manau turėtų būti ambicingesnė ir galvoti, kaip mes spardom užpakalius savo žemei, bet kam kas mus užpuola

2.99 Gediminas Greševičius Mano mintis apie priežastinį ryšį išsakė Povilas Grigas. Tai didelė motivacinė jėga būsimiems mokslininkams ir verslininkams. Be to, Izraelis ir jo padėtis labai panaši į Lietuvos - maža teritorija, ne super didžiulė populiacija, nuolatinė grėsmė iš kaimyno. Jei pasaulyje yra dar viena tokia valstybė, kuri tokiomis aplinkybėmis yra ir turi perspektyvas gyvuoti ateityje, bei klesti tai būtų galima sekti jos pavyzdžiu. Bet aš tokios nežinau.

2.100 Gintautas Dirgela Visiems, kas Lietuvą su Izraeliu lygina - anie turi branduolinį ginklą, o mes neturime. JAV per pastaruosius 10 metų Izraeliui suteikė karinės paramos už maždaug 3 mlrd. USD, o Lietuvai - kiek mažiau. Gal jau pradėkime lyginti palyginamus dalykus?

2.101 Gintautas Dirgela Atsiprašau, 3 mlrd. USD buvo tik 2012 metais... Wikipedia rašo, kad 2001-2007 metais parama buvo 19 mlrd. USD

2.102 Gediminas Gresevičius Gintautai Dirgela, dabar nueik į komercinį banką ir sakyk, va jam davei kelis milijonus paskolą verslui plėtoti, duok ir man - išplėtosiu ir aš. Pasiųs. Su šypsena, bet pasiųs...

Gal pirma reiktų parodyti, jog mes norime tos kariuomenės, jog visuomenė remia jos atsiradimą, tada atsiras ir investicijos iš JAV.

2.103 Gintautas Dirgela Gal tu man nepasakok, ką komerciniam bankui sakyti ir ką pasiųs, o ko - ne.

2.104 Nerijus Maciulis Gediminai, vis tiek čia šiek tiek painiojamos priežastys su pasekmėmis. Ar Lietuva pradeda nuo to galo? Skyrus pakankamą finansavimą krašto apsaugai būtų pakankamai ir savanorių, ir profesionalių karių; nebebūtų problemų ir dėl šauktinių.

2.105 Laimonas Urbi'etis Kiek pamenu Jakilaičio laidoj buvo pastaba, kad nėra iš ko skirt. Todėl šauktiniai pigesnis būdas greitai turėtų paruoštus karius. Bet koku atveju, rezervas turi būti ruošiamas.

2.106 Dangis Verseckas Yra ir kitas aspektas su šauktiniais: labai lengva visiems žaisti karą, kai žinai, kad kariuomenėje netarnauji nei tu pats, nei tavo sūnus, nei kiti tau tiesiogiai brangūs žmonės, ir ne jie, atsiradus reikalui, būtų išsiųsti į priekines linijas. Nesant šauktinių, visa diskusija ir išvirsta į maivymąsi "gintum - negintum," į paauglišką pozavimą su šauniku Facebooko nuotraukėlei, į demonstratyvų, ritualizuotą ir būtinai gerai paviešintą stojimą į šaulius ir pan. Atsiradus šauktiniams, visas šitas maivymasis kaip ir netenka prasmės, nes tarnyba kariuomenėje tampa pareiga. Ir, šituo požiūriu, jeigu jau sykį grąžinti šauktinius, išimtys neturėtų būti daromos niekam: nei studentams, nei bankininkams; nei Europos parlamento nariams, nei verslininkams, nei tėčiams.

2.107 Andrius Stanaitis 1. Įdomu kurio chirurgo (iki 38m) unikalios operacijos laukia šimtai ligonių., apšvieskite prašau. 2. Kiek iš 3000 pašauktų į kariuomenę programuotojų kuria "programinę įrangą apsaugančią nuo kibernetinių atakų" (vienetais)?

2.108 Vytautas Šilinskas Tačiau galiu parašyti kokios yra išimtys:

- 1) Seimo, Vyriausybės, Europos Parlamento ir savivaldybių tarybų nariams;
- 2) teisėjams;
- 3) prokurorams;
- 4) vidaus tarnybos sistemos pareigūnams;
- 5) Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos arba jam pavaldžios įstaigos pareigūnams;
- 6) Valstybės saugumo departamento sistemos pareigūnams;
- 7) Specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnams.

2.109 Jurij Sirenko Man nerimą kelia kitas aspektas - kokios yra TIKROS priežantys tokiems skubotiems ir desperatiškiems veiksams? Ruošiamasi suplanuotiems kariniams veiksams? Kurioje teritorijoje?

2.110 Arunas Grazulis Man patinka požiūris "skyrus pakankamą finansavimą".

Gal Nerijus Mačiulis, kaip labai garsus ekonomistas, galėtų paskaičiuoti, kas tai yra "pakankamas" finansavimas kariuomenei?

Skirs pinigų vienam tankui (dabar turim 0) - manau, visi sutiksim, kad vienas yra mažai. Du būtų geriau. Trys - dar geriau. Ir taip tol, kol potencialus priešininkas turės daugiau. (gerai - pagal teorinį puolančiojo ir besiginančiojo santykį, besiginančiam pakanka turėti 1/3 puolančiojo pajėgumų). Kai suskaičiuosim tankus, pereikim prie šautuvų, lėktuvų, neperšaunamų liemenių, batų, granatų, sauso maisto paketų, valdomų raketų, akinių nuo saulės, nepilotuojamų orlaivių ir kitų karinių žaislų...

Taigi, Nerijau Mačiuli - kiek yra "pakankamai lėšų profesionaliai kariuomenei ir savanoriams" ?

2.111 Lina Karbauskaitė Arūnai, taigi tiek, kad savanoriškai ateitų tiek žmonių, kiek ketinama imti šauktinių.

2.112 Rimas Stukas Nerijau, ar tai nėra Jūsų asmenybinės degradacijos pradžia? o gal tiesiog tokiu buvote, bet vis dar pajėgdavote maskuotis?

2.113 Dedukas Elte Arunas, ką jūs čia skaičiuojate? Kiek reikia gi jau suskaičiuota: paimiti kelis tūkstančius šauktinių, nes taip pigiau. Va tą ir skaičiuokit. Atimkit visas išlaidas šaukimui, komisijom ir t.t. Ir pažiūrėkit kiek papildomai reiks pridėti, kad tiek tūkstančių susirinktų savanoriais mielu noru.

2.114 Gintautas Dirgela Kodėl Nerijus Maciulis užsitraukė tamsybininkų pyktį? Todėl, kad tamsybininkai mano, kad kita nuomonė tiesiog negali egzistuoti.

2.115 Linas Vaitulevičius Nerijus Maciulis, dėkui už blaivumo prošvaisą tamsoje, kur dauguma autoritarizmo ir "more government!" šalininkų laiko normaliu dalyku laisvą žmogų laikyti nuosavybe, kuria galima disponuoti prieš jo paties valią.

2.116 Sigita Drab Perklausiau vakarykštės laidos Dienos klausimas įrašą. Blaiviausiai pasisakęs žmogus-Nerijus Mačiulis. Nors tokiame kontekste, kai visi staiga susiruošė į karą sunku kalbėt prieš srovę. Visi tie pasisakantys už šauktinius-pagyvenę žmonės, kurių neliečia tas įstatymas-net jų vaikų jau neliečia, tai kodėl jie tokie susireikšminę su savo nuomonėmis. Absudiškas tas įstatymas. Jau dabar girdžiu aplink pamąstymus kaip reikės išsisukti, vaikus išsukti-neabejoju, kad visi protingi ir nenorintys ir išsisuks. O kam rekalingi lūzeriai kariuomenėj? Pasisakau tik už profesionalus ir savanorius. kažkas čia klausė, ar prisdėtume mokesčiais-taip prisidėčiau. Ir kaip verslo įmonė galėtume paremt kariuomenę, jei būtų atitinkama tvarka ir jei parama eitų motyvuotai kariuomenei, o ne kažkokioms klejonėms.

2.117 Anton Degtianikov Audriau, gal dėl to kad ten, kur mokslininkai gerai uždirba ir praguvenimo kainos labai nemažos? Giminaitis JAV, CA gyvena ir dirba, darbas susijęs su aukštąja matematika, kažkokioje mokslinėje organizacijoje, gauna Lietuvai neisivaizduojamus skaičius, o iš Los Andželo išsikėlė nes, cituoju "Nepatempiau kainų." Aišku Kalifornija yra brangiausia valstija, but my point stands

2.118 Anton Degtianikov O dėl Izraelio, nereikia mokslinių tyrimų, pasidomėkite Izraelio karine pramone ir kokia šalis ir kiek pinigų bei per kokį laikotarpį skirdavo tai pramonei vystyti.

2.119 Linas Laukevičius Kas nenorės eit, duos kyšį ir neis. Božė problema.

2.120 Ricardas Ricka Nors aš ir manau, kad šita šauktinių sistema yra abejotina ir galbūt viską buvo galima padaryti žymiai išmintingiau, bet - tokiem žinomiem žmonėm gal nereikėtų sau publikuoti tokių nerimtų argumentų, kaip kad 27 metų chirurgai-žvaigždės ir pan.

2.121 Linas Vaitulevičius Yra tikslas (padidinti šalies gynybinę parengtį) ir yra priemonė, viena iš daugelio galimų (šauktinių). Dėl tikslo niekas nediskutuoja, lazdavoja tik nevykusią priemonę. Nerijus Maciulis pirštu vaizdingai parodė į priemonę, bet kažkodėl dauguma aptarinėja piršto formą. Koks jums skirtumas, ar ten chirurgas, ar koks talentingas bandelių kepėjas - negi nepagaunate žinutės esmės? Tuomet skaitykite dar kartą. Pastatyk arklius prieš karietą ir ji važiuos. Gi dabar lieka tik stebėtis: vienų įžūlumu; kitų naivumu ir mąstymu klišėmis.

2.122 Andrej Sidorenko Nato ateis ir mus išgelbės. O kad nato ateitų, reikia pašaukti 3000 jaunuolių ir suformuoti nato būrį kuris mus ir gelbės .

2.123 Kazys Preikšas Nerijus Maciulis, Nerijau, diskutuoti (ir kritikuoti) galima ir reikia, ypač sutarus dėl ko diskutuojama. (Iš anksto atsiprašau, atrodo, gausis daug raidžių, bet trumpos diskusijos retai būna) :

Kaip yra nekorektiška loginė slinktis (apibendrinimas) nuo kariuomenės papildymo principų kritikos iki 'kariuomenės nereikia', lygiai taip pat abejotina slinktis yra perėjimas nuo konkretaus sprendimo, priimto konkrečiomis sąlygomis (šauktinių grąžinimas dabar), aptarimo link kariuomenės papildymo principų aptarimo.

Atskirkim tuos du dalykus :

1. diskusija dėl ilgalaikių kariuomenės papildymo principų.

Ji yra stipriai daugialypė. Diskusija reikalinga, ir čia iš esmės reikalingas net ne sprendimas, o vizija, koks turi būti kariuomenės ir visuomenės santykis (jei savanoriai/profesionalai, tai tas sprendimas turi savo kainą, bet yra ir kiti svarbūs dalykai - ar kažkoks karinis švietimas daromas labiau prieinamu, tokių karių motyvacija : turbūt bet kuris karininkas ar puskarininkis pasakytų, kad jam lengviau dirbti su savanoriais, nei su šauktiniais, ir t.t.

2. diskusija dėl konkretaus sprendimo grąžinti šauktinius, kuris dabar yra priimtas.

Čia viskas gerokai vienareikšmiškiau vien todėl, kad yra gana apibrėžta problema ir jos aplinkybės („uždavinio sąlygos“):

Karinio konflikto grėsmė nėra nykstamai maža. (ar tai yra very low ar low probability event – galima diskutuoti, bet, matyt, labai retas, kas ryžtųsi užtikrintai tai įvertinti. O consequences būtų high).

Kariuomenės užpildymas yra pritaikytas taikos meto (nykstamai mažos karinio konflikto tikimybės) sąlygoms.

Krizė yra dabar.

Kritinė padėtis tęsis dar bent 3 metus.

Reikalinga: reikalinga užpildyti kariuomenę kuo skubiau, kuo efektyviai ir kuo mažesnėmis sąnaudomis

Galimi sprendimai:

Mano supratimu, sprendimas buvo vienintelis, kuris ir buvo padarytas.

(Kas neįdomiausia su šiuo sprendimu, kad įvertinti/patikrinti šio sprendimo teisingumą po kažkiek laiko nebus įmanoma – ypač, jei joks karinis konfliktas nenutiks: nebus įmanoma vienareikšmiškai nustatyti, ar priemonė suveikė, kaip atgrasymas, ar tiesiog jo nebūtų buvę, ir t.t.)

Jei Tamstos nuomonė antruoju klausimu skirtinga – tikrai būtų įdomu išklausti.

2.124 Kazys Preikšas O Izraelio pavyzdį pateikiau ne todėl, kad manyčiau, kad jis pažangus dėl to, kad turi šauktinių kariuomenę, o tam, kad pateikčiau pavyzdį pažangios šalies, turinčios šauktinių kariuomenę

O dėl 50 metų kariavimo: mes už tai turim kaimyną, kuris per paskutinius 7 metus sukėlė du karus ir nelabai rodo tendenciją nusiraminti...

2.125 Jamal Esposito Ali-Diallo <http://fossbytes.com/13-year-old-entrepreneur-invents.../>

2.126 Jamal Esposito Ali-Diallo Lietuva taip ir liks sudo kruva, kol žmonės čia galvos, kad amžius yra vienintelis žmogaus verte nusakantis kriterijus. Greitu metu pasirodys spaudoje žemėlapiai, kuriuose Lietuva vaizduojama su lavondemem. Vienintelis sprendimas - amžiaus cenzas: seimo nariu/ministru/prezidentu - iki 45, o visi istatymai, liečiantys nepilnamečių reikalus turėtų būti patvirtinti iš jų pačių sudaryto kongreso. Vė tada bus galima užsiminti apie kokią nors demokratiją ar progresą

2.127 Jamal Esposito Ali-Diallo Beje, linkežimai iš mazo pastato sankt Peterburge, mūsų čia daug sėdi - rasinėjam antilietuviškus komentarus, už ką mums moka po 1000000 rublių per mėnesį, už našu darba dar pridėda 100000 turgirų bonusą ir 5000 manatų dienpinigių, taip kad duskit pavidolei

2.128 Adomas Mankus Kaip ekonomisto sakysčiau neblogas humoro jausmas. Taikliai

2.129 Virginija Šniukštienė Nugi, kiek ant Lietuvos yra vyrų mokytojų, ką tik pradėjusių ugdyti naujai suformuotą pradinukų klasę? Ir dar iki 26 metų? O kiek ant Lietuvos gyvena garsių 26 metų nesulaukusių auksarankių chirurgų, kurių atliekamos operacijos laukia šimtai žmonių? Eikim dar toliau - Lietuvoje yra įmonių, kuriose dirba mokslininkai, kuriantys vaistus? Mokslininkai, kuriems dar nėra 26 metų? Kur? Parodykit man tokias įmones? Aš labai apsidžiaugsiu, kad mūsų Lietuva žengia į priekį šioje (naujų vaistų kūrimo) srityje ir joje dirba tikrų tikriausi vunderkindai tikriausiai. Kiek sportininkų ruošiasi Olimpiadai? Dėl jų skaičiaus manot verta rašyti įstatyme išimtį? Kiek gi reikėtų išimčių numatyti, į kurias įeitų nors vienas vertingas atvejis? Kritikuoti (ypač nepagristai) visda lengviau nei darbą atlikti.

3 atvejis **Milda Bartašiūnaitė** „, Lietuvi, ar eisi ginti "Lietuvos"?“, prieiga per internetą:

<<https://www.facebook.com/notes/milda-bartasiunaite/lietuvi-ar-eisi-ginti-lietuvos/962452313772730>>

"Ar eisi ginti Lietuvos?" Štai toks KULTINIS klausimas dalinamas į kairę ir dešinę per mass media kanalus. Jis yra absurdiškas vien todėl, kad paprastam mirtingajam nelabai aišku, kas ta "Lietuva" Teritorija?

Taip, tai viena iš dedamųjų. Tačiau kai renki parašus ir vykda agitaciją prieš žemės (o tai ir yra teritorija) nepardavimą užsieniečiams - pasirodo esi traktuojamas, kaip prieš kolaborantas.

Teritoriniai vandenys, o ypač geriamas vanduo reikalingas gyvybės išlikimui?

Taip. Tai irgi svarbu. Bet vos tik pasisakai prieš vandens nuodijimą kelių šimtų chemikalų esančių skalūnų išgavimo proceso sąrašė bei jo eikvojimo (tai irgi įeina į technologiją) - esi Lietuvos nedraugas.

Suverenitetas?

Labai svarbus Lietuvos kaip valstybės ingredientas, bet, būkim biedni, bet teisingi, mes jau jį praradome vos tik įsipaišėme į tarptautines ekonomines, politines ir karines struktūras.

Jeigu mums yra reguliuojama iš užsienio, kiek žuvies galime pagauti, kokio ilgio agurkus auginti, kokį piniginių vienetą turėti, kokią elektrinę uždaryti, kokius mokesčius taikyti, kokių tipų santuokas sudarinėti, kaip vaikus auginti, kiek vyrų į svetimus kraštus žudyti vietinių pasiūsti, o mūsų konstitucijoje numatytas vyr.karinių pajėgų vadas nebėra savarankiškas, nes turi kitą vadą.... ir dar tūkstančius kt.direktyvų vykdyti - mes nesame suvereni valstybė.

Žmonės?

Ginti žmones labai svarbu. Bet taip išeina, kad to milijono, kuris paliko savo kraštą dėl finansinių sunkumų mes Jau nesugebėjome apginti. O jei mūsų kaip tautos "saugumo kūrėjai" net nesivargina statyti požeminių bunkerių su didelėmis maisto bei vandens atsargomis, o tik prileidžia makulatūros, kaip apšivynioti kuprinę balta paklode ir eiti į trikampių pažymėtą vietą - galime daryti išvadą, jog tas visas pypavimas apie saugumą ir milijonų ginkluotei švaistymas skirtas ne tautos gynybai, o pliusiuko, kad mes kažką darom, pasidėjimui.

Ir štai galiausiai mums lieka paskutinis valstybės apibrėžimo komponentas.

Valdžia.

Būtent. Štai ką mūsų išrinktieji turi omenyje kai klausia, ar eisi ginti Lietuvos?

Tai kaip, lietuvi?

Ar eisi ginti Lietuvos?

3.1. Sarunas Rakauskas Feodalų vogtų turtų?NE.Prisipirko sau tankų lai patys save gina.

3.2. Vygantas Kelertas BB dėjau ant Lietuvos valdžios padugnių ir korumpuoto elito. Niekada nekariaučiau už Bilderbergo interesus.

3.3. Donatas Žirgulis Eisiu

3.4. Violeta Rulytė eisiu ir as ginti ... nuo amerikieciu ..

3.5. Vygantas Kelertas NATO karinis blokas yra atsakingas už šimtus nužudytų nekaltų vaikų. Nuorodas įdėti ar patys susirasite?

3.6. Darius Jakštas Kai Lanzbergiukas reke 1991 metais "zmones eikit ginti savo VALDZIA!"

3.7. Kest Karnisovas niekada tegul seimunu sunelei gina o ne varksai lietuvei. ka nurasineja ant varksu kodėl nei vienas seimunas ar sunelis neina tarnauti? a?

3.8. Roma Stefa Nu jo, nebent nuo savu mafijozu....

3.9. Kest Karnisovas va va tiktais

3.10. Dorulis Žvirblis Mildut tik su tavim

3.11. Dutis Garbauskas Niekada

3.12. Gediminas Juskevicius

3.13. Gediminas Juskevicius kai tarnavau LT kariuomenėje, daviau priesaiką ginti Lietuvą nuo priesu. ir ta priesaika išpildysiu: ginsiu Lietuvą nuo Lietuvos seimo vagių bei NATO okupantų.

3.14. Stasys Skucas Taip, eisiu

3.15. Albertas Vilkas Milda!kada atakuosi bankus okupantus?palik tas Nato sestiorkes,politikus bankyru marionetes, kaip suda-kuri pajudinus smirda.... Tikri priesai stovi kiekvienoje gatveje ir renka duokle is tamsiagalviu,Lietuva neturi savo ekonomikos,100% yra priklausomi

3.16. Stasys Skucas Lietuva gavau ne nuo valdzios, zmoniu ar dar ko nors. Tai Dievulio dovana mano Motinai! Net ne man. Kodel tureciau jos negint?

3.17. Marius Videika Visu pirma, mes renkame ta valdzia. Vadinam juos durniais, nors pamirstam posaki: kokia valdzia tokia ir tauta. MES esam darbdaviai jiems, TAUTA ju direktorius, ir jei darbuotojai prastai dirba, pakeiciami kitais. Kol nebusim visi vieningi, tol jie tuom ir naudosis. Pamirsom mums Demokratijos suteiktas teises - zodzio laisve. Uzkinsas jas pigiais materialiais niekais, ir nutylom. Bijom myleti ir vertinti tai, del ko musu seneliai ir tevai koves ir mire, neberodom savo vaikams to pavyzdzio, tos - LIETUVOS. Negi mes esam dalbajobu tauta, kad bes kas gali vokti musu turta. Taip, as pats gyvenu migracijoje, isvykau ieskodamas geresnes ateities savo vaikui, bet vakarais verkiu nuo Lietuvos ilgesio. Taip, as bailys, kad nesikaunu su likusiais broliais ir seserimis del MUSU vaiku ateties. Laukiu, kada atsiras tas tautos lideris, kuris ves mus kovoti. Ir as tikiu, kad ta diena greitai isaus, kai visi lietuviai sugris namo, ir pakeis esama padeti.

3.17. Nijole Vaitukaityte Aišku kad ne tegul Lietuva gina mane

3.18.Gintaras Mersas tik ne tokia

3.19.Siarioga Serioga lai tie politikai eina ir gina , ka jie del zmoniu padare ,kad cia del ju draskytusi????????????????????

3.20. Juozas Brazys Už valdžią mes tik balsuojam,o išrenka Zeniukas. (Biuletiniai be numeriukų - išėmei 3000 "prieš" - įdėjai 3000"už"ir toliau gyvuojam).

3.21. Anatolij Komarov Dabar yra tokia situacija,kad pirmoj eilei mums reikia ginti LIETUVA,nuo musu pacios valdzios.

3.22. Juozas Brazys Lietuvos teritoriją nuo Rusijos armijos tiesioginio puolimo apginti neįmanoma.Įmanoma tik žūti ją ginant.Kaip kažkada mūsų protėviai nuo kryžiuočių...

3.23.Dalia Sinkute Raguckiene

3.24. Juozas Brazys Čėčėnai gynėsi kaip suomiai ir to pasėkoje...

3.25. Jurijus Subotinas LIETUVAI KARIUOMENE ISVYSO NEREIKALINGA, NES LIETUVOS KARIAI NETURI KĄ GINTI. JIE NEGINS KRIMINALINĖS PSEUDOKOMUNIAGU SAJUDINĖS GAUJOS, KURI 35 metus UZURPAVUSI VALDŽIĄ – APVOGĖ, APGAVO IR PAŽEMINO JUOS IR JU TĖVUS. JIE NEGINS “bufetavos” turtų, kurios privogė jai AMBalas, jie negins Uspaskicho, Zuoko, Landsbergio ar kitų mafijozų milijonų ir milijardų, kurie buvo išvogti iš paprastų žmonių, jų vaikų ir anūkų. O JEI RUSIJA ĮŽENGTO Į LIETUVĄ, KAIP 1940 metais Lietuvos kariai iš karto pasuktų savo ginklus į savo generolus ir tuos, kurie sėdi valdžioje. O SU RUSAIS BROLIŠKAI APSIKABINTŲ, BUČIUOTŲSI IR BŪTŲ LAIMINGI IKI IŠPROTĖJIMO. TOKIOS DABAR POLITINIS NUOTAIKOS TARP LIETUVOS ŽMONIU IR LIETUVOS KARIŲ. Gyvenu Vilniuje, Fabijoniškėse, S.Nėries 5-me name, šalia daugiabučio, kur gyvena Lietuvos kariškiai, su jais dažnai bendrauju ir tai būtent jų žodžiai.

3.26. Michail Eugenijush Filonov Estimates of casualties in the Vietnam War vary widely. The most extensive survey estimates deaths in the war from 1954 to 1975 at between 1.5 and 3.6 million people. This estimate includes both civilian and military deaths in North and South Vietnam, Laos, and Cambodia.

- 3.27. Aleksandras Belskis He he, saunus burelis norinciu gyventi Putinstano liaudies respublikoje... :))) Sekmes jums, gal patys i liaudies deputatus planuose taikote?
- 3.28. Sigita Gotoveckienė Kas čia per respublika tokia? Nurodyk jos geografiją.
- 3.29. Jura Semionov ne neejsiu....pasidosiu russams iskart:)
- 3.30. Orestas Lysak Juozas Brazys apie ta konfliktą geriau patyleti arba nuvažiuoti ir čečėnų žmonių paklausti kodėl kas ir už ką. O jai nori savo kailiu patirti tai nuvyk i libiją pas separatistus ir pasakyk kažką blogo apie alahą
- 3.31. Jura Semionov wtf?
- 3.32. Saulius Rulevičius sena info, bet duoda atsakymą kas svarbiausia politinėms kėksėms - <https://visuomenedotcom.wordpress.com/.../vyriausybe.../>
- 3.33. Vytautas Dikčius Būti paruoštam [tai] kariniams - koviniams veiksėams , yra gerai , ir netgi būtinybė . Iškilus konfliktui kaip Ukrainoje , klausimas ? - koks , kokių žuvusiųjų - santykis būtų . ?
- 3.34. Marius Sulinskass Turėtų būti Amerikos loby interesus
- 3.35. Zilvinas Sanivliz aisku kad eisiu is kur tokios kaip tu be salies ir tautybes tokias nesamones dar rasyt gali
- 3.36. Natalija Fonotova-zavadskiene Ne . Nematau ka ginti?!? Tokia lietuva kuri isgena savo piliecius is lietuvos!?!? Lai Nato gina!
- 3.37. Arūnas Pažereckas Visi karai del bapkiu. Neturiu as milijonu kad man juos saugoti reiketu.
- 3.38. Andrius Radisauskas imtis ginklu nera teisinga, nesvarbu kokia priezastis.
- 3.39. Arūnas Pažereckas Andriau paskaityk knygu.
- 3.40. Ir Mis Nėra Lietuvos. Yra tik seimas, kurio atstovai patys pasakė, kad ne Lietuva tu o lieva tu...O seimo tikrai nieks negins.
- 3.41. Milda Vilikanskytė Jūs kalbate apie Seimo ginimą, kiti žmonės - apie Lietuvos. T.y. savos istorijos, savos kalbos, savų tradicijų, savos kultūros, savo šeimos ir savo gyvenimo. Matyt, kai šalis asocijuojasi tik su Seimu - tai ir neginama, išvažiuojama kitur. Kam tai reiškia daugiau - klausimų apie gynybą net nekyla...:)))
- 3.42. Milda Bartasiunaite Istorijos bombomis nesusprogdinsi. Ją reikia saugoti nuo perrašymo. Bet kad istorija jau šimtus kartų perrašyta, todėl koks fanatikas, uoliai sauganti Bumblausko vadovėlį po dvidešimt metų bus kvailio vietoje. Lygiai tokio paties kvailio, kokiu tapo eilinis LTSR vadovėlio tiesų brangintojas.
- 3.43. Milda Bartasiunaite O kalba, tradicijos, kultūra labiausiai tarpsta tuomet, kai į šias vertybes kas nors kėsina. Todėl liberastinė ideologija yra kur kas pavojingesnė lietuvių tautos išlikimui nei fizinė agresija.

- 3.44. Arnas Bartasiunas Nematau del ko ten ja ginti,jai kas pultu,tai ta vargse lietuva beretem negyvai uzmetytu.
- 3.45. Rolandas Magelinskas ne.
- 3.46. Gediminas Černevičius O lia lia, kokie paistalai! M. Bartašiūnaitės galvoje jau visai skersvėjai siaučia. Kaip sakoma, ko tik nepadarysi vardan populiarumo.
- 3.47. Ilona Martinsen kam musu vadzia dirba, kieno interesus gina ir kam istatymus kuria- tas tegul ta valdzia ir gina. Va, tegul dabar ir eina i fronta koks nors geju paradas su savo vaivorykstine veliava priekyje... O ka?
- 3.48. Tomas Gr Ne
- 3.49. Rubedo Alchemikas Eisiu ir "valymą" pradėsiu "nuo savo kiemo". Nepamirškite, vatnikai !
- 3.50. Rolandas Magelinskas snargli nus1walyk valyt0jau....ir sk1autere nusiskusk
- 3.51. Rubedo Alchemikas Tau pirmam nuskusim
- 3.52. Stasys Skucas Istorija, tai nuomone apie faktus. Anaip tol ne faktai. Norint juos analizuoti, reikia susiformuoti analitini mastyma. O siam tereikia... Tylos.
- 3.53. Rty Poi Kiekviena save gerbianti šalis gina savo tėvynę, ne išimtis ir Lietuva. Rimas.
- 3.54. Kest Karnisovas ka gero duoda ta lietuva varksui paskutines kelnes mauna. tai tegul dabar rusas jiems numaus niekada neginsiu tokios lietuvos.
- 3.55. Rty Poi Rusas savo liaudžiai jau kelnes numovė, gal laukti kol mums numaus
- 3.56. Mindaugas Latakas Be jokios abejones eiciau. O tu Milda ka darytum? Juk akivaizdu, kad priesu aplink mes nelabai turime isskyrus Rasieja. Ka darytum tu?
- 3.57. Kest Karnisovas taip numove,bet ekonomika klesti ir be susiktos europos tegul ji ir gina orusas lietuvai nebenumaus nes jau europa numove. Nebent tiem isverstkuren valdininkam. To ir telaukiu kad jiems numaus ir pasodins ant kokios raketos smaigalio.
- 3.58. Arturas Arturas Man geda veltis i tokias diskusijas, fu kaip neskanu. Kazkas provokuoja , o Jus,ecch
- 3.59. Rty Poi Čia visai bereikalingos diskusijos, kitais metais būs seimo rinkimai, tada galėsit pareikšti savo valią, vėl būs tie patys veidai ir dar iš virš 140 seimūnų būs koks šimtas kuris per kadenciją nebuvo ne karto pasisakęs jokių klausimų, o daug dejuojanči...Žiūrėti daugiau
- 3.60. Donatas Pocius Tikrai neisiu nera ka gint
- 3.61. Rty Poi Kažkoks durnas klausimas ar eisi... Jei prasidėtų karas neitu išlikti niekam neutraliam, ir tada daugelis isivaizduoja kad ramiai sėdės prie interneto ir stebės kaip viskas vyksta. jei neisi su vienais gausi eiti su kitais, niekas nuomonės neklaus
- 3.62. Erikas Saulis kiekvienas tikras lietuvis eis ginti lietuvos.....

3.63. Rty Poi Sutinku, kiekvienas turi ginti savo tėvynę, kokia ji bebūtu, paimk bet kokį rusą, varguolį, jis kad ir vatinkę teturi, bet šauks "za rodinu", o mūsų lietuvaičiai, šaukia kad nėra ką ginti. Tai gal rankas pakelkim ir eikim Putino saulės parsinešti.

3.64. Rolis Moris Rty Poi-mes ne Putino saules eisime parsinesti,-tionteli,o buten kovosime pries anglo-saksu arogancija ir cinizma kitu tautu atzvilgiu!Ir nesvarbu,kas ka turi,-atseit rusai tik vatinius teturi,-bet juk,Amerikoje apie 50 milijonu gyventoju,gyvena tik is talonu maistui!Nezinojai,a?Taigi,isverstaki,ne saules pasiimti eisime,bet darysime tai,kad ta saule kokia mes dabar turime,butu neuztemdyta siu brudu issigimeliu,kurie ir valdo JAV!

3.65. Juozas Urbanavičius

<https://www.facebook.com/as.ginsiu.Lietuva/photos/a.474365935999007.1073741837.474338736001737/535185704350363/?type=1&theater>

3.66. Jurijus Subotinas, žinutė dėl naujai steigiamos politinės partijos:

<https://www.facebook.com/jurijus.subotinas.3/posts/368186230049291?pnref=story>

3.67. Jurijus Subotinas, sveikinimas su gegužės 1-ąją:

<https://www.facebook.com/jurijus.subotinas.3/posts/368028726731708?pnref=story>

3.68. „Rolis Moris” anketa <https://www.facebook.com/profile.php?id=100009461946409>

4 atvejis. Artūras Zuokas „Pažadintas Vilnius gali dar daugiau, auginkime savo miestą kartu, todėl dalyvausiu 2015 metų tiesioginiuose mero rinkimuose.” Prieiga per internetą:

<<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=905678749451615&set=pb.100000284943612.-2207520000.1432678618.&type=3&theater>>

4.1 Ramojus Reimeris O kiek galėjome pasiekti be Jūsų "pagalbos"...

4.2 Princess Austėja Saunu! Plius Vilnius yra top 5 arba top 10 the best destinations to visit in 2015 pasaulio turizmo giduose.

4.3 Neringa Brasiūnienė Smagu girdėti, balsuosim smile emoticon

4.4 Jonas Grigalavicius Nematau nei vieno verto kandidato i Vilniaus merus kaip Arturas Zuokas.

4.5 Mindaugas Rutkauskas Grazuoliukas

4.6 Almutė Juzėnienė Bendras darbas didina bendros pergalės tikimybę. Ačiū Jums, Artūrai!

4.7 Almutė Juzėnienė Ramojui Reimeriui: Mes matome pasaulį ne tokį, koks jis yra, bet tokį, kokie esame patys.

4.8 Rita Zujiene NORECIAU KAUNE TOKIO.SU NAUJAIS ARTURAI ,VISA JUSU SEIMA

5 atvejis. Mykolas Kleck „„Krapšto šūdą. (jei išrinksit, krapštys ir savivaldybėj.)”, prieiga per internetą: <<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10206066695937119&set=pb.1553600102.-2207520000.1432678828.&type=3&theater>>

- 5.1 Mykolas Kleck Užrašas "TEISTAS" - ne mano smile emoticon
- 5.2 Linas Mukaltinas Kaži ką ten ras:> (Savivaldybėj taigi!!)
- 5.3 Mantas Sideravičius Lietuvos laisvinamųjų sąjunga
- 5.4 Rokas Eltermanas Žmogau, tu iššikai Zuoką!
- 5.5 Rokas Eltermanas Ar tu jo marionetė, Kleckai???
- 5.6 Vilmantas Žilinskas Sinergija vyksta.
- 5.7 Katinas Tomas Muppet show?
- 5.8 Vaidotas Valantiejus Kažin už pusę šiknos galioja BK straipsnis apie viešosios tvarkos pažeidimą, ar ne? smile emoticon
- 5.9 Mantas Mantauskas "Abonentas" prostatos tyrimui.
- 5.10 Arvydas Nekrošius Zuoko skudurinis Onutis grin emoticon
- 5.11 Dovydas Vytautas Blažaitis Senolių išmintis byloja: nelysk pas Klecką į sieną darbe būdamas, o tai šikna gausis.
- 5.12 Mindaugas Dulinskas Pakalbėkim apie Vilnių, apie Klecko šiknos turinį,
- 5.13 Vytautas Juršėnas Vaidotas Valantiejus, turbūt negalioja, nes tada visos žurnalų puošmenos, kurios pradeda viešai sprogdinti S bombas, vos tik atšyla, sulauktų kaltinimų už tą terorizmą.
- 5.14 Rimantas Varanavicius Kaip pirštu į akį!;

- 5.15 Algirdas Stockunas Jo bro jei pradės masažuot prostatą tokiame amžiuje tai paskui reiks ir reiks, Ale Zuoks proktologs
- 5.16 Martynas Kilmanas <https://www.facebook.com/lis.liberalai?fref=ts> nuotraukų paroda vyksta, privaloma dalyvaut grin emoticon
- 5.17 Skaiste Smaližė Šitą užskaitau tavo pokštą. Šitas man patinka.
- 5.18 Jaunius Spakauskas Tai – įdomus reiškinys (Egidijus Žironas, Apeliacinis teismas)
- 5.19 Šarūnas Černiauskas #auginkimeVilniųKartu
- 5.20 Martynas Kriaučiūnas Ne žodžiais o darbais Meras Zuokas myli!
- 5.21 Mykolas Kleck Manau, kad galiu drąsiai laukti klubas.lt antraštės: "Mykolas Kleckas Facebooke susprogdino seksualumo bombą".
- 5.22 Stanisław Tarasiewicz Jo oponentai niekada nemokėjo garbingai pralaimėti. Manau dėl savo kultūros... o jos lygį visi čia matom... vien čia virš 1,5 tūkst. "kultūringų" žmonių... o kokios pavardės....
- 5.23 Tautvydas Fosron Tįjūnaitis Nu jei nepaeis korta rinkimuose visada galės įsidarbinti urologu.
- 5.24 Gintare Zajankauskaitė Normaliai grin emoticon
- 5.25 Giedrius Aurelija Tamosaityte Mažeika Mariusgrin emoticon
- 5.26 Aras Tikusis O Zuokui ant sienos jau kas nors uždejo?
- 5.27 Mantas Sideravičius 10 minutes later
- 5.28 Eimantas Tumas Zuokai nuo kada tikrini prostatą?:p ir dar viešai:D)
- 5.29 Aurimas Eskis Iš Zuoko veido matosi, kad patinka grin emoticon
- 5.30 Mykolas Kleck Aras Tikusis aš užblokuotas pas garbingąjį Zeką, tai negaliu net taginti smile emoticon
- 5.31 Cosmic Ufis atrodo juokingai :DDD bet blyyyn nelabai gražu grin emoticon
- 5.32 Aras Tikusis Bojo konkurencijos, žiurek, kad nedingtum prieš koki tarybos posėdį ... you know what I mean grin emoticon
- 5.33 Mantas Barzdžius Auginkime Vėlnių kartą wink emoticon
- 5.34 Žilvinas Šilgalis Nuoširdžiai visiems ačiū už reklamą... smile emoticon Kaip mes patys nesugalvojome. Juk norint atkreipti dėmesį reikia arba kelnes nusimauti arba karvės kostiumą apsivilkti...smile emoticon
- 5.35 Kristina Griščenkienė Tiesiog tobula gero elgesio pavyzdys jaunajai kartai....
- 5.36 Mykolas Kleck Šilgali, eik gal moterimi persirenk, tau paprastai sekasi tai daryti
- 5.37 Žilvinas Šilgalis Teisingai pastebėjote, man viskas sekasi...smile emoticon
- 5.38 Mykolas Kleck Politiniams pajacams visada sekasi, net Antanui neblogai ejsi
- 5.39 Edvinas Mačiulaitis Taking popcorn, waiting for Taip'ininkai antplūdžio.

- 5.40 Algis Vrublevičius gerai idirbtas užpakalis matomai smile emoticon.
- 5.41 Algimantas Padegimantas Kleckas goes EPIC. Much respect
- 5.42 Žilvinas Šilgalis Mykolai, ar tu čia apie Guogą taip? smile emoticon
- 5.43 Mar Cius Auginimui trašų pritrūko?
- 5.44 Jolanta Trinkuniene na, jums ir konkurentai reklama daro. Vadinasi, esat STPRUS;)
- 5.45 Mykolas Kleck Žilvinai, kaip gaila, kad nepataikei, nes apie Guogos buvimą politikoje aš esu gan prastos nuomonės. Try harder.
- 5.46 Žilvinas Šilgalis Tik paklausiau dėl aiškumo ir ačiū, kad patvirtinote smile emoticon
- 5.47 Mykolas Kleck Kaip smagu taip pabendrauti, o jau tos šypsenėlės! smile emoticon smile emoticon smile emoticon
- 5.48 Ignas Šalnaitis O žiū - ne iš tavo šiknaskylės ištraukė tą ilgiausią vėliavos kotą????
- 5.49 Mykolas Kleck Neee, ten krapštėsi po Janukonio sėdimąją.
- 5.50 Julius Bernotas Goatse
- 5.51 Vainoras Matiukas Jums ne gėda tokius postus deti, isivaizduok kad tu esi toje reklamoj patiktu jums tai??
- 5.52 Mykolas Kleck Ne Goatse. Čia "One Man One Zuokas"
- 5.53 Saulius Šakalys jus man pasakykit o kas nekraptys....isrinksit kita jis ir blogas bus sita vel blogas ...cia tas pats geras tol draugas kol nepazinais istikro koks jis yra isrinksit zmozgu po jo darbo pazinsi koks jis ir vel jis nepatiks nera seimunu kuris patiktu bent man ...bet jo pabuves as suprasciau kad atsirastu zmoniu ir manes nemegstantys
- 5.54 Giedrius Katkunas Arnas Taffarell kai Clere wink emoticon
- 5.55 Aurimas Abaravičius Matai parūpo pavardės jam. Kultūringasis Staska.
- 5.56 Dominykas Noruišis Brilijant! O galima antrą analogišką versiją? "Smauko birką - jei išrinksit, smaукys ir savivaldybėj". Ir iškart siunčiu spaustuvėn failus tada ir derinu su JCDecaux Užupio stotelių plotą.
- 5.57 Rasa Jaškevičienė Digitalinis tyrimas, tiriantis prostatą - yra labai geras tyrimas patikrinti vyro sveikatą. Geras meras, pasirodo turi ir medicininiu žinių. Labai gerai, kad rūpinasi miestiečių sveikata. wink emoticon Diagnozė - lėtinis prostatitas.
- 5.58 Mykolas Kleck Dominykas, delfi baneriai jau užpirkti. Užsakyk ir "Vilniaus dieną", ok?
- 5.59 Audrius Gaudzė Robertas, prašau nebalsuok už šitą dėdę.
- 5.60 Skaistė Petronytė Kaži ar kada susikurs tobula politinė organizacija, visada rasis opozicinių nuomonių, jog kažkas galėtų būti daroma geriau t.t... Bet taip tai jau žema.. Gal geriau pamėginkit racionaliau papasakot ką ta Laisvės sąjunga blogai daro ir gal mes pagalvosim ar verta atiduoti balsą už jos darbą, bet tokie argumentai kaip ši nuotrauka tiesiog netinka.

Įdomu kas pozuojančio vyruko nuomone išrinktieji turėtų būti.

5.61 Mykolas Kleck Skaistė Petronytė, apie tai, ką blogai daro Zuokas (ne LLS, nes LLS tik Zuoko trumpalaikis žaisliukas, kaip buvo "Taip!") - jau rytoj atskirame ilgai nuobodžiame įrašė.

5.62 Mark Adam Harold

5.63 Gytis Bernotas O kaip auginsi nepatrešęs! smile emoticon

5.64 Eglė Jarulyte Nice ass

5.65 Rolandas Adomaitis O boze boze smile emoticon

5.66 Bepirštis Mindaugas o kam kapstyti, kas ka blogai dare ar daro. papasakokit ka nors naujo, o dar geriau padarykit.

5.67 Gabrielė Černiauskaitė Kasparas Taminskas grin emoticon ne tik į paširdžius grin emoticon

5.68 Martynas Vaitys We have a winner!!!!!!!!!!!!

5.69 Jolanta Trinkuniene belieka tik nusišypsoti 11 numeriui...Negi pyksi ant "bekelnių"?:))), juk jiems ir taip blogai, šalta;)

5.70 Simona Mockevičienė :DDDD nenormaliai

5.71 Mykolas Kleck Zekas mėgina pasijuokti iš susidariusios situacijos. Tikras lotuliukas. Matyt tikrai yra rizika nelaimėti rinkimų, jei net į tokius ubliūdokus kaip aš dėmesį kreipia. Zokai, pamiršai paminėti, kad mane užblokavęs esi, tai net pasitaginti negaliu.

[https://www.facebook.com/.../a.16441.../1008457192532472/...](https://www.facebook.com/.../a.16441.../1008457192532472/)

5.72 Mykolas Kleck Šiaip juokingiausia, kad naudoja ne Share, o perpostina mano nuotrauką. Ponas Zokai, resherinkite, nes aš noriu, kad žmonės susietų tokį užpakalį su tikru asmeniu frown emoticon

5.73 Justinas Vencius Dar "TEISTAS" nutrint pasiparino.

5.74 Ilona Sim p.s. Zuoko foto variante užphotoshopinta "teistas" smile emoticon

5.75 Simas Baranauskas Pashare'inus užtušotas teistumas atsirastų... unsure emoticon

5.76 Jaunius Spakauskas Sharina todėl, kad komentarai labai neigiami po tavo postu, o kai jis įsikels - ten jau komentuos jo elektoratas ir sakys - nu mūsų meras ir turi gumoro jausmą gerą, nū ir jis kietas yra, kaip Rubikono vėliavos stiebas!

5.77 Marius Brass Cia turbūt tiktu pasakymas: Zuokas meras? My ass...

5.78 Ir Mantas lol

5.79 Simonas Stoma Apgailėtina tongue emoticon

5.80 Kestutis Jankauskas Fingering:)

5.81 Arnoldas Sluzman Sakykite, man kaip kauniečiui įdomu: o čia Vilniuje pas Jus mada tokia yra - atkišti nuogą užpakalį kitam vyrui ir pasilenkti?

5.82 Erikas Žilinskas Užburnis nuo tos zeko rankos maloniai nulaižys

5.83 Mykolas Kleck Arnoldas Kasputis na taip. Kaune priekiu ima, mes galu.

5.84 Bernardas Grucė Tai kad ne vyrui atkišo smile emoticon

5.85 Irma Žvirblienė Atleiskit Arnoldai bet taip ir prašosi komentaras: "tai čia greičiausiai KAUNIETIS ir atvažiavo į svečius... ir pasilenkė...".Nepatinka? Niekam nepatinka... O šiaip-visokių žmonių būna... Tegul būna- negi trukdo?

5.86 Linas Petkevičius :DDDDDDDDDDDDDDDDDDDDDDDDDDDDDD

5.87 Dominyka Malcienė Oj negaliuuuu:'DD

5.88 Žilvinas Ramoška debilas ir tiek, net vaikui nejuokinga, idijotas

5.89 Jonas Sideravičius

5.90 Andris Upitis kiliai blt ilindo grin emoticon

5.91 Domantas Saldukas Lukas Kazartas, ten tu jam dirbi?? :DD

5.92 Ezhik Prosto 80 leveliio piaras!

5.93 Neklauzhada Ro hahahha grin emoticon gerulis :DDDD suoliuka oranzine spalva galejo padailint :DDDD

5.94 Antanas Gudonis tipo pedikai smile emoticon

5.95 July Gold tvoja *opa kak orex- tak i prosyca na grex

5.96 Artūras Zuokas Prostatos tyrimas atliktas. Diagnozė: serga, pajėgumas nukrito iki minimumo, „prosatamol uno" nepadės. Dar kontroliuoja tuštinimąsi. Būtina tyrimą iš stotelės perkelti į balsavimo kabinetą:-) Už sveiką ir pajėgų Vilnių!

5.97 Martynas Bos Diagnozė: TEISTAS

5.98 Gintarė Skruodyte bet koks šlykštus tas plika šikna fuuuu....

5.99 Deivis ;D

5.100 Dalius Ivanauskas Sakai slykštus?O tas kur sedi ne slykštus?Gal uz tankesniu grotu turetu sedet:))

5.101 Glėbas Gitarkinas

5.102 Ernest Lavrinovič opa

5.103 Ernest Lavrinovič жопа

5.104 Stasys Karčinskas Tokį montažą daryti ir mėgti gali tik visiškai degradavę tipai.

5.105 Vytautas Milius Misteris Užpakaliukas grin emoticon grin emoticon grin emoticon

5.106 Mindaugas Čekavičius Koks politikas toks ir montažas. Vagių niekada negerbiau ir negerbsiu.

5.107 Saulius Keršys Taip jau yra toje lietuveleje,jeigu tik bandai parodyti teisybe,tai is kart apsauks degradavusiu

5.108 Evelina Sereika Visam kapitalistiniam pasauly taip.. wink emoticon

5.109 Bernd Haake this man will always be an Underdog in his live

5.110 Kristupas Janulis Eikit visi. Nachui

5.111 Elinga Noreikaitė Kęstutis Grauslys

5.112 Valdemar Palevič

5.113 Violeta Penkauskaitė Jegute..!

5.114 Edita Edita Na nesveiki

5.115 Jolita Pupiniene Pradek nuo saves, jei esi pats sudo gabalas ir nieko daugiau nesugebi kaip apdergti kita, tai pasislepk po pernyksiu lapu ir nesmirdek Skirta Mykolas Jezus Kleck

5.116 Mantas Džiaugys

5.117 Vilena Ko o man idomu va sitas nuogas uzpakalis yra ka nors gero padares visuomenes labui??????

5.118 Marija Janavičiūtė Bačelienė Fui

5.120 Aura Aurute apsikes Lietuvos valdininkus, bet tai kazi ar jis neklydo ????

5.121 Mykolas Kleck Ei, supermamos, tik nepritrieskit iš to pykčio smile emoticon

5.122 Aura Aurute o jezau, tu jau zemej ??? koks tavo nr ????

5.123 Mykolas Kleck Žinok, aš su tokiom piktom moteriškėm nebendrauju

5.124 Tomas Gavenavičius Oho kiek klaustukų smile emoticon

5.125 Vilena Ko yra kurie vagia ,bet ir daro o yra kurie tik smirdi

5.126 Jurga Jurgita Vis del to musu zuoka geriausias smile emoticon

5.127 Jolita Pupiniene Mykolas Jėzus Kleck kai galva tavo nedirba pasikliauji uzpakaliu ? Tikriausiai atstovauji konservatorių partijai, kuri jau seniai digna pasieke su savo favoritu, dabar is pavydo sprogsta.

5.128 Jolita Pupiniene Mykolas Jėzus Kleck tu su moteriskem nebendrauji, nes tau patinka vyriski pliki uzpakaliai. Tai gal tu gejus- megejas ?

5.129 Joana Jazdauskaitė o Dieve! grin emoticon

5.130 Mykolas Kleck Jolita Pupiniene, tokios damos, kaip jūs, mane žavi. Išskirtiniai egzemplioriai. Jei galėčiau, pirkčiau tokių harema.

5.131 Jūratė Antanaitytė-Voldemarienė galvoju, neblogas magnetukas būtų ant šaldytuvo (orkaitės). vienas jau baigia išblukti.... smile emoticon

- 5.132 Jolita Pupiniene Noretum, bet deja...man nepatinka vyrai, kurie domisi vyriskais plikais uzpakaliais.
- 5.133 Mykolas Kleck Jūs nuostabi.
- 5.134 Adolis Jagminas Kotryna Do
- 5.135 Gintautas Tamošaitis Kas numete linka i supermamu forumiuka!?
- 5.136 SpokisTattoo RicardasGaleckis
- 5.137 Egle My Medetkas sėja?
- 5.138 Nikole Abromaityte tu durnas visiskai
- 5.139 Gintarė Miškinytė Tau visai protelis susimaise
- 5.140 Gintarė Miškinytė Verciau ikeltum savo ar draugu nuotraukas
- 5.141 Almantas Mureika Liux
- 5.142 Ausra Zlatkauskaite Mork

6 atvejis. Artūras Zuokas „Jeigu reikia ir prostatą Mykolui patikrinu. #UzSveikaVilniu !!!“, prieiga per internetą:

<<https://www.facebook.com/Meras.Zuokas/photos/t.100000284943612/1008457192532472/?type=3&theater>>

6.1 Mantas Paulauskas Mykolai ! Ir prostata pasitikrinai ir tapai" misteris fb uzpakaliukas" nugaletojas !!!😊

6.2 Meras Zuokas Tiesa grin emoticon

6.3 Rasa Jaškevičienė Digitalinis rektalinis tyrimas, tiriantis prostatą - yra labai geras tyrimas patikrinti vyro sveikatą. Geras meras, pasirodo turi ir medicininių žinių. Labai gerai, kad meras rūpinasi miestiečių sveikata.

6.4 Meras Zuokas #UzSveikaVilniu

6.5 Tamara Barak LABAI RUPINOSI, TAI ZINAU, BE IRONIJS

6.6 Petras Nausėda bus eilė norinčių smile emoticon

6.7 Meras Zuokas grin emoticon grin emoticon grin emoticon

6.8 Džiugas Juknys o jeigu Jus apie Mykola Majauska, tai as jo vietoj jus apskusciau uz izeidima

6.9 Meras Zuokas Koks skirtumas koks Mykoliukas...

6.10 Giedrius Purvys Išgerkit ponaiti susireikšminimo piliulę.. vienas vienintelis Mykolas gimęs..

6.11 Merunas Vitulskis Arturai pagarba !!! Senai gero bairio po tanoko Vilniaus centre nebuvo!!!

6.12 Kornelijus Gvarinskas Super provincialas su savo super provincialiu raštingumu

- 6.13 Žilvinas Šilgalis Mykolai, dar Gražuliui šią nuotrauką ant sienos pakabink. Gausi naujus džinsus dovanų su madingu užtrauktuku užpakalyje. Kitą kartą nebereiks kelių nusimauti...smile emoticon
- 6.14 Mirunas Nauseda Reklama cia pasidare Mykolas. Gerb.Arturo Zuoko reklama, kabejo ten senai. Nujauciu ,kad tokio dailaus uspakalio savininkas,sulauks kvietimu i geju vakarelius. Tikiuosi - jausis ten geriau ,nei stoteleje prie plakato. smile emoticon
- 6.15 Evelina Kodis Apsisprendziau- dabar tikrai uz Jus balsuosiu!:D
- 6.16 Edita Ivanauskaitė Rimtai. Už tokį požiūrį +1 į balsadėžę. smile emoticon
- 6.17 Jelena Rackiewicz Vien del bajerio balsuosite? Proto 0
- 6.18 Marek Kliujev Jelena, už Tomaševskį?
- 6.19 Arūnas Mikalauskas Hous`as išmano savo darbą
<http://www.locatetv.com/.../uploads/2010/12/73255-3.jpg>
- 6.20 Andrey Kasperovich Net gi jaigu ir neiseis balsuot siais metais, as vis vien už jus smile emoticon
- 6.21 Irma Valančienė (rofl) neįmanoma nesijuokt, geras humoro jausmas, pas jus :)))) like emoticon
- 6.22 Karolis Redekas Girdėjau, kad piniginės ten ieškojot..?
- 6.23 Dovilė Balsė Nesitikėjau (gerąja prasme), kad jūs taip sureaguosite, nes man pasirodė šita nuotrauka bjauri. 100 balų už jūsų sugebėjimą pasijuokti iš nesąmonės!
- 6.24 Meras Zuokas Diagnozė: serga, pajėgumas nukrito iki minimumo, „prosatamol uno" nepadės. Būtina tyrimą iš stotelės perkelti į balsavimo kabiną:-)
- 6.25 Giedrius Muckus Nuotrauka pavogta, užrašas "TEISTAS" nutrintas... Seni įpročiai. like emoticon
- 6.26 Giedrius Muckus Copyrights po kurio laiko uždėjo, bet nuotrauka liko koreguota... Ar čia gal OK kaip ir pavyzdžiui pavogti piniginę ir po to grąžinti be pinigų? Ar blogas pavyzdys?
- 6.27 Anastasija Bogas *Pavyzdys
- 6.28 Giedrius Muckus Ανάστασις β. ačiū smile emoticon
- 6.29 Povilas Stankevičius Per daug fantazijos pas tave Giedriau.
- 6.30 Giedrius Muckus Ačiū, priimsiu kaip komplimentą, nes manau jos per daug nebūna. wink emoticon
- 6.31 Meras Zuokas Prostatos tyrimas atliktas. Diagnozė: serga, pajėgumas nukrito iki minimumo, „prosatamol uno" nepadės. Būtina tyrimą iš stotelės perkelti į balsavimo kabiną:-) Už sveiką ir pajėgą Vilnių!
- 6.32 Evaldas Venskutonis Like uz mokejima minusa paversti plusu smile emoticon

6.33 Evelina Kirsnauskaitė Mačiulskienė va cia tai komunikacija! Super meras, kaip noreciau Kaune tokio!

6.34 Evaldas Vilkišius <http://www.lrytas.lt/.../andrius-kupcinskas-atkirto-e...> smile emoticon

6.35 Egis Tugis Atvažiuok ir pasiimk smile emoticon

6.36 Nadia Vavilova turim unikalų merą!

6.37 Dee Mantas sako *blogos* reklamos nera yra tik reklama smile emoticon

6.38 Greta Griškuvienė Nu siaubas.... bet merui bravo už reakciją.

6.39 Garis Myndė Baisu daros, kai matau, kiek dar žmonių neturi žalio supratimo, Kas yra Kas, ir savo balsus pasiruošę atiduoti tam, kas kiekvieną mėnesį, įvairiom formom "tikrina" jų pačių prostatą... jau ilgus metus.

6.40 Pavardenis Vardenis Svarbiausia tai yra tai, kad ne i jokius teismus uz tokius issireiskimus, o tiesiog pats Meras patalpina, kad palinksmint žmones ;D maladec Zuokai!

6.41 Gabrielius Sadukas How low can u go? Ne tik, kad fotkę nuvogė, bet ir nuo originalo nufotošopinot užrašą "teistas" - good job Meras Zekas!

6.42 Žilvinas Šilgalis Tai pagal patį visi, kurie kažkuom facebooke pasidalina, tai pavogė. Ai, ai, ai, Gabrieliau, tik nepasiverkit...smile emoticon

6.43 Valdas Valintėlis Hmm, panašu, kad pats ponas ką tik nuvogeį ir nuo Zuoko, ir nuo Mykolo. Seems that you can go lower! wink emoticon

6.44 As Gedas jei ne - tai ne smile emoticon

6.45 Audrius

- 6.46 Grigorijus Blinovas Zuokas, nera pats geriausias variantas, bet talenta savireklamos srityje tikrai turi grin emoticon
- 6.47 Ba Darius Mykolas bandė papokštaut, bet gavo atgal ir su kaupu:D Zuoko vietoj Mykolui spausčiau ta pačia KAIRE ranka
- 6.48 Rycka Musik Užskaitom atsakyma
- 6.49 Idilija Lapin Sveikas humoro jausmas! Už tai Jus ir mylim grin emoticon like emoticon
- 6.50 Audrius Daunoravicius Kad tik Mykolas nepriprastų prie prostatos tikrinimo
- 6.51 Julija Juneviciute Visu situ, parodoma, kaip Lietuvoje "linksma", nesuprantu nei vieno nei kito. Nejau neturit ka veikti? Slykstu.
- 6.52 AgatYtèè Ytèè kokias ligas dar tikrinat ? smile emoticon
- 6.53 Andrius Sapiega Meras kirto iš peties grin emoticon like emoticon
- 6.54 Gintarė Kvieskaitė man jus patinkat grin emoticon respect
- 6.55 Žigas Ovidijus grin emoticon
- 6.56 Jonas Jonka

- 6.57 Gintas Lapėnas sunkus, bet įdomus mero darbas smile emoticon
- 6.58 Neringa Bu nailed it!
- 6.59 Agne Zabulenaite Tikrai wink emoticon
- 6.60 Erika Bunny Augustinaitė #politinereklama
- 6.61 Deividas Šiaulys Zuoakas man patinka tuo, kad yra siuoalaikiskas ir nebijo pasijuoakti is saves:D Didelis like emoticon
- 6.62 Džiugas Juknys kas tas Mykolas?jusu bendrapartietis prostata serga?tai siuskit greit pas gydytoja.
- 6.63 Vaidas Šukys reklama padaryta ,dabar tik imt i kariuomene, kareiviai suvartos grin emoticon
- 6.64 Antanas Manstavičius Be Photoshop nepavyko? Toks nemalonus žodis TEISTAS?
- 6.65 Vilius Mazėtis Prikolina grin emoticon
- 6.66 Aurimas Keraitis Oi geras grin emoticon

- 6.67 Janina Liubertienė <https://www.facebook.com/video.php?v=10152875196239602&fref=nf>
- 6.68 Ponas Ponaitis Grey Nu Zuokas pavarO:))
- 6.69 Agne Zabulenaite Super musu meras smile emoticon
- 6.70 Jelena Rackiewicz Kuom pagrista?
- 6.71 Agne Zabulenaite O kodel tureciau kazkuom grist? Prajuokino sitas post'as ir tiek. Ar po visais panasiais komentarais klausete argumentu?
- 6.72 Timofej Nenarokov Nice comeback (((:
- 6.73 Lia Na grin emoticon
- 6.74 Ar Tiom debilizmas tai pzdec
- 6.75 Haroldas Kestauskas Tas Mykolas tikrinosi be eilės, bo pas jį postata labai ištisini...
- 6.76 Aras Tikusis Nuu Zokas, nuu nesicykejau
- 6.77 Natalija Belova Saviironija grin emoticon Be jos butu liudna gyventi!
- 6.78 Donatas Grinkas Ir vel Zuokas jaunuosius konservatorius "isdure" smile emoticon
- 6.79 Viktoras Osakauskas Na graži ta šikna matyt, ar tik kur šalia Gražulio nematyt?
- 6.80 Pathe Mathos Šypseną išspaudėt net grin emoticon
- 6.81 Ir Mis Drąsu!
- 6.82 Arturas Arijauskas Ten gerb. Zuokas keptuve rankoi laiko?! Kazkaip neiziuriu
- 6.83 Olga Suprun Super! Dar galima buvo taip: "Aptikau hemorojų. Prireikus patikrinsiu ir prostatą" grin emoticon
- 6.84 Remigijus Kubilius Diagnozė: ne tik debilas barzdotas bet dar ir impotentas frown emoticon
- 6.85 Donatas Tvarijonas Talentas
- 6.86 Renata Rynkun smile emoticon
- 6.87 Povilas Drungilas Pencinyko svajone " O kad taip Vilniaus energija uz paimtu:)"
- 6.88 Agniete Valiulyte Zaviuosi, pasisaipyma pavertete puikia agitacine reklama. Va cia tai politikas! like emoticon
- 6.89 Vytas Vaicius Super
- 6.90 Pranas Petrauskas Tas zodis nepadedo rinkimu kampanijai wink emoticon
- 6.91 Greta Augustavičiūtė Svarbeuse kad meras jumoro jeusma turetu. Ce tai meras-galima bus joktis visiems kartu nes verkt jeu nebesinores.
- 6.92 Vilena Ko koks turi buti kvailas zmogus ir nesuprasti,kad jis daro reklama! merui net reklamos nereikia:D
- 6.93 Zana Podchaliuzina Turbut gerai jam sumokejo....
- 6.94 Robertas Macisovicius Labai puiku.
- 6.95 Barbara Pawlowicz Koku idiotu tik nera....

- 6.96 Egle Kasparaviciute :DDDDD
- 6.97 Mantas Brazdžionis :DD
- 6.98 Povilas Drungilas Kad taip uz "Vilniaus energijos" paimtu:)
- 6.99 Giftland.lt reikejo wc popieriaus ritineli pakabint merui rankom nusivalyti smile emoticon
- 6.100 Lukas Girijotas <http://img-comment-lol.9cache.com/.../3398b30f14172129835...>
- 6.101 Algis Vrublevičius ne prostatą tikrint, o galvą reik prašviest :). Smegenys ko gero subinėj bus smile emoticon
- 6.102 Edita Edita Fu
- 6.103 Sandra Kinduryte Gerai varot, mere! :DDD
- 6.104 Gediminas Gelgotas grin emoticon grin emoticon
- 6.105 Agat Sakevic pralinsmino smile emoticon
- 6.106 Ema Zenauskytė maladiet grin emoticon kas supranta jumora, supras ir tai grin emoticon
- 6.107 Andžej Ogulevič tu gal bibi i sikna nori gauti
- 6.108 Rimas Rimantas Zuoko ir Šimašiaus dvikova turėtų parodyti visai Lietuvai, kokie turėtų būti aršūs debatai. Kaip niekada anksčiau. Laukiame kovos. Bus smagu pasižiūrėti. Gal žmonėm labai patiks tokie pasipešiojimai ir daugiau ateis į rinkimus... smile emoticon
- 6.109 Algis Tamulevičius Nežinau kaip jūs tamsta įsivaizduojate esama situacija , bet aš manau teistas teistas LR pilietis , praskolines vilnių , ``Abonentas`` negali būti meru. Čia juk ne `` Donetskaja Oblast``... Nepadarykit esminės klaidos gerbiama rinkėjai smile emoticon Plius Gerbiamasis Mere kiek išleidot reklamai? pilnos pašto dėžės ir laiptinės šiukšlių , nukabinėtos visos durys ..
- 6.110 Marius Molis bet Meras zuokas ramiu veidu grin emoticon
- 6.111 Elvyra Navickiene Debiloidas su nuogu užpakaliu,
- 6.112 Jurij Mak-Mak . . . tai bent pakalbėjote?
- 6.113 Jūra Rutka Senovėje tokius asmenis vadindavo subinlandom unsure emoticon
- 6.114 Dalia Dalužė Tai vadinasi veterinarija...
- 6.115 Rimas Šablinskas Sekdamas Mykolo post'u pirmą kartą užsukau į vagies profilį... Ir.. pasibaisėtina, jis daro antireklamą Apple!
- 6.116 Edita Ivanauskaitė Na, tikrai pagirtina reakcija. Tai rodo, kaip arti žmogaus esate. Tam tikrai kategorijai žmonių valių duoti reikia, jų IQ – jų pačių reikalas. Nuoširdžiai džiaugiuosi. Maloniai nustebinote. smile emoticon
- 6.117 Zilvinas Sanivliz kodel teistas zodis dingo??????????????

- 6.118 Tadas Velbasys Negrazu saipytis is liberaliai mastancio gan dvasingo zmogaus. Pinigai visiems tik galvoje juk nera pasaulyje tokio zmogaus kuris atsisedes I vadovo vieta padarytu utopija kad visiems gera butu.
- 6.119 Rimantas Vos man patinka tavo humoro jausmas smile emoticon
- 6.120 Džiugas Juknys slyksti ir impotentiska saviantireklama =rezultatai sekmadienio nakti
- 6.121 Andrius Zubrus jesus marija...
- 6.122 Andrius Ožiūnas Neturi ką veikti
- 6.123 Vaidas Superinis Wow kad man pakrapstytu grin emoticon
- 6.124 Aiste Vysniauskaite smile emoticon
- 6.125 Povilas Pinelis Keliu kepure pries komunikacinius igudzius. Zavu
- 6.126 Gerardas Papinigis Fu kaip neskanu... todel ,matomai, tikri vyrai sprendzia klausimus kitaip smile emoticon
- 6.127 Jelena Rackiewicz Uztektubir siaip atsistoti nenumovus kelnium!!!!
Juk nepilnameciai narso!!!
Juokas juokais, nesireklamuociau taip.
- 6.128 Kostia Sapokliak grin emoticon mlde
- 6.129 Darius Kiela rinkimų agitacijos viršūnė
- 6.130 Kšištofas Zachaževskis Mykolas Kleck trolis patrolintas)
- 6.131 Aurelija Skrebiene Šaunuolis Meras Zuokas, bet Mykoliukui pasirodo ne tik prostata reikia pasitikrinti... ne tik...
- 6.132 Dalia Rinkeviciene Saunuolis
- 6.133 Martynas Andriukevičius Šaunuolis Meras Zuokas! wink emoticon
- 6.134 Martynas Ka Gintare Jauniskyte zvengiau balsu :))
- 6.135 Gintė Sičiūnaitė Virginija Kanaukaitė :DDD va cia tai super
- 6.136 Virginija Kanaukaitė As irgi taip noriu
- 6.137 Mindaudas Bonanu nuotrauka tai vogta wink emoticon
- 6.138 Marius Stankevičius čia kuri? ar ta kur ant stotelės ar ši kurią žmogus pats pavišino ?
- 6.139 Gintautas Tamošaitis cia ta kur nuo originalo nutryne teistas
- 6.140 Vilius Jagminas Eglė Rimkevičiūtė reik uz ji balsuot grin emoticon
- 6.141 Eglė Rimkevičiūtė butinai !
- 6.142 Martynas Mileišis Edgaras Rybačevskis xddd
- 6.143 Augustinas Jurys Gabrielius Pabijanskas
- 6.144 Vytis Ivanauskas Reda Ka
- 6.145 Reda Ka Vytis Ivanauskas

- 6.146 Raigardas Sinkevičius Ugnė
- 6.147 Erikas Neporadnij o manes tai neuztaginai
- 6.148 Raigardas Sinkevičius Erikas
- 6.149 Darius
- 6.150 Raigardas Sinkevičius ready for your love

7 atvejis, „Geležinė Lapė“ „Juk Zuokas biškį kažką ir Vilniui palieka...“ „Už Šimašių!“, prieiga per internetą: <<https://www.facebook.com/Gelezine.Lape/photos/pb.168314936651866.-2207520000.1432679101./429524367197587/?type=3&theater>>

7.1 Agnė Valatkaitė Dovydas Šimašius grin emoticon